

**A Kúria
Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának
Hírlevele**

**2015. január 31.
VI. évfolyam 1. szám**

EURÓPAI UNIÓS JOGI KÖZLEMÉNYEK.....2

KÖZZÉTETT ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL IRÁNTI KÉRELMEK.....	2
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	2
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	2
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK.....	2
POLGÁRI ÜGYSZAK.....	3
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	4
ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL TÁRGYÁBAN KÖZZÉTETT HATÁROZATOK.....	22
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	22
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	22
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK.....	24
POLGÁRI ÜGYSZAK.....	24
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	26

EGYÉB, MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÜGYEK AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG ELŐTT.....31

A KÚRIA UNIÓS JOGI TÁRGYÚ HATÁROZATAI.....	32
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	32
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	32
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK.....	42
POLGÁRI ÜGYSZAK.....	43
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	69

EMBERI JOGI KÖZLEMÉNYEK.....75

AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÍTÉLETEL.....	75
AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK KIEMELTEN FONTOS ÍTÉLETEL.....	78
A KÚRIA EMBERI JOGI VONATKOZÁSÚ HATÁROZATAI.....	78
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	78
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	84
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK.....	85
POLGÁRI ÜGYSZAK.....	85
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	89

Európai uniós jogi közlemények

Közzétett előzetes döntéshozatal iránti kérelmek

Büntető ügyszak

Az adott időszakban nem tettek közzé ilyen tárgyú kérelmet.

Gazdasági ügyszak

1. Az Amtsgericht Rüsselsheim (Németország) által 2014. augusztus 11-én és 2014. augusztus 29-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-382/14. és C-412/14. sz. ügyek)¹

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Közvetlenül a helyfoglalással érintett járat vonatkozásában kell-e felmerülnie a rendelet 5. cikkének (3) bekezdése értelmében vett rendkívüli körülménynek?
- 2) Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén: a tervezett járat lebonyolítására szánt légi jármű hány korábbi oda-vissza útja bír jelentőséggel valamely rendkívüli körülmény szempontjából? Van-e időbeli korlát a korábbi oda-vissza járatok során felmerült rendkívüli körülmények figyelembevétele tekintetében? És ha igen, miként kell ezen időbeli korlátot megszabni?
- 3) Amennyiben a korábbi oda-vissza utak során felmerülő rendkívüli körülmények is jelentőséggel bírnak valamely későbbi járat szempontjából: az üzemeltető légifuvarozónak csak a rendkívüli körülmény elkerülésére kell-e a rendelet 5. cikkének (3) bekezdése szerinti ésszerű intézkedéseket megtenni, vagy a hosszabb késés elkerülésére is?

Munkaügyi ügyszak

1. A Conseil de prud'hommes de Paris (Franciaország) által 2014. szeptember 22-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-432/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Ellentétes-e az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalmának általános elvével az olyan nemzeti jogszabály (a francia code du travail L. 1243-10. cikke), amely az iskolai vagy egyetemi szünet alatt munkát vállaló fiatalokat kizárja az olyan juttatásban való részesülésből, amely a határozott időre szóló szerződés keretében történő foglalkoztatás esetén jár, amennyiben azt nem követi határozatlan időre szóló munkaszerződésre irányuló ajánlat?

¹ A megjelölt ügyekben feltett kérdések szó szerint megegyeznek.

2. A Verwaltungsgerichtshof (Ausztria) által 2014. szeptember 29-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti (C-453/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 5. cikkét az EUMSZ 45. cikkre tekintettel, hogy a valamely foglalkoztatói nyugdíjrendszer (olyan nyugdíjrendszer, mint a liechtensteini nyugdíjrendszer jelen ügybeli „második pillére”, amelyet az állam vezetett be, és amely állami garancia mellett működik, amelynek célja a megszokott életvitel megfelelő módon való fenntartásának lehetővé tétele, a tökefedezeti elv alapján működik, főszabály szerint kötelező, de a törvény által előírt minimális mértéket meghaladó, „kötelezőn felüli” járulékokat és ennek megfelelően magasabb összegű ellátásokat is előírhat, és működtetése a munkáltató által létrehozandó vagy igénybe vett nyugdíjintézet feladata) keretében nyújtott öregségi nyugdíj és a valamely kötelező nyugdíjrendszer (olyan nyugdíjrendszerből, mint a jelen ügybeli osztrák nyugdíjrendszer, amelyet szintén az állam vezetett be, és amely szintén állami garancia mellett működik, amelynek célja szintén a megszokott életvitel megfelelő módon való fenntartásának lehetővé tétele, de a felosztó-kirovó elv alapján működik, kötelező, és működtetése törvény által létrehozott nyugdíjbiztosítási intézmények feladata) keretében nyújtott öregségi nyugdíj „egyenértékű” az említett rendelkezés értelmében véve?

3. A Centrale Raad van Beroep (Hollandia) által 2014. október 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-465/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az 1408/71 rendelet 3. cikkét, valamint 94. cikkének (1) és (2) bekezdését, hogy attól az egykori tengerésztől, aki egy tagállami kikötőben honos tengeri hajó legénységéhez tartozott, nem rendelkezett szárazföldi lakóhellyel és valamely tagállam állampolgárságával, azon állam Unióhoz (illetve az Unió egyik jogelődjéhez) történő csatlakozását követően, amelynek állampolgárságával e tengerész rendelkezik, vagy az 1408/71 rendelet említett állam tekintetében történő hatálybalépését követően nem tagadható meg az öregségi nyugdíj (részbeni) nyújtása kizárólag azért, mert az említett egykori tengerész a(z igényelt) biztosítás idején nem rendelkezett a(z elsőként említett) tagállam állampolgárságával?

2) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 18. és az EUMSZ 45. cikket, hogy azokkal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely szerint az a tengerész, aki egy e tagállambeli kikötőben honos tengeri hajó legénységéhez tartozott, nem rendelkezett szárazföldi lakóhellyel és valamely tagállam állampolgárságával, ki volt zárva az öregségi nyugdíjbiztosításból, miközben ugyanezen szabályozás szerint biztosítottnak minősül az a tengerész, aki azon tagállam állampolgára, amelyben a tengeri hajó honi kikötője található, és egyébként ugyanezen helyzetben van, ha az állam, amelynek állampolgárságával az elsőként említett tengerész rendelkezik, időközben – a nyugdíj megállapításának időpontjában – csatlakozott az Unióhoz (illetve annak egyik jogelődjéhez), vagy az 1408/71 rendelet időközben hatályba lépett ezen állam tekintetében?

3) Ugyanazt a választ kell-e adni az első és a második kérdésre az olyan (egykori) tengerész esetében, aki tevékenységeinek időszakában olyan állam állampolgárságával rendelkezett, amely egy későbbi időpontban csatlakozott az Unióhoz (illetve annak egyik jogelődjéhez), aki azonban e csatlakozás vagy az 1408/71 rendeletnek az említett állam tekintetében történő hatálybalépése időpontjában és az öregségi nyugdíjra való jogosultságára való hivatkozás időpontjában a tagállamok egyikének sem állampolgára, de akire ez utóbbi rendelet a 859/2003 rendelet (2) 1. cikke alapján mégis alkalmazandó?

Polgári ügyszak

1. A Nejvyšší soud České republiky (Cseh Köztársaság) által 2014. augusztus 25-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti (C-404/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: cseh

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Ha a kiskorú nevében eseti gondnoka által kötött hagyatéki egyezség érvényességéhez bírósági jóváhagyás szükséges, akkor a bíróság részéről meghozott ilyen határozat a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet 1. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti, vagy 1. cikke (3) bekezdésének f) pontja szerinti intézkedés?

2. A Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia) által 2014. október 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-460/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a jogvédelmi biztosítással kapcsolatos törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1987. június 22-i 87/344/EGK tanácsi irányelv (1) 4. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerinti „közigazgatási eljárás” fogalmát, hogy e fogalom alá tartozik az UWV előtti azon eljárás, amelyben a munkáltató a felmondás engedélyezését kéri annak érdekében, hogy megszüntethesse a (jogvédelmi biztosítással rendelkező) munkavállaló munkaszerződését?

2) Amennyiben az első kérdésre adandó válasz a konkrét eljárás – adott esetben az egyedi eset tényállásával és körülményeivel összefüggő – jellemzőitől függ: Milyen jellemzők, tényállás és körülmények alapján kell ebben az esetben a nemzeti bírónak megállapítania azt, hogy a hivatkozott eljárás az irányelv 4. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerinti közigazgatási eljárás-e?

3. Az Oberlandesgerichts Wien (Ausztria) által 2014. október 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-471/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A gyógyszerek kiegészítő oltalmi tanúsítványáról szóló, 2009. május 6-i 469/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 13. cikkének (1) bekezdése szerinti, a Közösségen belüli forgalomba hozatalra vonatkozó első engedély keltezésének napja a közösségi jog által meghatározott, vagy e szabályozás arra a napra utal, amelyen az engedély az egyes tagállamok joga szerint hatályba lép?

2) Az 1. kérdés szerinti nap közösségi jog általi meghatározottságát illetően az Európai Unió Bírósága által adott igenlő válasz esetén: mely napot kell e tekintetben alapul venni – az engedély vagy az értesítés napját?

Közigazgatási ügyszak

1. A Landgericht Köln (Németország) által 2014. július 31-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-369/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az elektromos és elektronikus berendezések hulladékairól szóló, 2003. január

27-i 2002/96/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikkének (1) bekezdését, 3. cikkének a) pontját, valamint I. A. és I. B. mellékletét és/vagy az elektromos és elektronikus berendezések hulladékairól szóló, 2012. július 4-i 2012/19/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikke (1) bekezdésének a) pontját, 3. cikke (1) bekezdésének a) pontját, valamint I. és II. mellékletét, hogy a körülbelül 220–240 V-os elektromos feszültséggel működtetett (garázs)kapu-mozgató motorok, amelyek rendeltetése, hogy a (garázs)kapuval együtt az épületszerelvénybe építsék be azokat, az elektromos és elektronikus berendezések, különösen az elektromos és elektronikus szerszámok fogalma alá tartoznak?

2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

Úgy kell-e értelmezni a 2002/96/EK irányelv I. A. mellékletének 6. pontját és I. B. mellékletének 6. pontját és/vagy a 2012/19/EU irányelv 3. cikke (1) bekezdésének b) pontját, I. mellékletének 6. pontját és II. mellékletének 6. pontját, hogy az első kérdés szerinti (garázs)kapu-mozgató motorok az említett rendelkezések értelmében vett helyhez kötött, nagyméretű ipari szerszámok részének tekintendők?

3) Az első kérdésre adandó igenlő és a második kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

Úgy kell-e értelmezni a 2002/96/EK irányelv 2. cikkének (1) bekezdését és/vagy a 2012/19/EU irányelv 2. cikke (3) bekezdésének b) pontját, hogy az első kérdés szerinti (garázs)kapu-mozgató motorok egy más jellegű, az adott irányelv hatálya alá nem tartozó berendezés részének tekintendők?

2. A Krajowa Izba Odwoławcza (Lengyelország) által 2014. augusztus 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-387/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Lehetővé teszi-e az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek (a továbbiakban: 2004/18/EK irányelv) az irányelv 2. cikkében rögzített, a gazdasági szereplők egyenlő és megkülönböztetés-mentes bánásmódban részesítése és az átláthatóság elvével összefüggésben értelmezett 51. cikke, hogy a gazdasági szereplő az iratok pontosítása vagy kiegészítése keretében a leszállított áruknak az ajánlathoz csatolt listáján általa feltüntetettektől eltérő teljesített szerződéseket (azaz teljesített szállításokat) tüntessen fel; az említett gazdasági szereplő hivatkozhat-e különösen egy másik gazdasági szereplő által teljesített szerződésekre, ha az ajánlatban nem említette meg, hogy rendelkezhet e másik gazdasági szereplő kapacitása felett?

2) Úgy kell-e értelmezni a 2004/18/EK irányelv 51. cikkét a Bíróság C-336/12. sz. Manova-ügyben 2013. október 10-én hozott ítéletére tekintettel, amely ítéletből kiderül, hogy „[a]z egyenlő bánásmód elvét akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes, ha az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárásban való részvételre jelentkezés benyújtására előírt határidő lejártá után arra hívja fel a részvételre jelentkezőt, hogy juttassa el a helyzetét leíró olyan dokumentumokat, mint például a közzétett mérlegbeszámolókat, amelyek tekintetében objektíve igazolható, hogy a részvételi jelentkezésre előírt határidő előtt keletkeztek, feltéve hogy azok benyújtását az említett közbeszerzési eljárás dokumentumai nem kifejezetten a részvételi jelentkezés kizárásának terhe mellett írták elő”, hogy az iratok csak akkor egészíthetők ki, ha a kiegészítés olyan dokumentumokat érint, amelyek objektíve igazolhatóan az ajánlatok vagy az eljárásban való részvételre irányuló kérelmek benyújtására meghatározott határidő előtt keletkeztek, vagy úgy, hogy a Bíróság csak a lehetőségek egyikére mutatott rá, és a dokumentumok egyéb esetekben is kiegészíthetők, például a nem az említett határidő előtt keletkezett, de valamely részvételi feltétel teljesülését objektív módon igazolni képes dokumentumok pótlása útján?

3) Ha a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a C-336/12. sz. Manova-ügyben hozott ítéletben említett dokumentumoktól eltérő dokumentumok is kiegészíthetők, kiegészíthetők-e olyan dokumentumok, amelyek a gazdasági szereplőtől, alvállalkozóként megbízott harmadik személyektől vagy egyéb olyan gazdasági szereplőktől származnak, akiknek kapacitására a gazdasági szereplő

támaszkodik, ha nem említették meg azokat az ajánlat keretében?

4) Lehetővé teszi-e a 2004/18/EK irányelv 48. cikke (2) bekezdésének a) pontjával összefüggésben értelmezett 44. cikke, valamint az irányelv 2. cikkében rögzített, a gazdasági szereplőkkel való egyenlő bánásmód elve az egyéb olyan gazdasági szereplők kapacitására való hivatkozást, akiről a 48. cikk (3) bekezdésében szó van, oly módon, hogy két olyan gazdasági szereplő tudása és tapasztalata, akik külön-külön nem rendelkeznek az ajánlatkérő szerv által megkívánt tudással és tapasztalattal, összeadódik, ha e tapasztalat oszthatatlan (azaz a részvételi feltételt teljes mértékben teljesítenie kell egy gazdasági szereplőnek), és a szerződés teljesítése oszthatatlan (egyetlen egészet képez)?

5) Lehetővé teszi-e a 2004/18/EK irányelv 48. cikke (2) bekezdésének a) pontjával összefüggésben értelmezett 44. cikke, valamint az irányelv 2. cikkében rögzített, a gazdasági szereplőkkel való egyenlő bánásmód elve a gazdasági szereplők egy csoportjának tapasztalatára való hivatkozást oly módon, hogy az a gazdasági szereplő, aki gazdasági szereplők egy csoportjának tagjaként teljesített valamely szerződést, attól függetlenül hivatkozhat az említett csoport általi teljesítésre, hogy milyen arányban vett részt a szerződés teljesítésében, vagy csak a csoporton belül számára kijelölt szerződésrész teljesítése során ténylegesen megszerzett saját tapasztalatára hivatkozhat?

6) Értelmezhető-e úgy a 2004/18/EK irányelv 45. cikke (2) bekezdésének g) pontja, amelynek értelmében a közbeszerzési eljárásban való részvételből kizárható az a gazdasági szereplő, aki, illetve amely az adatszolgáltatási kötelezettségének teljesítése során jelentős mértékben hamis nyilatkozatot tett, vagy nem közölte a kért adatokat, hogy az eljárásból ki kell zárni azt a gazdasági szereplőt, aki olyan hamis adatokat közölt, amelyek befolyásolták vagy befolyásolhatták az eljárás eredményét, feltéve hogy az adott megtévesztésért való felelősség kizárólag olyan hamis adatok ajánlatkérő szervvel való közléséből ered, amelyek befolyásolják az ajánlatkérő szervnek a gazdasági szereplő kizárására (és ajánlatának elutasítására) vonatkozó határozatát, függetlenül attól, hogy a gazdasági szereplő szándékosan és célirányosan vagy nem szándékosan, tudatos gondatlansággal, hanyag gondatlansággal vagy a szükséges gondosság figyelmen kívül hagyásával járt-e el? Csak egy hamis (a tényekkel nem egyező) adatokat közlő gazdasági szereplő esetében feltételezhető, hogy „adatszolgáltatási kötelezettségének teljesítése során hamis nyilatkozatot [helyesen: jelentős mértékben hamis nyilatkozatot] tett, vagy nem közölte a kért adatokat”, vagy olyan gazdasági szereplő esetében is, aki ugyan valós adatokat közölt, ezt azonban azt célzó módon tette, hogy az ajánlatkérő szerv arra a meggyőződésre jusson, hogy a gazdasági szereplő megfelel az általa támasztott követelményeknek, jóllehet nem ez a helyzet?

7) Lehetővé teszi-e a 2004/18/EK irányelv 48. cikke (2) bekezdésének a) pontjával összefüggésben értelmezett 44. cikke, valamint az irányelv 2. cikkében rögzített, a gazdasági szereplőkkel való egyenlő bánásmód elve, hogy a gazdasági szereplő oly módon hivatkozzon tapasztalatára, hogy egyszerre két vagy több szerződésre hivatkozik egyetlen szerződésként, jóllehet az ajánlatkérő sem az ajánlati felhívásban, sem az ajánlattételhez szükséges dokumentációban nem biztosította ennek lehetőségét?

3. A Bundesverwaltungsgericht (Németország) által 2014. augusztus 18-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-399/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: élőhelyirányelv) 6. cikkének (2) bekezdését, hogy egy természeti területnek a közösségi jelentőségű természeti területek jegyzékébe történő felvétele előtt engedélyezett, nem közvetlenül a természeti terület kezelését szolgáló hídépítési programot annak megvalósítása előtt meg kell vizsgálni hatásait illetően, ha a természeti területet az engedély megadása után, de a kivitelezés megkezdése előtt vették fel a jegyzékbe, és az engedély megadása előtt csak veszélyértékelésre/előzetes vizsgálatra került sor?

2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

Már akkor is be kell-e tartania a nemzeti hatóságnak az utólagos vizsgálat során az élőhelyirányelv 6. cikke (3) és (4) bekezdésének előírásait, ha az engedély megadását megelőző veszélyértékelés/előzetes vizsgálat során ezen előírásokat óvatosságból alapul kívánta venni?

3) Ha az első kérdésre adandó válasz igenlő és a második kérdésre adandó válasz nemleges:

Milyen követelményeket kell támasztani az élőhelyirányelv 6. cikkének (2) bekezdése alapján egy programra adott engedély utólagos vizsgálatával szemben, és mely időpontra kell vonatkoznia a vizsgálatnak?

4) Az olyan kiegészítő eljárás keretében, amely az élőhelyirányelv 6. cikkének (2) bekezdése szerinti utólagos vizsgálat vagy az élőhelyirányelv 6. cikkének (3) bekezdése szerinti hatásvizsgálat megállapított hibájának a vizsgálati követelmények megfelelő módosításai útján történő orvoslását szolgálja, figyelembe kell-e venni azt, hogy az építmény azért volt felépíthető és üzembe helyezhető, mert az építési tervet jóváhagyó határozat azonnal végrehajtható volt, és egy ideiglenes intézkedés iránti eljárás megtámadhatatlanság miatt eredménytelen maradt? Így van-e ez mindenestre egy utólag szükséges, az élőhelyirányelv 6. cikkének (4) bekezdése szerinti határozat keretében történő alternatívavizsgálat esetében?

4. A Sąd Najwyższy (Lengyelország) által 2014. augusztus 20-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-397/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az egyetemes szolgáltatásról, valamint az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és elektronikus hírközlési szolgáltatásokhoz kapcsolódó felhasználói jogokról szóló, 2002. március 7-i 2002/22/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv („Egyetemes szolgáltatási irányelv”) 28. cikkének eredeti változatát, hogy nemcsak más tagállamok végfelhasználói számára biztosítandó a nem földrajzi számokhoz való hozzáférés, hanem valamely nyilvános hírközlő hálózat üzemeltetője tagállamának végfelhasználói számára is, azzal, hogy e kötelezettség teljesítésének nemzeti szabályozó hatóság általi ellenőrzésére az uniós jog tényleges érvényesülésének és a nemzeti jog uniós joggal összhangban álló értelmezésének elvéből eredő követelmények vonatkoznak?

2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: úgy kell-e értelmezni a 2002/22 irányelv 28. cikkét az Alapjogi Charta 16. cikkével összefüggésben, hogy az első rendelkezésben említett kötelezettség teljesítéséhez alkalmazható az az eljárás, amelyet az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és kapcsolódó eszközökhöz való hozzáférésről, valamint azok összekapcsolásáról szóló, 2002. március 7-i 2002/19/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv („Hozzáférési irányelv”) 5. cikkének (1) bekezdése a nemzeti szabályozó hatóságok tekintetében rögzít?

3) Úgy kell-e értelmezni a 2002/19 irányelv 8. cikkének (3) bekezdését a 2002/22 irányelv 28. cikkével és az Alapjogi Charta 16. cikkével összefüggésben, illetve a 2002/19 irányelv 8. cikkének (3) bekezdését a 2002/19 irányelv 5. cikkének (1) bekezdésével és az Alapjogi Charta 16. cikkével összefüggésben, hogy a nemzeti szabályozó hatóság annak érdekében, hogy biztosítsa valamely nyilvános hírközlő hálózat belföldi üzemeltetőjének végfelhasználói számára a nem földrajzi számokon egy másik belföldi üzemeltető hálózatában nyújtott szolgáltatásokhoz való hozzáférést, megállapíthatja az üzemeltetők közötti elszámolás elveit a híváskezdeményezés tekintetében oly módon, hogy azokat a hívásvégződtesítésre vonatkozó díjtételeket alkalmazza, amelyeket az üzemeltetők egyike tekintetében a 2002/19 irányelv 13. cikke alapján költségalapúan határoztak meg, ha az üzemeltető ilyen díjtétel alkalmazását javasolta a 2002/19 irányelv 4. cikkéből eredő kötelezettség teljesítése körében folytatott és zátonyra futott tárgyalások során?

5. A Nejvyšší správní soud (Cseh Köztársaság) által 2014. augusztus 25-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-405/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: cseh

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Hatályosságának 2004. március 22. és 2009. december 22. közötti időszaka alatt érvényes volt-e az egyes árucikkeknek a Kombinált Nomenklatúra szerinti besorolásáról szóló, 2004. március 1-jei 384/2004/EK bizottsági rendelet annyiban, amennyiben mellékletének 2. pontjáról van szó, amely pontosítja, hogy a hőelvezetőből és ventilátorból álló termékek a 8414 59 30 KN-kód alá tartoznak, és ezért alkalmazandó-e az a jelen ügyre?

6. A Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie (Lengyelország) által 2014. augusztus 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-406/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Megengedett-e az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 25. cikkére tekintettel, hogy az ajánlatkérő az ajánlattételhez szükséges dokumentációban előírja, hogy a nyertes gazdasági szereplő a szerződés által felölelt munkák legalább 25 %-át saját eszközeivel végezze el?

2) Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén: az uniós jogi rendelkezések olyan jellegű megsértését jelenti-e az első kérdésben ismertetett követelmény közbeszerzési eljárásban való alkalmazása, amely az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1260/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2006. július 11-i 1083/2006/EK tanácsi rendelet 98. cikke szerinti pénzügyi korrekció elvégzését teszi szükségessé?

7. A Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Magyarország) által 2014. augusztus 28-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-409/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A vám- és statisztikai nomenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról szóló 2658/87/EGK tanácsi rendelet I. számú mellékletének módosításáról szóló Bizottság 861/2010/EU rendelete, „DOHÁNY ÉS FELDOLGOZOTT DOHÁNYPÓTLÓ” 24. ÁRUCSOPORTJA 2401 10 35 KN kódja szerinti „természetes úton szárított világos dohány” megjelölés szerinti vámáru termékleírását akként kell-e értelmezni, hogy abba csak az olyan természetes úton szárított leveles dohány beletartozó,

— amely a dohány, mint növény levelét teljes egészében tartalmazza,

— nincs összetörve, nincs akár préselve, vagy tömörítve,

— amely a 35 KN kód alá tartozó természetes úton szárított világos leveles dohány természetes úton történő szárítása, mint egyfajta „feldolgozás” mellett más feldolgozottságot (például kocsány kivételét, levél összetörését, vagy a levél összetömörítését) nem enged,

— amelynek nem tulajdonsága az elszívhatóság?

2) A jövedéki adóra vonatkozó általános rendelkezésekről és a 92/12/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, a tanács 2008/118/EK irányelve 4. cikkének 6. pontja szerinti vámfelfüggesztési eljárás, vagy intézkedés fogalmát akként kell-e értelmezni, hogy annak hatálya alatt áll a vámáru (jövedéki termék) akkor is, ha külső árutovábbítási eljárással történő továbbítása, átmeneti megőrzésbe

vétele és vámraktározási eljárás alá vonása olyan árut kísérő okmányokkal történik, melyeken a vámtarifaszám tévesen lett megjelölve (a 2401 10 35 KN szám helyett 2403 10 9000 KN szám) de a releváns árucsoport (24-es árucsoport – dohány) helyesen lett megadva, és a kísérő okmányokon minden további adat (konténerszám, mennyiség, nettó tömeg) helyesen lett megjelölve, a vámpárak sértetlenek?

(Azaz megkérdőjelezhető-e egy adott áru vámfelfüggesztés hatálya alatt állása akkor, amikor a közös vámtarifa szerinti árucsoport helyesen, ellenben a konkrét vámtarifaszám helytelenül került az áru kísérőokmányain megjelölésre?)

3) A jövedéki adóra vonatkozó általános rendelkezésekről és a 92/12/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, a Tanács 2008/118/EK irányelve 2. cikkének b) pontja szerinti „importálás”, illetve a 4. cikkének 8. pontjában megjelölt „jövedéki termékek importálása” fogalmát akként kell-e értelmezni, hogy az megvalósul az esetben is, ha a külső árutovábbítási eljárással érintett valós áru vámtarifaszáma és az árut kísérő okmányokon szereplő vámtarifaszám eltérő azzal, hogy az árucsoport-megjelölés (jelen esetben 24-es árucsoport – dohány) egyező, ezen eltéréstől azonban a valós áru mennyisége, nettó tömege azonos az árut kísérő okmányok adataival?

4) A jövedéki adóra vonatkozó általános rendelkezésekről szóló tanács 2008/118/EK irányelv 38. cikkében megjelölt szabálytalanság körébe beletartozó-e a tényállás, amennyiben vámáru úgy kerül vámfelfüggesztés hatálya alá, hogy az árut kísérő okmányon a vám és statisztikai nomenklatúráról szóló 861/2010/EU rendelettel módosított 2658/87/EGK tanácsi rendelet I. számú melléklete szerinti KN megjelölés helytelen?

8. A Commissione Tributaria Regionale di Mestre-Venezia (Olaszország) által 2014. szeptember 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-416/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A földi mobil távközlési szolgáltatásra szolgáló végberendezések tekintetében összeegyeztethető-e a közösségi joggal (az 1999/5 irányelvvel, valamint a 2002/19, 2002/20, 2002/21 és 2002/22 irányelvekkel):

— a később az 50/2014. sz. törvénnyé átalakított 4/2014. sz. DL (rendelet) 2. cikke (4) bekezdésének;

— a 259/2003. sz. D.lgs. (törvényerejű rendelet) 160. cikkének;

— a 641/1972. sz. D.P.R. mellékletét képező díjtablázat 21. cikkének

együttes rendelkezésében foglalt olyan nemzeti szabályozás, amely a végberendezéseket a rádióállomásokat egyenértékűvé téve a felhasználó részére általános felhatalmazás, valamint a rádióállomásra vonatkozó megfelelő engedély megszerzését írja elő, amely a megfizetésének kötelezettségét keletkeztető tényállást képezi?

Ebből következően továbbá, különösen a végberendezések használata tekintetében összeegyeztethető-e a közösségi joggal az olasz állam azon követelménye, hogy a felhasználó terhére általános felhatalmazás és rádióállomásra vonatkozó engedély megszerzését írja elő abban az esetben, ha a végberendezések forgalomba hozatalát, szabad mozgását és üzembe helyezését a közösségi jogforrások (1999/5 irányelv) már teljes egészében szabályozzák általános felhatalmazás és/vagy engedély előírása nélkül?

A nemzeti szabályozás annak ellenére írja elő az általános felhatalmazás és engedély megszerzését:

— hogy az általános felhatalmazás egy olyan intézkedés, amely nem a végberendezések felhasználóját, hanem kizárólag az elektronikus hírközlési hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtásában érdekelt vállalkozásokat érinti (a 2002/20 engedélyezési irányelv 1., 2. és 3. cikke);

— hogy a koncesszió az egyedi rádiófrekvencia- és számhasználati jogok tekintetében kerül előírásra,

amelyek biztosan nem a végberendezések használatára vonatkoznak;

- hogy a közösségi szabályozás a végberendezések tekintetében nem állapít meg általános felhatalmazás vagy engedély megszerzésére irányuló kötelezettséget;
- hogy az 1999/5 irányelv 8. cikke úgy rendelkezik, hogy a tagállamok „a területükön nem tiltják meg, nem korlátozzák vagy gátolják a [...] CE-jelölést viselő készülék forgalomba hozatalát és üzembe helyezését”;
- hogy a rádióállomás és a földi mobil távközlési szolgáltatásra szolgáló végberendezések lényegüket, valamint szabályozásukat illetően eltérnek, és nem homogének.

2) Összeegyeztethető-e a közösségi joggal (az 1999/5 irányelvvel és a 2002/20 irányelvvel, különösen annak 20. cikkével):

- a később az 50/2014. sz. törvénnyé átalakított 4/2014. sz. D.L. 2. cikkének (4) bekezdésében;
- a 259/2003. sz. D. Lgs. 160. cikkében;
- a 641/1972. sz. D.P.R. mellékletét képező díjtáblázat 21. pontjában;
- a 33/1990. sz. DM (miniszteri rendelet) 3. cikkében

foglalt nemzeti szabályozás, amelynek alapján

- a 2002/22 irányelv 20. cikkében meghatározott – az üzemeltető és a felhasználó között létrejött, valamint a fogyasztók és a végfelhasználók, továbbá a csatlakozást és a kapcsolódó szolgáltatásokat biztosító vállalkozás vagy vállalkozások közötti kereskedelmi kapcsolatokat szabályozó – szerződés „önmagában” is az általános felhatalmazást és/vagy a rádióállomásra vonatkozó engedélyt helyettesítő dokumentumnak minősülhet, a közigazgatási hatóság bármely beavatkozása, cselekménye vagy ellenőrzése nélkül,
- a szerződésnek tartalmaznia kell a végberendezés típusának adatait és annak hitelesítését is (amely az 1999/5 irányelv 8. cikke alapján nem került előírásra)?

3) Összeegyeztethetőek-e a fentiekben hivatkozott közösségi joggal a később az 50/2014. sz. törvénnyé átalakított 4/2014. sz. D.L. 2. cikkének (4) bekezdésében, valamint a 259/2003. sz. D. Lgs. 160. cikkében és a 641/1972. sz. D.P.R. mellékletét képező díjtáblázat 21. pontjában foglalt rendelkezések, amelyek kizárólag egy adott felhasználói csoport, a formálisan előfizetési szerződésnek nevezett szerződések jogosultjai tekintetében írják elő az általános felhatalmazás, és ebből eredően a rádióállomásra vonatkozó engedély megszerzésének kötelezettségét, míg az elektronikus hírközlési szolgáltatások más felhasználói vonatkozásában nem írják elő általános felhatalmazást vagy engedélyt a szerződés alapján kizárólag annak más elnevezése (előre fizetett vagy feltöltős szolgáltatás) miatt?

4) Ellentétes-e az 1999/5 európai irányelv 8. cikkével az olyan nemzeti jogi szabályozás, mint a később az 50/2014. sz. törvénnyé átalakított 4/2014. sz. D. L. 2. cikkének (4) bekezdésében, valamint a 259/2003. sz. D. Lgs. 160. cikkében és a 641/1972. sz. D.P.R. mellékletét képező díjtáblázat 21. pontjában foglalt szabályozás, amely

- az általános felhatalmazás és a rádióállomásra vonatkozó engedély kiadására irányuló közigazgatási cselekmény elvégzését,
- e cselekmények ellentételezéseként igazgatási koncessziós díj megfizetését írja elő,

mivel e cselekmények olyan magatartások, amelyek korlátozhatják a végberendezések üzembe helyezését, használatát és szabad mozgását?

9. A Wojewódzki Sąd Administracyjny we Wrocławiu (Lengyelország) által 2014. szeptember 5-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-418/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az energiatermékek és a villamos energia közösségi adóztatási keretének átszervezéséről szóló, 2003. október 27-i 2003/96/EK tanácsi irányelv 5. cikkét az irányelv 2. cikkének (3) bekezdésével és 21. cikkének (4) bekezdésével összefüggésben, hogy azzal ellentétes a jövedéki adóról szóló, 2008. december 6-i törvény (Dz. U. 2009., 3. sz., 11. alszám, módosításokkal; a továbbiakban: a jövedéki adóról szóló törvény) 89. cikkének (16) bekezdésében foglalt nemzeti szabályozás, amely szerint a fűtőolajra az üzemanyag jövedékiadó-mértékét kell alkalmazni, ha az adóalany nem teljesíti a jövedéki adóról szóló törvény 89. cikkének (14) és (15) bekezdésében rögzített alaki követelményt?

2) Nem ellentétes-e az arányosság elvével a jövedéki adóról szóló törvény 89. cikkének (14) és (15) bekezdésében rögzített alaki követelmény, amely szerint a fűtőolaj kedvezményes jövedékiadó-mértéke csak akkor alkalmazható, ha a jogszabályban előírt határidőn belül elkészítik és benyújtják a vevői nyilatkozatokra vonatkozó összesítő bevallást, függetlenül attól, hogy teljesül-e a tüzelő-, fűtőanyag fűtési célra történő értékesítésének anyagi jogi követelménye?

3) Összeegyeztethető-e az arányosság elvével az a jövedéki adóról szóló törvény 89. cikkének (16) bekezdésében rögzített szankció, amely szerint a fűtőolaj értékesítését terhelő jövedéki adót – akárcsak a jelen ügyben – az üzemanyag adómértékének megfelelő összegben (a jövedéki adóról szóló törvény 89. cikke (4) bekezdésének 1. pontja) vetik ki az eladóra, ha nem teljesül a jövedéki adóról szóló törvény 89. cikkének (14) és (15) bekezdésében szereplő alaki követelmény?

10. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Magyarország) által 2014. szeptember 8-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-419/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A Tanács 2006/112/EK irányelve (2006. november 28.) a közös hozzáadottértékadó-rendszerről (a továbbiakban: HÉA-irányelv) 2. cikk (1) bekezdés c) pontja, 24. cikk (1) bekezdése és 43. cikke alkalmazásában a héa szempontjából szolgáltatást nyújtó személy megállapítása során az ügylet mesterséges, valós gazdasági és kereskedelmi tartalmat nélkülöző, kizárólag adóelőny megszerzését célzó vizsgálatok van-e az értelmezésben annak jelentősége, hogy az alapügyben fennálló helyzetben a licenbeadó gazdasági társaság vezető tisztségviselője és 100 %-os tulajdonosa az a magánszemély, aki a licencszerződéssel egyébként átruházott know-how megalkotója?

2) Ha az 1. kérdésre adott válasz igenlő, a HÉA-irányelv 2. cikk (1) bekezdés c) pontja, 24. cikk (1) bekezdése és 43. cikke alkalmazásában és a visszaélésszerű gyakorlat megállapításában van-e jelentősége annak, hogy e magánszemélynek informálisan lehet vagy van befolyása a licenbevevő gazdasági társaság általi hasznosítás módjára, annak üzleti döntéseire? E körben az értelmezésben szerepet játszhat-e az a körülmény, hogy a know-how megalkotója egyébként szakmai tanácsadással, a know-how fejlesztésére vagy hasznosítására vonatkozó tanácsaival közvetlenül vagy közvetve részt vesz vagy részt vehet a know-how-n alapuló szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos üzleti döntésekben?

3) Az alapügyben szereplő körülmények alapján – figyelemmel a 2. kérdésben foglaltakra – a héa szempontjából szolgáltatásnyújtó személy megállapítása során az alapul fekvő szerződéses ügylet vizsgálata mellett van-e szerepe annak, hogy a know-how megalkotója

mint magánszemély befolyást, illetve meghatározó befolyást vagy irányítást gyakorol-e a know-how-n alapuló szolgáltatásnyújtás módjára?

4) Ha a 3. kérdésre adott válasz igenlő, a befolyás és irányítás mértékének meghatározásában milyen körülmények vehetők figyelembe, illetve milyen kritériumok alapján állapítható meg, hogy meghatározó befolyást gyakorol a szolgáltatásnyújtásra, s az alapul fekvő ügylet valós gazdasági tartalmát a licencc beadó vállalkozás számára végezték?

5) Az alapügyben foglalt helyzetben az adóelőny megszerzésének vizsgálatakor az ügyletben érintett gazdasági szereplők és személyek kapcsolatainak értékelésében van-e jelentősége annak, hogy a kifogásolt adóelkerülést célzó szerződéses ügyletben részt vevő adózók jogi személyek, míg a hasznosítás stratégiai és operatív döntéseinek meghozatalát a tagállami adóhatóság egy magánszemélynek tudja be, és ha igen, figyelembe kell-e venni, hogy a magánszemély e döntéseket mely tagállam területén hozta meg? Olyan körülmények esetén mint a jelen ügyben, ha megállapítható, hogy a felek szerződéses jogállása nem meghatározó, van-e jelentősége annak az értelmezésben, hogy a jelen internetalapú szolgáltatás nyújtásához szükséges technikai eszközök, személyi állomány, pénzügyi tranzakciók kezelését alvállalkozók végzik?

6) Ha megállapítható, hogy a licencszerződéses kikötések nem tükrözik a valós gazdasági tartalmat, a szerződéses kikötések átminősítése, és annak a helyzetnek a visszaállítása, amely a visszaélészerű gyakorlatot megtestesítő ügylet hiányában állt volna fenn, azt is magában foglalja-e, hogy a teljesítés helye szerinti tagállamot és így az adófizetési kötelezettség helyét a tagállami adóhatóság akkor is eltérően határozhatja meg, ha egyébként a licencc beadó adófizetési kötelezettségének a székhelye szerinti tagállamban az ott meghatározott törvényi feltételek szerint eleget tett?

7) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 49. és 56. cikkét, hogy azokkal ellentétes, és a letelepedés és szolgáltatásnyújtás szabadságával való visszaélésnek minősülhet az alapügyben felmerült olyan szerződéses konstrukció kialakítása, amelyben az egyik tagállamban honos adóalany vállalkozás egy másik tagállamban honos adóalany vállalkozás számára licencszerződés útján bérbe adja egy interaktív internet-alapú kommunikációs technológián alapuló felnőtt tartalomszolgáltatás nyújtásának know-how-ját és felhasználási jogát, olyan körülmények között, amikor a licencc beadó székhelye szerinti tagállam héa-terhelése kedvezőbb az átruházott szolgáltatás tekintetében?

8) Olyan körülmények esetében, mint a jelen ügyben, milyen súllyal kell figyelembe venni a feltételezhetően elérhető adóelőny mellett a licencc beadó vállalkozás által követett üzleti megfontolásokat, és e körben különösen van-e jelentősége annak az értelmezés szempontjából, hogy a licencc beadó gazdasági társaságnak 100 %-os tulajdonosa és vezető tisztségviselője az a magánszemély, aki a know-how eredeti megalkotója?

9) Figyelembe vehetőek-e, és ha igen, milyen súllyal az alapügyben vizsgáltakhoz hasonló olyan körülmények a visszaélészerű magatartás vizsgálatakor mint a kifogásolt ügylet tárgyát képező szolgáltatás bevezetésének és folytatásának technikai-infrastrukturális adottságai, a licencc beadó felkészültsége, személyi állománya az adott szolgáltatás nyújtására?

10) Úgy kell-e értelmezni a jelen ügy tényállása alapján a Héa-irányelv 2. cikk (1) bekezdés c) pontját, 24. cikk (1) bekezdését, 43. cikkét és 273. cikkét az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésére és az EUMSZ 325. cikkére figyelemmel, hogy a Héa teljes összegének hatékony és pontos beszedésére vonatkozó uniós tagállami kötelezettség tényleges érvényesülése és a tagállamok határain átnyúló adókiadás és adókikerülés költségvetési veszteségének elkerülése érdekében, a szolgáltatásnyújtási ügylet esetén a szolgáltatásnyújtó személyének megállapítása végett a tagállami adóhatóság jogosult az adóigazgatási (közigazgatási)

eljárásban foganatosított bizonyítási eljárás során az adóalannyal szemben – az adóhatóság nyomozó szerve által büntetőeljárás keretében – folytatott titkos adatgyűjtés során beszerzett adatok, információk, bizonyítási eszközök, így lehallgatási jegyzőkönyvek átvételére a tényállás felderítése körében és arra, hogy ezeket felhasználja, és az adójogi következmények megállapítását erre (is) alapítsa, a tagállami adóhatóság közigazgatási határozatának bírósági felülvizsgálatát végző közigazgatási bíróság pedig a bizonyítékok körében – a bizonyítékok törvényességével együtt – ezeket értékeli?

11) Úgy kell-e értelmezni a jelen ügy tényállása alapján a Héa-irányelv 2. cikk (1) bekezdés c) pontját, 24. cikk (1) bekezdését, 43. cikkét és 273. cikkét az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésére és az EUMSZ 325. cikkére figyelemmel, hogy a HÉA teljes összegének hatékony és pontos beszedésére vonatkozó uniós tagállami kötelezettség tényleges érvényesülése, valamint azon tagállami kötelezettség végrehajtása érdekében, amelynél fogva a tagállam köteles biztosítani az adóalanyokra rótt kötelezettségek tiszteletben tartását, hogy a tagállami adóhatóság rendelkezésére álló eszközök felhasználásának módja kapcsán biztosított mozgástér magában foglalja a tagállami adóhatóság azon jogát is, hogy az eredetileg bűnüldözési céllal beszerzett bizonyítási eszközöket az adóelkerülő magatartások visszaszorítása érdekében felhasználja akkor is, ha a nemzeti jog önmagában az adóelkerülési magatartások visszaszorítása érdekében a közigazgatási eljárásban történő titkos adatgyűjtést nem teszi lehetővé, vagy a büntetőeljárás során végzett titkos adatgyűjtési tevékenységet a közigazgatási adóeljárásban nem szabályozott garanciális rendelkezésekhez köti, de egyébként a nemzeti jog alapján a közigazgatási hatóság a szabad bizonyítás elve alapján járhat el?

12) Kizárja-e a tagállami adóhatóság 10–11. kérdésben szereplő jogkörének elismerését a Charta 52. cikk (2) bekezdésére figyelemmel az EJEE 8. cikk (2) bekezdése, vagy az adóelkerülés visszaszorítása érdekében az adóigazgatási eljárásban a titkos adatgyűjtés eredményeinek felhasználása az „ország gazdasági jólétének” érdekében a hatékony adóbehajtás érdekében a jelen ügy körülményei alapján indokoltnak tekinthető?

13) Amennyiben a 10–12. kérdésre adott válaszból az következik, hogy a tagállami adóhatóság a közigazgatási eljárásban az ilyen bizonyítási eszközöket felhasználhatja, a tagállami adóhatóságnak – a Charta 51. cikk (1) bekezdésére figyelemmel a Charta 7. cikke, 8. cikke, 41. cikke és 48. cikke alapján – a megfelelő ügyintézéshez és a védelemhez való jog tényleges érvényesülése érdekében abszolút kötelessége-e az adóalany közigazgatási eljárásban történő meghallgatása, a beszerzett titkos adatgyűjtés eredményeibe való betekintés biztosítása, valamint ezen bizonyítási eszközökben szereplő adatok beszerzése célhoz kötöttségének érvényre juttatása, vagy utóbbi körben a kizárólagos bűnüldözési célú titkos adatgyűjtés eleve kizárja az ilyen bizonyítási eszközök felhasználását?

14) A Charta 7. cikkének, 8. cikkének, 41. cikkének és 48. cikkének megsértésével beszerzett és felhasznált bizonyítási eszközök esetén – figyelemmel a Charta 47. cikkére – a hatékony jogorvoslatnak eleget tesz-e az olyan nemzeti jogi szabályozás, amely szerint az adóügyben hozott határozatok eljárásjogi jogszerűségének bíróság előtti vitatása csak akkor járhat sikerrel, és eredményezheti a határozat hatályon kívül helyezését, ha az eset körülményei alapján konkrét lehetőség áll fenn arra, hogy az eljárási szabálytalanság nélkül a megtámadott határozattól eltérő határozat született volna, és ha az eljárási szabálytalanság ezenfelül egyúttal a felperest megillető anyagi jogi jogállást érint, vagy az ily módon elkövetett eljárási szabálytalanságok szélesebb körben veendő figyelembe, függetlenül a Chartába ütköző eljárási szabálytalanságnak az eljárás eredményére gyakorolt hatásától?

15) A Charta 47. cikke tényleges érvényesülésének feltétele-e, hogy az olyan eljárásjogi helyzetben mint a jelenlegi, a tagállami adóhatóság közigazgatási határozatának bírósági felülvizsgálatát végző közigazgatási bíróság felülvizsgálhassa a büntetőeljárásban titkos

adatgyűjtéssel bűnüldözési céllal felvett bizonyítási eszközök beszerzésének jogszerűségét, különösen akkor, ha a párhuzamosan folyamatban lévő büntetőeljárásban az eljárás alá vont adózó ezen iratokat meg nem ismerhette és azok törvényességét bíróság előtt nem vitathatta?

16) Tekintettel a 6. kérdésre is, úgy kell-e értelmezni a Tanács 904/2010/EU (2) rendeletét a hozzáadottérték-adó területén történő közigazgatási együttműködésről és csalás elleni küzdelemről – különös tekintettel annak (7) preambulumbekzdésére, amely szerint a befizetendő adó beszedése érdekében a tagállamoknak közösen kell biztosítaniuk, hogy a héa helyesen kerüljön megállapításra minden tagállamban, tehát nemcsak ellenőrizniük kell a saját területükön keletkező adókötelezettség megfelelő teljesítését, hanem ezenkívül segítséget kell nyújtaniuk más tagállamoknak is a saját területükön folytatott tevékenység folytán más tagállamban keletkező adókötelezettség megfelelő teljesítésének biztosításához is –, hogy az olyan tényállás alapján mint a jelen ügyben, az adóhiányt feltáró tagállami adóhatóság köteles megkereséssel fordulni annak a tagállamnak az adóhatóságához, amelyben az adóellenőrzés alá vont adóalany adófizetési kötelezettségét már teljesítette?

17) Amennyiben a 16. kérdésre a válasz igenlő, a tagállami adóhatóság által hozott határozatok eljárásjogi jogellenességének ezen az alapon, vagyis a tagállami társhatóság megkeresésének és az információgyűjtés elmulasztásának bíróság előtti vitatása és megállapítása esetén, milyen következményt kell alkalmaznia a tagállami adóhatóság által hozott közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálatát végző bíróságnak, figyelemmel a 14. kérdésben foglaltakra is?

11. A Supremo Tribunal Administrativo (Portugália) által 2014. szeptember 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-423/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: portugál

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Ellentétes-e az uniós joggal, és különösen a 2006/112/EK irányelv 78. cikkének a) pontjával, ha [...] a gázszolgáltató által fizetett általajhasználati díjat mint olyat átterhelik a végső fogyasztóra az általa a gázfogyasztásért fizetett ártól függetlenül, tehát a díj nincs belefoglalva az említett árba?

Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén, előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést kerül előterjesztésre:

2) Ellentétes-e az uniós joggal, és különösen a 2006/112/EK irányelv 78. cikkének a) pontjával, ha [...] a gázszolgáltató által fizetett általajhasználati díjat mint olyat átterhelik a végső fogyasztóra az általa a gázfogyasztásért fizetett ártól függetlenül, [így a díj] a héa szempontjából nem minősül adóalapnak?

12. A Szekszárdi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Magyarország) által 2014. szeptember 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-424/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Összeegyeztethető-e a HÉA-irányelv 213. cikkének (1) bekezdésében és 214. cikkének (1) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettséggel az a magyar nemzeti gyakorlat, amelyik – az alanyi áfa-mentes határon belül – áfa-köteles tevékenységet folytatni nem kívánó magánszemélytől megköveteli a szabályszerű bejelentkezést?

2) Egy utólagos ellenőrzéskor az adóhatóság szankcionálhatja-e a bejelentés elmulasztását az alanyi adómentesség határában belül?

3) Az adóhatóság utólagos ellenőrzéskor átveheti-e a magánszemély döntési jogosultságát, és a méltányos eljárás elvének mellőzésével kizárhatja-e az alanyi adómentesség választási lehetőségét?

13. A Consiglio di Giustizia Amministrativa per la Regione siciliana (Olaszország) által 2014. szeptember 17-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-425/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Ellentétes-e az uniós joggal és különösen a 2014/18/EK irányelv 45. cikkével az olyan rendelkezés, mint a 190/2012. sz. törvény 1. cikkének (17) bekezdésében foglalt rendelkezés, amely az ajánlatkérő szervek számára lehetővé teszi, hogy valamely közbeszerzési szerződés odaítélésére irányuló eljárásban a részt vevő vállalkozások kizárásának jogszerű okaként határozzák meg az úgynevezett „jogszerűségi jegyzőkönyvekben” és, általánosabban, az ajánlatkérő szervek és a részt vevő vállalkozások által a szervezett bűnözésnek a közbeszerzési szerződések odaítélése területére való beszivárgása megelőzése céljából kötött megállapodásokban foglalt kötelezettségvállalásoknak a fent említett vállalkozások által történő elutasítását vagy az azok elfogadását igazoló okirati bizonyíték hiányát?

2) A 2004/18/EK irányelv 45. cikke értelmében az előző kérdésben említett, kizárásra vonatkozó jogosultság valamely tagállam jogrendje általi esetleges előírása minősülhet-e a szervezett bűnözésnek a közbeszerzési szerződések odaítélésére irányuló eljárásokba történő beszivárgására tett kísérletek jelensége megelőzésének kényszerítő követelménye által igazolt, a kizáró okok taxatív felsorolásának elvétől való eltérésnek?

14. A Tribunale Amministrativo Regionale per il Piemonte (Olaszország) által 2014. szeptember 18-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-426/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Foglалjon állást a Bíróság abban a kérdésben, hogy ellentétes-e a közbeszerzésekre vonatkozó uniós joggal – a jelen ügyben, mivel zárt szerződésekről van szó, a szabad verseny, a megkülönböztetésmentesség, az átláthatóság és az arányosság általános elveivel – az olyan nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi az egészségügyi szállítási szolgáltatásnak olyan önkéntes szervezetek részére történő közvetlen odaítélését, amelyeket elsődlegesen ingyenes szolgáltatásnyújtás alapján hoztak létre, a kizárólag a ténylegesen viselt költségek megtérítése mellett.

2) Amennyiben az ilyen jellegű odaítélés a közösségi joggal összeegyeztethetőnek minősül, a Bíróság foglалjon állást abban a kérdésben, hogy a” kizárólag a ténylegesen viselt költségek” fogalmába beletartozhatnak-e az önkéntes szervezet által állandó jelleggel folytatott tevékenységhez kapcsolódó „közvetett és általános” költségek, mint például a szolgáltatáshoz használt eszközök rendkívüli karbantartása, a munkavégzők étkeztetése, az adminisztratív személyzet és az adminisztratív koordinátor díjazása a nyújtott szolgáltatások viszonylatában, az egészségügyi szállítási szolgáltatások operatív központja és a szervezet állomásai közötti szükséges telefon- és rádiókapcsolatok.

15. A Consiglio di Stato (Olaszország) által 2014. szeptember 18-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-428/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 101. cikket, az EUSZ 4. cikk (3) bekezdését és az 1/2003/EK

rendelet 11. cikkét, hogy

- 1) az NVH-k (nemzeti versenyhatóságok) az alapeljáráshoz hasonló esetben jogalkalmazásuk során nem térhetnek el anélkül az Európai Versenyhatóságok Hálózata által meghatározott és alkalmazott eszközöktől, különösen az engedékenységi mintaprogramtól, hogy az ellentétes ne lenne az Európai Unió Bírósága C-360/09. sz. ügyben 2011. június 14-én hozott ítéletének 21. és 22. pontjában foglalt megállapításokkal?
- 2) olyan jogi kapcsolat áll fenn a vállalkozás által ugyanazon kartellra vonatkozóan a Bizottság elé terjesztett vagy terjeszteni tervezett elsődleges mentességi kérelem és valamely NVH-nak benyújtott egyszerűsített mentességi kérelem között, amelynek következtében az NVH – a versenyhatóságok hálózatán belüli együttműködésről szóló bizottsági közlemény (38) bekezdésében foglaltak ellenére – a Hálózat 2006. évi Mintaprogramjának 22. § -a (jelenleg a Hálózat 2012. évi Mintaprogramjának számozása alapján 24. § -a) és az ahhoz kapcsolódó 45. sz. Magyarázat (jelenleg a Hálózat 2012. évi Mintaprogramjának számozása alapján 49. sz. Magyarázat) alapján köteles: a) az egyszerűsített mentességi kérelmet az elsődleges kérelem alapján értékelni, amennyiben az egyszerűsített kérelem tükrözi az elsődleges kérelem tartalmát; b) másodlagosan – amennyiben úgy véli, hogy a benyújtott egyszerűsített kérelem tárgya szűkebb az ugyanazon vállalkozás által előterjesztett azon elsődleges kérelemhez képest, amelynek alapján a Bizottság a hivatkozott vállalkozásnak feltételes mentességet engedélyezett – felvenni a kapcsolatot a Bizottsággal vagy magával a vállalkozással annak megállapítása érdekében, hogy az egyszerűsített kérelem benyújtását követően az a belső vizsgálat során az elsődleges mentességi kérelem megállapított tárgyát képező, de az egyszerűsített kérelem által nem érintett szegmensben tanúsított magatartásokra vonatkozóan feltárt-e konkrét és jellemző példákat?
- 3) a Hálózat 2006. évi Mintaprogramjának 3. § -a és 22-24. § -a, valamint az ahhoz kapcsolódó 8. , 41. , 45. és 46. sz. Magyarázat alapján, továbbá a Hálózat 2012. évi Mintaprogramjának 24-26. § -a és az ahhoz kapcsolódó 44. és 49. sz. Magyarázat által bevezetett módosításokat figyelembe véve, az alapeljárás tárgyát képező tényállás megvalósulásának idején az alapeljárásban érintetthez hasonló engedékenységi programot alkalmazó NVH egy olyan meghatározott titkos kartellel kapcsolatban, amelyre vonatkozóan az első vállalkozás korábban elsődleges mentességi kérelmet terjesztett vagy tervezett a Bizottság elé terjeszteni, jogszerűen kaphatott: a) csak egy egyszerűsített kérelmet e vállalkozás részéről vagy b) további egyszerűsített mentességi kérelmeket is olyan különböző vállalkozások részéről, amelyek a Bizottságnak elsődlegesen „elfogadhatatlan” mentességi, vagy bírságsökkentésre irányuló kérelmet nyújtottak be, különösen, ha e vállalkozások elsődleges kérelmei a feltételes mentességnek az első vállalkozás részére történő odaítélését követik?

16. A Tribunale di Bari (Olaszország) által 2014. szeptember 22-én és 2014. október 8-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-433/14 - C-437/14. és C-462/14. sz. ügyek)²

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Az Európai Unió Bíróságának a [C-72/10. és C-77/10. sz. egyesített ügyekben] 2012. február 16-án hozott ítélete tükrében értelmezett EUMSZ 46. és azt követő cikkeket, valamint az EUMSZ 56. és azt követő cikkeket akként kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes a korábban odaítélt koncessziók időtartamánál rövidebb időtartamú koncessziókra irányuló pályázati eljárás kiírása, amennyiben az említett pályázati eljárást kifejezetten azzal a céllal írták ki, hogy orvosolja bizonyos számú piaci szereplő korábbi pályázati eljárásokból való kizárása jogellenességének következményeit?
- 2) Az Európai Unió Bíróságának a fent említett ítélete tükrében értelmezett EUMSZ 46. és azt követő cikkeket, valamint az EUMSZ 56. és azt követő cikkeket akként kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes, ha a koncessziók lejáratának átmeneti kiigazításának követelménye megfelelően igazolja a pályázati eljárás tárgyát képező koncessziók időtartamának a korábban odaítélt koncessziós

² A megjelölt ügyekben feltett kérdések szó szerint megegyeznek.

jogviszonyok időtartamánál rövidebb megállapítását?

3) Az Európai Unió Bíróságának a fent említett ítélete tükrében értelmezett EUMSZ 46. és azt követő cikkeket, valamint az EUMSZ 56. és azt követő cikkeket akként kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes a játékok szervezésére és gyűjtésére szolgáló hálózatot alkotó materiális és immateriális eszközök használatának ingyenes engedélyezésére irányuló kötelezettség előírása, a tevékenységnek a koncesszió lejárata miatti megszüntetése, illetve a koncesszió visszavonása esetén?

17. Az Amtsgericht Karlsruhe (Németország) által 2014. szeptember 23-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-438/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 18. és 21. cikket, hogy valamely tagállam hatóságai kötelesek elismerni ezen állam valamely állampolgárának névváltoztatását, ha ezen állampolgár egyidejűleg valamely másik tagállam állampolgára is, és az utóbbi tagállamban való szokásos tartózkodása alatt nem családjogi jogállásváltozással összefüggő névváltoztatás miatt szabadon választott és több nemesi címet tartalmazó nevet szerzett, amennyiben a jövőben alkalmasint nem áll majd fenn lényegi kapcsolat ezen állammal, és az első tagállamban alkotmányjogilag eltörölték ugyan a nemességet, de az eltörlés időpontjában viselt nemesi címek a név részeként továbbviselhetők?

18. A Curtea de Apel București (Románia) által 2014. szeptember 24-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-439/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni a 2007. december 11-i 2007/66/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az árubeszerzésre és az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélésével kapcsolatos jogorvoslati eljárás alkalmazására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1989. december 21-i 89/665 tanácsi irányelv 1. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdésében és annak (3) bekezdésében szereplő rendelkezéseket, hogy azokkal ellentétes az olyan szabályozás, amely az ajánlatkérő szerv határozataival szembeni jogorvoslati eljárás igénybevételét a 34/2006. sz. [Ordonanța de urgență a Guvernului (törvényrendelet)] 271a. cikkével és 271b. cikkével szabályozotthoz hasonló, „helyes magatartási biztosíték” előzetes letételének kötelezettségétől teszi függővé?

19. A College van Beroep voor het bedrijfsleven (Hollandia) által 2014. szeptember 24-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-442/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Azzal járnak-e a 91/414 irányelv 14. cikkében, illetve a növényvédő szerekéről szóló (2009. október 21-i 1107/2009) rendelet 59. cikkével összefüggésben értelmezett 63. cikkében, illetve a 98/8 irányelv 19. cikkében foglalt rendelkezések, hogy a hivatkozott 14., 63. és 19. cikkben említett kérelmező e cikkek értelmében vett bizalmas adatkezelés iránti kérelméről minden egyes információforrás tekintetében az engedély kiadása előtt vagy kiadásakor, illetve az engedély módosítása előtt vagy módosításakor kell határozni egy harmadik felek által megismerhető határozat útján?

2) Az előző kérdésre adott igenlő válasz esetén: úgy kell-e értelmezni a környezeti információkról szóló irányelv 4. cikkének (2) bekezdését, hogy az előző kérdés értelmében vett határozat hiányában az alperes mint nemzeti hatóság köteles hozzáférhetővé tenni a kért környezeti információkat, ha az engedély kiadását, illetve módosítását követően ilyen kérelmet terjesztenek elő?

- 3) Hogyan kell értelmezni a környezeti információkról szóló irányelv 4. cikkének (2) bekezdésében szereplő „környezetbe történő kibocsátás” fogalmát, figyelembe véve a feleknek a jelen közbenső határozat 5.5. pontjában a dokumentumok 5.2. pontban vázolt tartalmának ismeretében bemutatott, ezzel kapcsolatos érveit?
4. a) A „környezetbe történő kibocsátással kapcsolatos információnak” tekintendők-e a valamely szernek, a szer hatóanyagának, illetve hatóanyagainak és egyéb összetevőinek a környezetbe történő kijuttatását a szer felhasználását követően értékelő adatok?
- b) Amennyiben igen: jelentőséggel bír-e e szempontból, hogy az említett adatokat (főleg) helyszíni tanulmányok vagy másfajta tanulmányok (például laboratóriumi vizsgálatok és áthelyeződési tanulmányok) útján nyerték-e?
- 5) A „környezetbe történő kibocsátással kapcsolatos információnak” tekintendők-e az olyan laboratóriumi vizsgálatokkal kapcsolatos információk, amelyek esetében a kísérletek megtervezése elszigetelt szempontok szabványfeltételek mellett történő vizsgálatára irányul, ha e vizsgálatok keretében több tényezőt (például az éghajlattani hatásokat) kizárnak, és a kísérleteket gyakran – a tényleges felhasználáshoz képest – nagy dózisértékekkel végzik?
- 6) Ezzel összefüggésben azon maradványok is a „környezetbe történő kibocsátás” körébe tartoznak-e, amelyek a szernek a kísérlet felépítésében történő alkalmazását követően például a levegőben vagy a talajon, valamely (kezelt vetőmagból kikelt) növény levelein, pollenjén vagy nektárján, a mézben vagy nem célszervezeteken találhatók meg?
- 7) Ugyanez vonatkozik-e a szernek a kísérlet felépítésében történő alkalmazása során bekövetkező (anyag)sodródás mértékére is?
- 8) Azzal jár-e a környezeti információkról szóló irányelv 4. cikke (2) bekezdése második albekezdésének második mondata értelmében vett „környezetbe történő kibocsátással kapcsolatos információ” fogalma, hogy abban az esetben, ha környezetbe történő kibocsátásról van szó, a teljes információforrást hozzáférhetővé kell tenni, nem pedig csak az abból adott esetben levezethető (mérési) adatokat?
- 9) Az előzőekben említett 4. cikk (2) bekezdésének d) pontja értelmében vett üzleti vagy üzemi titkok mint a megtagadás alapja szempontjából különbséget kell-e tenni a „kibocsátás” és a környezeti információkról szóló irányelv 2. cikke 1. pontjának b) alpontja értelmében vett „környezetbe történő bevezetés vagy egyéb módon való kijuttatás” között?

20. A Bundesverwaltungsgericht (Németország) által 2014. szeptember 25-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-443/14., C-444/14. és C-445/14. sz. ügyek)³

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) A 2011/95/EU irányelv 33. cikke értelmében vett szabad mozgás korlátozását jelenti-e az a feltétel, hogy a tagállam egy földrajzilag behatárolt területén (település, járás, régió) kell lakóhelyet létesíteni, ha a külföldi egyébként szabadon mozoghat és tartózkodhat a tagállam területén?
- 2) Összeegyeztethető-e a 2011/95/EU irányelv 33. és/vagy 29. cikkével a kiegészítő védelemben részesülő személyekkel szemben kikötött, lakóhelyre vonatkozó feltétel, ha azt az állami szociális terheknek az államterületen belüli, azok viselői közötti arányos megosztására alapozzák?
- 3) Összeegyeztethető-e a 2011/95/EU irányelv 33. és/vagy 29. cikkével a kiegészítő védelemben részesülő személyekkel szemben kikötött lakóhelyre vonatkozó feltétel, ha azt migrációs vagy integrációs politikai indokokra, például a külföldiek bizonyos településeken vagy járásokban való nagyszámú letelepedése által előidézett szociális feszültségek megakadályozásának indokára alapozzák? Elegendők-e e tekintetben elvont migrációs vagy integrációs politikai indokok, vagy az ilyen indokokat konkrétan kell megjelölni?

³ A megjelölt ügyekben feltett kérdések szó szerint megegyeznek.

21. A Bayerischer Verwaltungsgerichtshof (Németország) által 2014. szeptember 26-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-448/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

A 258/97/EK rendelet 1. cikke (2) bekezdésének c) pontja értelmében vett új molekulaszervezettel rendelkező élelmiszerről vagy élelmiszer összetevőről van-e szó a felperes által forgalmazott „De Tox Forte” termék esetében?

Ahhoz, hogy e kérdésre igenlő válasz legyen adható, elegendő-e különösen az, hogy az említett terméket a klinoptilolit alkotóelemmel annak bizonyos elsődleges molekulaszervezetében 1997. május 15. előtt még nem élelmiszerként használták fel, vagy az is szükséges, hogy az említett terméket a gyártási folyamat során olyan eljárással állítsák elő, amely új vagy szándékosan módosított molekulaszervezetet eredményez, olyan anyagról kell-e tehát szónak lennie, amely a természetben korábban nem fordult elő ilyen formában?

22. A Consiglio di Stato (Olaszország) által 2014. szeptember 29-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-452/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az 1999. február 10-i 297/95/EK tanácsi rendelet hatályos szövege 3. cikke 2. pontjának a) alpontját, hogy az ugyanazon jogosult több engedélyét érintő azonos módosítás esetén a forgalombahozatali engedély I. típusú – és különösen, ami az alapeljárást illeti, IA. típusú – módosításának meghatározott mértékű díját egyszer vagy annyi alkalommal kell megfizetni, ahány engedélyt a módosítás érint?

2) A jelen ügy körülményei között lehetőség vagy – a jelen bírósági tanács vélekedésének megfelelően – kötelezettség a kérdésnek a Bíróság elé terjesztése?

23. A Tribunal Superior de Justicia de Castilla La Mancha (Spanyolország) által 2014. október 2-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-456/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A 2001. május 28-i 2001/40/EK tanácsi irányelv 3. cikke (1) bekezdése a) pontjának értelmezés[e] [...] különösen arra vonatkozóan, hogy az említett rendelkezésben szereplő legalább egy éves szabadságvesztés-büntetéssel fenyegetett bűncselekmény fogalma az adott bűncselekményt absztrakt módon fenyegető büntetésre, vagy ellenkezőleg, az elítélre kiszabott konkrét szabadságvesztés-büntetésre vonatkozik-e, következésképpen valamely tagállamnak egy 8 hónapos szabadságvesztésre ítélt, harmadik országbeli állampolgár kiutasítására vonatkozó döntését más tagállamoknak el kell-e ismerniük vagy nem.

24. A Tribunale ordinario di Cagliari (Olaszország) által 2014. október 2-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-457/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 49. és azt követő cikkeket, valamint az EUMSZ 56. és azt követő cikkeket, továbbá az Európai Unió Bíróságának a C-72/10. és C-77/10. sz. egyesített ügyekben 2012. február 16-án hozott ítéletében megerősített elveket, hogy azokkal ellentétes, ha a pályázati eljárás

tárgyát képező koncessziók időtartama rövidebb a korábban odaítélt koncessziók időtartamánál, amennyiben a pályázati eljárás célja, hogy orvosolja bizonyos számú piaci szereplő eljárásokból való jogellenes kizárásának következményeit?

2) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 49. és azt követő cikkeket, valamint az EUMSZ 56. és azt követő cikkeket, továbbá az Európai Unió Bíróságának a C-72/10. és C-77/10. sz. egyesített ügyekben 2012. február 16-án hozott ítéletében megerősített elveket, hogy azokkal ellentétes, ha a koncesszióra vonatkozó szabályozásnak a lejárati átmeneti kiigazítása révén történő átalakításának követelménye megfelelően igazolja a pályázati eljárás tárgyát képező koncessziók időtartamának a korábban odaítélt koncessziós jogviszonyok időtartamánál rövidebb megállapítását?

25. A Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia (Olaszország) által 2014. október 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-458/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Ellentétes-e a letelepedés szabadságának, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának és a verseny védelmének az EUMSZ 49., 56. és 106. cikkben meghatározott elvével, valamint az e cikkeken foglalt ésszerűség elvével az a nemzeti szabályozás, amely a későbbi jogalkotói tevékenység következményeként, gazdasági jelentőséggel bíró, a köztulajdonban lévő tengerparti, tóparti és folyóparti vagyontárgyakra vonatkozó koncesszió lejárt határidejének ismételt meghosszabbításáról rendelkezik, amely koncesszió időtartama a törvény erejénél fogva legalább tizenegy évre növekszik, így annak ellenére tartja fenn kizárólagos jelleggel ugyanazon koncessziós jogosult javára a vagyontárgy gazdasági célú hasznosításának jogát, hogy a részére már odaítélt koncesszió által meghatározott időbeli hatály lejárt, és ennek következtében az érintett gazdasági szereplőket teljes mértékben megfosztja annak lehetőségétől, hogy közbeszerzési eljárás eredményeképpen a vagyontárgyat számukra koncesszióba adják?

26. Az Administrativen sad – Varna (Bulgária) által 2014. október 8-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-463/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a 2006/112 irányelv (1) 24. cikkének (1) bekezdését és 25. cikkének b) pontját, hogy a „szolgáltatásnyújtás” fogalmába beletartoznak a tanácsadási szolgáltatásnyújtásra irányuló átalányszerződések alapügyben hasonló esetei is, amelyeknél a szolgáltatás nyújtására szakképzettséggel rendelkező személyzettel rendelkező szolgáltató a szerződés időtartamára a megbízó rendelkezésére áll, és kötelezettséget vállal arra, hogy a megbízó versenytársaival nem köt összehasonlítható tárgyú szerződéseket?

2) Úgy kell-e értelmezni a 2006/112 irányelv 64. cikkének (1) bekezdését és 63. cikkét, hogy az tanácsadási átalány szolgáltatásnyújtások esetében az adóztatandó tényállás azon időszak lejártakor valósul meg, amelyre megállapodtak a fizetésben, függetlenül attól, hogy a megbízó igénybe vette-e, és ha igen, milyen gyakran azokat a szolgáltatásokat, amelyek tekintetében a tanácsadó a megbízó rendelkezésére állt?

3) Úgy kell-e értelmezni a 2006/112 irányelv 62. cikkének (2) bekezdését, hogy a tanácsadásra irányuló átalány szerződés keretében szolgáltatást nyújtó fél köteles felszámítani a hozzáadottérték-adót azon időszak lejártakor, amelyre megállapodtak az átalánydíjban, vagy ez a kötelezettség csak akkor keletkezik, amikor a megbízó a megfelelő adómegállapítási időszakban igénybe vette a tanácsadó szolgáltatásait?

27. A Tribunale di Bergamo (Olaszország) által 2014. október 13-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-467/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Az Európai Unió Bíróságának a [C-72/10. és C-77/10. sz. egyesített ügyekben] 2012. február 16-án hozott ítéletében megállapított elvek tükrében értelmezett EUMSZ 46. és azt követő cikkeket, valamint az EUMSZ 56. és azt követő cikkeket akként kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes a korábban odaítélt koncessziók időtartamánál rövidebb időtartamú koncessziókra irányuló pályázati eljárás kiírása?
- 2) Az Európai Unió Bíróságának a fent említett ítéletében megállapított elvek tükrében értelmezett EUMSZ 46. és azt követő cikkeket, valamint az EUMSZ 56. és azt követő cikkeket akként kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes, ha a koncessziók lejáratainak átmeneti kiigazításának követelménye megfelelően igazolja a pályázati eljárás tárgyát képező koncessziók időtartamának a korábban odaítélt koncessziós jogviszonyok időtartamánál rövidebb megállapítását?
- 3) Az Európai Unió Bíróságának a fent említett ítéletében megállapított elvek tükrében értelmezett EUMSZ 46. és azt követő cikkeket, valamint az EUMSZ 56. és azt követő cikkeket akként kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes a játékok szervezésére és gyűjtésére szolgáló hálózatot alkotó materiális és immateriális eszközök használatának ingyenes engedélyezésére irányuló kötelezettség előírása, a tevékenységnek a koncesszió lejárata miatti megszüntetése, illetve a koncesszió visszavonása esetén?

28. A Högsta domstolen (Svédország) által 2014. október 20-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-472/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: svéd

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Ellentétes-e a REACH szabályaival, ha az üzleti tevékenysége keretében – a REACH szerinti bejelentési kötelezettség hatálya alá tartozó – vegyipari terméket Svédországba behozó személynek ezt a terméket a svéd jogszabályoknak megfelelően be kell jelentenie a Kemikalieinspektionenhez a svéd terméknylvántartásba való bejegyzés céljából?
- 2) Amennyiben az első kérdésre adandó válasz nemleges, a svéd bejelentési kötelezettség ellentétes-e az EUMSZ 34. cikkel, az EUMSZ 36. cikkben foglalt kivételekre tekintettel?

29. A Tribunale di Salerno (Olaszország) által 2014. október 20-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-474/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 49. és azt követő cikkeket, valamint az EUMSZ 56. és azt követő cikkeket, az Európai Unió Bírósága [C-72/10. és C-77/10. sz. egyesített ügyekben] 2012. február 16-án hozott ítéletének fényében is, hogy azokkal ellentétes az, hogy a korábban odaítélteknél rövidebb időtartamú koncessziókra vonatkozó pályázatot hirdetnek meg, amennyiben e felhívást azon meghatározott célból teszik közzé, hogy orvosolják a bizonyos számú gazdasági szereplő előző pályázatokból történő kizárásának jogellenességéből eredő következményeket
- 2) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 49. és azt követő cikkeket, valamint az EUMSZ 56. és azt követő cikkeket, az Európai Unió Bírósága fent említett ítéletének fényében is, hogy azokkal ellentétes az, hogy a koncessziók lejárta időbeli kiigazításának követelménye a korábban odaítélt koncessziós jogviszonyokhoz viszonyítottan korlátozottabban meghirdetett koncessziók megfelelő igazolásának minősül?

3) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 49. és azt követő cikkeket, valamint az EUMSZ 56. és azt követő cikkeket, az Európai Unió Bírósága fent említett ítéletének fényében is, hogy azokkal ellentétes a tevékenységnek a koncesszió végső határideje lejárt vagy a lejáratot, illetve a visszavonást előíró intézkedések okán történő megszűnése esetén az irányító és játékszervező hálózatot alkotó, tulajdonnak minősülő materiális és immateriális javak ingyenes átruházása kötelezettségének előírása?

30. A Bundesgerichtshof (Németország) által 2014. október 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-476/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A 98/6/EK irányelv 1. cikke szerinti kínálást jelent-e valamely terméknek az érte fizetendő ár feltüntetésével való reklámozása?

Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

2) A 98/6/EK irányelv 1. cikke szerinti kínálás esetén az 1. cikk és a 3. cikk (1) bekezdésének első mondata szerint feltüntetendő eladási árak magában kell-e foglalnia a gépjármű gyártótól kereskedőnek való átadásakor kötelezően felmerülő költségeket is?

Az első vagy a második kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

3) A 2005/29/EK irányelv (2) 2. cikkének i) pontja szerinti vásárlásra felhívás esetén annak 7. cikke (4) bekezdése c) pontjának első esete értelmében feltüntetendő „adóval növelt árak” magában kell-e foglalnia gépjármű esetében a jármű gyártótól kereskedőnek való átadásakor kötelezően felmerülő költségeket is?

Előzetes döntéshozatal tárgyában közzétett határozatok

Büntető ügyszak

Az adott időszakban nem tettek közzé ilyen tárgyú határozatot.

Gazdasági ügyszak

1. A Bíróság (ötödik tanács) 2014. szeptember 9-i végzése (az Okrazhen sad – Targovishte [Bulgária] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-488/13. sz. ügy)⁴

Az Európai Unió Bíróságának nyilvánvalóan nincs hatásköre az Okrazhen sad – Targovishte (Bulgária) által előterjesztett kérdések megválaszolására.

2. A Bíróság elnökének 2014. szeptember 9-i végzése (az Audiencia Provincial de Navarra [Spanyolország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-93/14. sz. ügy)⁵

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

3. A Bíróság elnökének 2014. szeptember 9-i végzése (a Landgericht Hannover [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-279/14. sz. ügy)⁶

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

⁴ A kérdést I. Hírlevél III. évf. 12. sz., Gazdasági ügyszak, 38. sz. alatt.

⁵ A kérdést I. Hírlevél V. évf. 6. sz., Gazdasági ügyszak, 18. sz. alatt.

⁶ A kérdést I. Hírlevél V. évf. 10. sz., Gazdasági ügyszak, 30. sz. alatt.

4. A Bíróság elnökének 2014. szeptember 12-i végzése (az Amtsgericht Rüsselsheim [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-365/14. sz. ügy) ⁷

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

5. A Bíróság elnökének 2014. szeptember 16-i végzése (az Amtsgericht Rüsselsheim [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-364/14. sz. ügy) ⁸

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

6. A Bíróság elnökének 2014. szeptember 23-i végzése (az Amtsgericht Rüsselsheim [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-337/14. sz. ügy) ⁹

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

7. A Bíróság elnökének 2014. szeptember 25-i végzése (az Amtsgericht Rüsselsheim [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-316/14. sz. ügy)

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

8. A Bíróság (harmadik tanács) 2014. október 23-i ítélete (az Augstākās Tiesas Senāts [Lettország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – AS flyLAL-Lithuanian Airlines, felszámolás alatt kontra VAS Starptautiskā lidosta Rīga, AS Baltic Corporation (C-302/13. sz. ügy) ¹⁰

1) A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 1. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, az uniós versenyjog állítólagos megsértéséből eredő kár megtérítésére irányuló kereset az e rendelkezés értelmében vett „polgári és kereskedelmi ügy” fogalmába, következésképpen pedig e rendelet hatálya alá tartozik.

2) A 44/2001 rendelet 22. cikkének 2. pontját akként kell értelmezni, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, az uniós versenyjog állítólagos megsértéséből eredő kár megtérítésére irányuló kereset nem képez az e rendelkezés értelmében vett olyan eljárást, amelynek tárgya társaságok szervei határozatainak érvényessége.

3) A 44/2001 rendelet 34. cikkének 1. pontját akként kell értelmezni, hogy sem az azon határozatban elrendelt ideiglenes és biztonsági intézkedésekkel érintett összegek meghatározásának módjai, amely határozat elismerését és végrehajtását kérik – amennyiben az említett összegek meghatározását eredményező érvelésment követhető, továbbá amennyiben nyitva álltak jogorvoslati lehetőségek és azokkal éltek is az e számítási módok kifogásolása céljából –, sem a súlyos gazdasági következményekre való pusztán hivatkozás nem minősül a megkeresett tagállam közrendjét sértő olyan oknak, amely lehetővé teszi a valamely más tagállamban hozott határozat e tagállamban való elismerésének és végrehajtásának megtagadását.

⁷ A kérdést I. Hírlevél V. évf. 10. sz., Gazdasági ügyszak, 33. sz. alatt.

⁸ A kérdést I. Hírlevél V. évf. 10. sz., Gazdasági ügyszak, 35. sz. alatt.

⁹ A kérdést I. Hírlevél V. évf. 10. sz., Gazdasági ügyszak, 34. sz. alatt.

¹⁰ A kérdést I. Hírlevél III. évf. 9. sz., Gazdasági ügyszak, 23. sz. alatt.

9. A Bíróság (harmadik tanács) 2014. október 23-i ítélete (a Cour de cassation [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Haeger & Schmidt GmbH kontra Mutuelles du Mans assurances Iard SA (MMA Iard), Jacques Lorio, Dominique Miquel a Sfram intercontinental SARL felszámolójaként, Ace Insurance SA NV, Va Tech JST SA, Axa Corporate Solutions SA (C-305/13. sz. ügy)¹¹

1) A szerződéses kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló, 1980. június 19-én Rómában aláírásra megnyitott egyezmény 4. cikke (4) bekezdésének utolsó mondatát úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezés kizárólag akkor alkalmazandó a szállítványozási szerződésre, ha a szerződés elsődleges tárgya az érintett áru szoros értelemben vett szállítása, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálni.

2) Az említett egyezmény 4. cikkének (4) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az árufuvarozási szerződésre alkalmazandó jogot – amennyiben az e rendelkezés második mondata alapján nem állapítható meg – az e cikk (1) bekezdése által előírt főszabály alapján kell meghatározni, vagyis e szerződésre irányadó jog azon ország joga, amellyel a szerződés a legszorosabb kapcsolatban áll.

3) Ugyanezen egyezmény 4. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy abban az esetben, ha a felek állítása szerint a szerződés szorosabban kapcsolódik valamely olyan országhoz, amely eltér attól, amelynek jogát kijelöli az említett bekezdésben szereplő vélelem, a nemzeti bíróságnak e szerződés és azon ország között fennálló kapcsolatot, amelynek jogát a vélelem kijelöli, össze kell hasonlítania e szerződés és a másik érintett ország közötti kapcsolattal. E tekintetben a nemzeti bíróságnak figyelembe kell vennie a körülmények összességét, ideértve a szóban forgó szerződéshez kapcsolódó egyéb szerződések fennállását is.

Munkaügyi ügyszak

1. A Bíróság (hetedik tanács) 2014. szeptember 25-i végzése (Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság [Magyarország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-199/14. sz. ügy)¹²

Az Európai Unió Bírósága nyilvánvalóan nem rendelkezik hatáskörrel a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Magyarország) 2014. március 25-i határozatával előterjesztett kérdés megválaszolására.

2. A Bíróság (harmadik tanács) 2014. október 9-i ítélete (a Tribunalul Sibiu [Románia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Elena Petru kontra Casa Județeană de Asigurări de Sănătate Sibiu, Casa Națională de Asigurări de Sănătate (C-268/13. sz. ügy)¹³

Az 1996. december 2-i 118/97/EK tanácsi rendelettel módosított és naprakésszé tett, valamint a 2008. június 17-i 592/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet 22. cikke (2) bekezdésének második albekezdését úgy kell értelmezni, hogy az ugyanezen cikk (1) bekezdése c) pontjának i. alpontja értelmében megkövetelt engedély nem tagadható meg, ha elsődleges fontosságú gyógyszerek és orvosi eszközök hiánya miatt a szóban forgó kórházi ellátás nem nyújtható megfelelő időn belül a biztosított lakóhelye szerinti tagállamban. E lehetetlenséget egyrésztől a lakóhely szerinti tagállamban a szóban forgó ellátás nyújtására alkalmas valamennyi kórházi létesítményre tekintettel, másrésztől pedig azon időszakot figyelembe véve kell értékelni, amelynek során ezen ellátás megfelelő időn belül igénybe vehető.

¹¹ A kérdést I. Hírlevél III. évf. 8. sz., Gazdasági ügyszak, 21. sz. alatt.

¹² A kérdést I. Hírlevél V. évf. 8. sz., Munkaügyi ügyszak, 24. sz. alatt.

¹³ A kérdést I. Hírlevél III. évf. 8. sz., Munkaügyi ügyszak, 39. sz. alatt.

3. A Bíróság (harmadik tanács) 2014. október 15-i ítélete (a Tribunale ordinario di Trento [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Teresa Mascellani kontra Ministero della Giustizia (C-221/13. sz. ügy)¹⁴

Az UNICE, a CEEP és az ESZSZ által a rész munkaidős foglalkoztatásról kötött keretmegállapodásról szóló, 1997. december 15-i 97/81/EK tanácsi irányelv mellékletét képező, 1997. június 6-án megkötött, a rész munkaidős foglalkoztatásról szóló keretmegállapodást – különösen 5. szakaszának 2. pontját – akként kell értelmezni, hogy az alapügybelihez hasonló körülmények között azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely értelmében a munkáltató az érintett munkavállaló beleegyezése nélkül is elrendelheti a rész munkaidős munkaviszony teljes munkaidős munkaviszonnyá alakítását.

Polgári ügyszak

1. A Bíróság (harmadik tanács) 2014. október 9-i ítélete (a Supreme Court [Írország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – C. kontra M. (C-376/14. PPU. sz. ügy)¹⁵

1) A házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet 2. cikkének 11. pontját és 11. cikkét akként kell értelmezni, hogy abban az esetben, ha a gyermek elvitelére olyan, ideiglenesen végrehajtható bírósági határozatnak megfelelően került sor, amelyet később hatályon kívül helyezett egy, a gyermek tartózkodási helyéül a származási tagállamban élő szülő lakóhelyét kijelölő bírósági határozat, azon tagállam bíróságának, ahová a gyermeket vitték, a gyermek visszavitele iránti kérelem elbírálása során vizsgálnia kell az adott ügy konkrét tényállása valamennyi körülményének mérlegelése során, hogy a gyermek közvetlenül az állítólagos jogellenes visszatartást megelőzően még a származási tagállamban rendelkezett-e szokásos tartózkodási hellyel. E mérlegelés keretében tekintetbe kell venni azt a tényt, hogy az elvitt engedélyező bírósági határozat ideiglenesen végrehajtható volt, és hogy az ellen fellebbezést nyújtottak be.

2) A 2201/2003 rendeletet akként kell értelmezni, hogy abban az esetben, ha a gyermek elvitelére olyan, ideiglenesen végrehajtható bírósági határozatnak megfelelően került sor, amelyet később hatályon kívül helyezett egy, a gyermek tartózkodási helyéül a származási tagállamban élő szülő lakóhelyét kijelölő bírósági határozat, a gyermek e tagállamba való visszavitelének megtagadása e második határozat meghozatalát követően jogellenes, és a rendelet 11. cikkét kell alkalmazni, amennyiben megállapítást nyer, hogy a gyermek közvetlenül e visszatartást megelőzően még az említett tagállamban rendelkezett szokásos tartózkodási hellyel. Ha ellenben az nyer megállapítást, hogy a gyermek ebben az időpontban már nem a származási tagállamban rendelkezett szokásos tartózkodási hellyel, az e rendelkezésre alapított visszavitel iránti kérelmet elutasító határozatot az ugyanezen rendelet III. fejezetében foglalt, valamely tagállamban hozott határozat elismerésére és végrehajtására vonatkozó szabályok alkalmazásának sérelme nélkül kell meghozni.

2. A Bíróság (nagytanács) 2014. október 14-i véleménye – Európai Bizottság (1/13. sz. vélemény)¹⁶

Az Európai Unió kizárólagos hatáskörébe tartozik annak elfogadása, hogy valamely harmadik állam csatlakozzon a gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól szóló, Hágában 1980. október 25-én megkötött egyezményhez.

¹⁴ A kérdést I. Hírlevél III. évf. 8. sz., Munkaügyi ügyszak, 35. sz. alatt.

¹⁵ A kérdést I. Hírlevél V. évf. 11. sz., Polgári ügyszak, 52. sz. alatt.

¹⁶ A kérdést I. Hírlevél III. évf. 9. sz., Polgári ügyszak, 57. sz. alatt.

3. A Bíróság (negyedik tanács) 2014. október 23-i ítélete (a Bundesgerichtshof [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Alexandra Schulz kontra Technische Werke Schussental GmbH und Co.KG és Josef Egbringhoff kontra Stadtwerke Ahaus GmbH (C-359/11. és C-400/11. sz. egyesített ügyek)¹⁷

A villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 96/92/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. június 26-i 2003/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv A. mellékletével összefüggésben értelmezett 3. cikkének (5) bekezdését, valamint a földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 98/30/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. június 26-i 2003/55/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv A. mellékletével együttesen értelmezett 3. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan, az alapügyben szereplőhöz hasonló nemzeti szabályozás, amely meghatározza az általános ellátási kötelezettség alá tartozó fogyasztókkal kötött villamosenergia- és gázellátási szerződések tartalmát, és előírja az e szolgáltatásra vonatkozó díjszabás megváltoztatásának lehetőségét, ugyanakkor nem biztosítja, hogy a fogyasztókat e változtatás hatálybalépése előtt megfelelő időben tájékoztassák annak indokairól, feltételeiről és mértékéről.

Közigazgatási ügyszak

1. A Bíróság (tizedik tanács) 2014. szeptember 4-i végzése (a Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság [Magyarország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-204/14. sz. ügy)¹⁸

1) Az Európai Unió Bírósága nyilvánvalóan nem rendelkezik hatáskörrel a Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Magyarország) által előterjesztett harmadik kérdés megválaszolására.

2) Az említett bíróság által előterjesztett többi kérdés nyilvánvalóan elfogadhatatlan.

2. A Bíróság (első tanács) 2014. október 9-i ítélete (a Finanzgericht Düsseldorf [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Rita van Caster, Patrick van Caster kontra Finanzamt Essen-Süd (C-326/12. sz. ügy)¹⁹

Az EUMSZ 63. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az alapügyben szóban forgóhoz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely előírja, hogy az e szabályozásban előírt bizonyos információk közlésére és közzétételére vonatkozó, a belföldi és külföldi befektetési alapokra egyaránt alkalmazandó kötelezettségek valamely külföldi befektetési alap általi megszegése azt eredményezi, hogy az adóalany által az említett befektetési alaphoz szerzett jövedelmeket átalányjelleggel adóztatják, amennyiben az említett szabályozás nem teszi lehetővé ezen adóalany számára az említett jövedelmek tényleges nagyságának igazolására alkalmas adatok vagy információk szolgáltatását.

3. A Bíróság (harmadik tanács) 2014. október 9-i ítélete (a Teleklagenævnet [Dánia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-222/13. sz. ügy)²⁰

Az Európai Unió Bírósága nem rendelkezik hatáskörrel a Teleklagenævnet (Dánia) által a 2013. április 22-i határozatában előterjesztett kérdések megválaszolására.

¹⁷ A kérdéseket I. Hírlevél II. évf. 11. sz., Polgári ügyszak, 1. és 5. sz. alatt.

¹⁸ A kérdést I. Hírlevél V. évf. 8. sz., Közigazgatási ügyszak, 134. sz. alatt.

¹⁹ A kérdést I. Hírlevél III. évf. 11. sz., Közigazgatási ügyszak, 1. sz. alatt.

²⁰ A kérdést I. Hírlevél III. évf. 8. sz., Közigazgatási ügyszak, 146. sz. alatt.

4. A Bíróság (ötödik tanács) 2014. október 9-i ítélete (a Grondwettelijk Hof [Belgium] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Isabelle Gielen kontra Ministerraad (C-299/13. sz. ügy)²¹

A tőkeemelést [helyesen: tőkefelhalmozást] terhelő közvetett adókról szóló, 2008. február 12-i 2008/7/EK tanácsi irányelv 5. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes a bemutatóra szóló értékpapírok névre szóló értékpapírokká vagy dematerializált értékpapírokká történő átalakítását terhelő, az alapügyben szerepelőhöz hasonló adó kivetése. Az ilyen adó nem igazolható az említett irányelv 6. cikkével.

5. A Bíróság (ötödik tanács) 2014. október 9-i ítélete (a Consiglio di Stato [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Ministero dell'Economia e delle Finanze, Amministrazione Autonoma dei Monopoli di Stato (AAMS) kontra Yesmoke Tobacco SpA (C-428/13. sz. ügy)²²

A dohánygyártmányokra alkalmazott jövedéki adó szerkezetéről és adókulcsáról szóló, 2011. június 21-i 2011/64/EK tanácsi irányelv 7. cikkének (2) bekezdését és 8. cikkének (6) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti rendelkezés, mint az alapeljárásban szereplő, amely nem minden cigarettaalkalmazandó, egyforma jövedéki minimumadót ír elő, hanem olyan jövedéki minimumadót, amelyet kizárólag a legkeresettebb árkategóriába tartozó cigaretta áránál alacsonyabb kiskereskedelmi árú cigarettákra kell alkalmazni.

6. A Bíróság (ötödik tanács) 2014. október 9-i ítélete (az Administrativen sad – Varna [Bulgária] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Traum EOOD kontra Direktor na Direktsia „Obzhalvane i danachno-osiguritelna praktika” Varna pri Tsentralno upravljenie na Natsionalnata agentisia za prihodite (C-492/13. sz. ügy)²³

1) A 2010. december 7-i 2010/88/EU tanácsi irányelvvel módosított, a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 138. cikkének (1) bekezdését és a 139. cikke (1) bekezdésének második albekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az, ha – olyan körülmények között, mint amely az alapügy tárgya – a tagállami adóhatóság megtagadja a Közösségen belüli termékértékesítés utáni hozzáadottértékadó-mentességhez való jogban való részesülést azzal az indokkal, hogy a vevő nem szerepelt más tagállam ezen adót érintő nyilvántartásában, és az eladó nem bizonyította az állítólagosan adómentes értékesítésre vonatkozó bevallásának alátámasztására benyújtott dokumentumokon lévő aláírás valóságát, sem pedig a vevő nevében e dokumentumokat aláíró személy képviselői jogát, miközben az eladó által a bevallása alátámasztására benyújtott dokumentumok megfeleltek azon dokumentumok listájának, amelyeket a nemzeti jog szerint az említett adóhatóságnak be kell mutatni, és e hatóság először elfogadta azokat a mentességhez való jog bizonyítékaiként; ezt a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia.

2) A 2010/88 irányelvvel módosított 2006/112 irányelv 138. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az közvetlen hatállyal bír, így arra az adóalanyok a nemzeti bíróságok előtt az állammal szemben hivatkozhatnak a Közösségen belüli termékértékesítés utáni hozzáadottértékadó-mentességben való részesülés érdekében.

7. A Bíróság (hetedik tanács) 2014. október 9-i ítélete (a Juzgado Contencioso-Administrativo no 1 de Ferrol [Spanyolország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Ministerio de Defensa, Navantia SA kontra Concello de Ferrol (C-522/13. sz. ügy)²⁴

²¹ A kérdést I. Hírlevél III. évf. 9. sz., Közigazgatási ügyszak, 155. sz. alatt.

²² A kérdést I. Hírlevél IV. évf. 11. sz., Közigazgatási ügyszak, 193. sz. alatt.

²³ A kérdést I. Hírlevél III. évf. 12. sz., Közigazgatási ügyszak, 214. sz. alatt.

²⁴ A kérdést I. Hírlevél V. évf. 1. sz., Közigazgatási ügyszak, 7. sz. alatt.

Az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az e rendelkezés értelmében tiltott állami támogatásnak minősülhet az állam tulajdonában lévő és olyan vállalkozás rendelkezésére bocsátott földterületre vonatkozó ingatlanadó alóli mentesség, amely vállalkozás tőkéje teljes egészében az állam tulajdonában van, és amely e földterületen olyan termékeket állít elő és olyan szolgáltatásokat nyújt, amelyek a versenynek kitett piacokon érinthetik a tagállamok közötti kereskedelmet. Ugyanakkor a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak ellenőrzése, hogy – az előtte folyamatban lévő jogvita valamennyi releváns körülményét figyelembe véve és az Európai Unió Bírósága által nyújtott értelmezési támpontokra tekintettel mérlegelve – az ilyen adómentességet az ugyanezen rendelkezés értelmében vett állami támogatásnak kell-e minősíteni.

8. A Bíróság (kilencedik tanács) 2014. október 9-i ítélete (a Finanzgericht Hamburg [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Douane Advies Bureau Rietveld kontra Hauptzollamt Hannover (C-541/13. sz. ügy)²⁵

A 2010. október 5-i 861/2010/EU bizottsági rendelettel módosított, a vám- és statisztikai nomenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról szóló, 1987. július 23-i 2658/87/EGK tanácsi rendelet I. mellékletében szereplő Kombinált Nomenklatúra 3822 vámtarifaszámát úgy kell értelmezni, hogy nem tartoznak e vámtarifaszám alá az olyan hőmérséklet-indikátorok, mint a „WarmMark” és „ColdMark” elnevezés alatt forgalmazott termékek, amelyek a bennük lévő folyadék térfogatának a megváltozásából adódó színváltozáson keresztül visszafordíthatatlan módon jelzik, hogy egy meghatározott határérték feletti vagy alatti hőmérséklet elérésre került-e.

9. A Bíróság (harmadik tanács) 2014. október 9-i ítélete (a Hovrätten för västra Sverige [Svédország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Ove Ahlström, Lennart Kjellberg, Fiskeri Ab Ganthi, Fiskeri Ab Nordic elleni büntetőeljárás (C-565/13. sz. ügy)²⁶

Az Európai Közösség és a Marokkói Királyság között létrejött, a Közösség nevében a 2006. május 22-i 764/2006/EK tanácsi rendelettel jóváhagyott halászati partnerségi megállapodást, többek között annak 6. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az kizárja a közösségi hajók minden lehetőségét az alól, hogy a marokkói hatóságok által a hatáskörrel rendelkező európai uniós hatóságok beavatkozása nélkül kiállított engedély alapján a marokkói halászati övezetekben halászati tevékenységet folytassanak.

10. A Bíróság (nagytanács) 2014. október 15-i ítélete (a Tribunalul Sibiu [Románia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Ilie Nicolae Nicula kontra Administrația Finanțelor Publice a Municipiului Sibiu, Administrația Fondului pentru Mediu (C-331/13. sz. ügy)²⁷

Az uniós jogot úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az uniós jog megsértésével beszedett adó olyan visszatérítési rendszere, mint amelyről az alapügyben szó van.

11. A Bíróság (kilencedik tanács) 2014. október 15-i ítélete (Obvodní soud pro Prahu 1 [Cseh Köztársaság] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Hořtická a.s., Jaroslav Haškovec, Zemědělské družstvo Senice na Hané kontra Cseh Köztársaság – Ministerstvo zemědělství (C-561/13. sz. ügy)²⁸

A közös agrárpolitika keretébe tartozó, mezőgazdasági termelők részére meghatározott közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott egyes támogatási rendszerek létrehozásáról, az 1290/2005/EK, a 247/2006/EK és a

²⁵ A kérdést I. Hírlevél V. évf. 2. sz., Közigazgatási ügyszak, 21. sz. alatt.

²⁶ A kérdést I. Hírlevél V. évf. 2. sz., Közigazgatási ügyszak, 30. sz. alatt.

²⁷ A kérdést I. Hírlevél IV. évf. 10. sz., Közigazgatási ügyszak, 169. sz. alatt.

²⁸ A kérdést I. Hírlevél V. évf. 3. sz., Közigazgatási ügyszak, 36. sz. alatt.

378/2007/EK rendelet módosításáról, valamint az 1782/2003/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. január 19-i 73/2009/EK tanácsi rendelet 126. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az „érintett tagállamok által 2006-ban és 2007-ben elfogadott kritériumok” fogalma magában foglalja azt a gazdasági évet, amelyet a 2006. február 20-i 319/2006/EK tanácsi rendelettel, a 2006. december 19-i 2011/2006/EK tanácsi rendelettel és a 2006. december 19-i 2012/2006/EK tanácsi rendelettel módosított, a közös agrárpolitika keretébe tartozó közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott támogatási rendszerek létrehozásáról, továbbá a 2019/93/EGK, 1452/2001/EK, 1453/2001/EK, 1454/2001/EK, 1868/94/EK, 1251/1999/EK, 1254/1999/EK, 1673/2000/EK, 2358/71/EGK és a 2529/2001/EK rendelet módosításáról szóló, 2003. szeptember 29-i 1782/2003/EK tanácsi rendelet 143ba. cikkének (1) bekezdése alapján a tagállamoknak az elkülönített cukortámogatás nyújtása érdekében 2006. április 30-ig kellett reprezentatív időszakként kiválasztaniuk.

12. A Bíróság (harmadik tanács) 2014. október 16-i ítélete (a Naczelný Sąd Administracyjny [Lengyelország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Welmory sp. z o.o. kontra Dyrektor Izby Skarbowej w Gdańsku (C-605/12. sz. ügy)²⁹

Azon első adóalanyt, amelynek a gazdasági tevékenységének székhelye az egyik tagállamban található, és amely egy másik tagállamban letelepedett második adóalany által nyújtott szolgáltatásokat vesz igénybe, e szolgáltatások megadóztatása helyének a meghatározása céljából olyannak kell tekinteni, mint amely e másik tagállamban a 2008. február 12-i 2008/8/EK tanácsi irányelvvel módosított, a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 44. cikke értelmében vett „állandó telephellyel” rendelkezik, ha e telephely a személyi és tárgyi feltételek tekintetében kellően állandó jelleggel és megfelelő szervezettel rendelkezik ahhoz, hogy szolgáltatásokat fogadjasson, és azokat a gazdasági tevékenysége céljából igénybe vehesse, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia.

13. A Bíróság (hatodik tanács) 2014. október 16-i ítélete (a Bundesfinanzhof [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Nordex Food A/S kontra Hauptzollamt Hamburg-Jonas (C-334/13. sz. ügy)³⁰

1) A 2001. november 26-i 2299/2001/EK bizottsági rendelettel módosított, a mezőgazdasági termékek után járó export-visszatérítési rendszer alkalmazása közös részletes szabályainak megállapításáról szóló [helyesen: a mezőgazdasági termékek után járó export-visszatérítések rendszerének alkalmazására vonatkozó közös részletes szabályok megállapításáról szóló], 1999. április 15-i 800/1999/EK bizottsági rendelet 4. cikkének a mezőgazdasági termékekre vonatkozó behozatali és kiviteli engedélyek és előzetes rögzítési igazolások rendszerének alkalmazására kialakított részletes közös szabályok megállapításáról szóló, 2000. június 9-i 1291/2000/EK bizottsági rendelet 24. cikkével összefüggésben értelmezett (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az export-visszatérítés kifizetése az alapeljárásban szereplőkhöz hasonló, sajátos körülmények között, amikor a kivitelre ugyan a kiviteli engedély hiányában került sor, de annak meglétét a kiviteli nyilatkozat időpontjában igazolták, és azt az exportőr az illetékes vámhivatal által e célból megállapított egyhetes határidő-hosszabbítás lejárta előtt bemutatta.

2) A 2299/2001 rendelettel módosított 800/1999 rendelet 49. és 50. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a vis maior eseteit kivéve az az exportőr, aki az exportáruk rendeltetési hely szerinti államba történő megérkezéséről olyan vámokmányokat mutatott be, amelyekről később kiderült, hogy hamisak, az e cikkeken megállapított határidők lejárta után akkor sem nyújthatja be az export-visszatérítés kifizetésére vonatkozóan folyamatban lévő bírósági eljárásban az érvényes vámokmányokat, ha az export-visszatérítés kifizetése az exportáruk megérkezésének igazolására vonatkozó okoktól eltérő más okokból húzódott el.

²⁹ A kérdést l. Hírlevél IV. évf. 4. sz., Közigazgatási ügyszak, 52. sz. alatt.

³⁰ A kérdést l. Hírlevél IV. évf. 10. sz., Közigazgatási ügyszak, 170. sz. alatt.

3) A 2299/2001 rendelettel módosított 800/1999 rendelet 51. cikke (1) bekezdésének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy fennállnak az e rendelkezés szerinti bírság kiszabásának feltételei, ha az exportőr az előírt határidőn belül olyan okmányokat mutatott az exportárúknak a rendeltetési országba való érkezésének igazolására, amelyekről kiderült, hogy hamisak, jóllehet az eljárás során bemutatott érvényes okmányok alapján megállapítható, hogy az igényelt export-visszatérítés megfelel annak, amelyet nyújtani kellett volna.

14. A Bíróság (hatodik tanács) 2014. október 16-i ítélete (a College van Beroep voor het Bedrijfsleven [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – VAEX Varkens- en Veehandel BV kontra Productschap Vee en Vlees (C-387/13. sz. ügy)³¹

1) A mezőgazdasági termékek után járó export-visszatérítési rendszer alkalmazása közös részletes szabályainak megállapításáról szóló, 2009. július 7-i 612/2009/EK bizottsági rendelet, valamint a mezőgazdasági termékekre vonatkozó behozatali és kiviteli engedélyek és előzetes rögzítési igazolások rendszerének alkalmazására kialakított részletes közös szabályok megállapításáról szóló, 2008. április 23-i 376/2008/EK bizottsági rendelet, és a marha- és borjúhúságazatbeli behozatali és kiviteli engedélyekre vonatkozó alkalmazási szabályokról szóló, 2008. április 21-i 382/2008/EK bizottsági rendelet rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy azokkal főszabály szerint ellentétes az export-visszatérítés kifizetése és az ezzel összefüggésben letétbe helyezett biztosíték felszabadítása, ha az érintett exportőr nem rendelkezett a kiviteli nyilatkozat elfogadásának napján érvényes kiviteli engedéllyel, noha az érintett áruk tényleges kivitelére az exportőr számára kiállított kiviteli engedély érvényességi ideje alatt került sor.

2) A 612/2009 rendeletben, valamint a 376/2008 és a 382/2008 rendeletben foglalt, a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i 2913/92/EGK tanácsi rendelet 78. cikkével összefüggésben értelmezett rendelkezéseket úgy kell értelmezni, hogy azokkal főszabály szerint nem ellentétes a kiviteli nyilatkozat olyan utólagos szabályossá tétele, amely alapján a kiviteli engedélyhez utólag az érintett ügyletre vonatkozó megjegyzés fűzhető, és ennek alapján az export-visszatérítés kifizethető, illetve adott esetben a letétbe helyezett biztosíték felszabadítható.

15. A Bíróság (tizedik tanács) 2014. október 16-i ítélete (a High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division (Administrative Court) [Egyesült Királyság] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – The Queen, a Newby Foods Ltd kérelme alapján kontra Food Standards Agency (C-453/13. sz. ügy)³²

Az állati eredetű élelmiszerek különleges higiéniai szabályainak megállapításáról szóló, 2004. április 29-i 853/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet I. mellékletének 1.14. és 1.15. pontját úgy kell értelmezni, hogy a csontozást követően a friss, húsos csontokról vagy a bontott baromfőről mechanikai leválasztással nyert termék akkor minősíthető az említett 1.14. pont értelmében vett „csontokról mechanikusan lefejtett húsnak”, ha az alkalmazott eljárás az izomrostszerkezet nagyobb mértékű sérülésével vagy módosulásával jár, mint a szigorúan a vágás helyén bekövetkező sérülés vagy módosulás, függetlenül attól a tényről, hogy az alkalmazott módszer nem változtatja meg a felhasznált csontok szerkezetét. Az ilyen termék nem minősíthető az említett 1.15. pont értelmében vett „előkészített húsnak”.

³¹ A kérdést I. Hírlevél IV. évf. 10. sz., Közigazgatási ügyszak, 184. sz. alatt.

³² A kérdést I. Hírlevél III. évf. 12. sz., Közigazgatási ügyszak, 206. sz. alatt.

16. A Bíróság (harmadik tanács) 2014. október 22-i ítélete (a Commissione tributaria provinciale di Roma [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Cristiano Blanco (C-344/13), Pier Paolo Fabretti (C-367/13) kontra Agenzia delle Entrate – Direzione Provinciale I di Roma – Ufficio Controlli (C-344/13. és C-367/13. sz. egyesített ügyek)³³

Az EUMSZ 52. cikket és az EUMSZ 56. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétesek az olyan tagállami jogszabályok, amelyek szerint a más tagállamban található szerencsejáték-létesítményekben szerencsejátékkal szerzett nyeremények jövedelemadó-kötelesek, míg a belföldi létesítményekben megszerzett hasonló jövedelmek mentesek az említett adó alól.

17. A Bíróság (ötödik tanács) 2014. október 23-i ítélete (az Augstākās Tiesas Senāts [Lettország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – AS „Olainfarm” kontra Latvijas Republikas Veselības ministrija, Zāļu valsts aģentūra (C-104/13. sz. ügy)³⁴

1) A 2007. november 13-i 1394/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított, az emberi felhasználásra szánt gyógyszerek közösségi kódexéről szóló, 2001. november 6-i 2001/83/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 10. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében vett „referencia-gyógyszer” fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az kiterjed az olyan gyógyszerre, amelynek forgalombahozatali engedélyét ezen irányelv 10a. cikke alapján állították ki.

2) Az 1394/2007 rendelettel módosított 2001/83 irányelvnek az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével összefüggésben értelmezett 10. cikkét úgy kell értelmezni, hogy egy olyan gyógyszer forgalombahozatali engedélyének jogosultja, amelyet egy másik gyártó generikumára vonatkozó forgalombahozatali engedély iránti, ezen irányelv 10. cikke alapján benyújtott kérelemben referencia-gyógyszerként használtak fel, jogorvoslati joggal rendelkezik azon határozattal szemben, amelyben az illetékes hatóság forgalombahozatali engedélyt adott a generikus gyógyszer tekintetében, amennyiben a jogosult a számára az említett 10. cikkben biztosított valamely előjog bírói jogvédelmét kéri. Ilyen jogorvoslati jog többek között akkor áll fenn, ha az említett jogosult azt kéri, hogy gyógyszerét ne használják fel egy olyan gyógyszer forgalombahozatali engedélyének az említett 10. cikk alapján történő megszerzése céljából, amely tekintetében saját gyógyszere nem tekinthető ugyanazon 10. cikk (2) bekezdésének a) pontja értelmében vett referencia-gyógyszernek.

18. A Bíróság (hatodik tanács) 2014. október 23-i ítélete (a Hoge Raad der Nederlanden [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Unitrading Ltd kontra Staatssecretaris van Financiën (C-437/13. sz. ügy)³⁵

1) Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az, hogy az importált áruk származásának a vámhatóságok által a nemzeti eljárásjog alapján szolgáltatott bizonyítéka harmadik személy által elvégzett vizsgálatok eredményein alapul, amely eredmények tekintetében e harmadik személy megtagadja, hogy kiegészítő információkat szolgáltatson akár a vámhatóságoknak, akár a bejelentőnek, és ami azzal a következménnyel jár, hogy megnehezíti vagy ellehetetleníti a levont következtetések helytállóságának vizsgálatát, illetve vitát, feltéve hogy tiszteletben tartják a tényleges érvényesülés és az egyenértékűség elvét. A nemzeti bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az alapügyben ez így történt-e.

2) Az olyan esetben, mint az alapügyben szereplő eset, és azt feltételezve is, hogy a vámhatóságok nem tudnak kiegészítő tájékoztatást adni az érintett vizsgálatokról, azt a kérdést, hogy a vámhatóságoknak támogatniuk kell-e az érdekelt arra irányuló kérelmét, hogy a saját költségére az általa megjelölt származási országban vizsgálják be a szóban forgó árut, valamint azt a kérdést, hogy meg kell-e őrizni meghatározott ideig az áruk részmintáit, amelyeket az érdekelt igénybe vehetett volna a célból, hogy

³³ A kérdéseket I. Hírlevél IV. évf. 10. sz., Közigazgatási újszak, 173. és 180. sz. alatt.

³⁴ A kérdést I. Hírlevél IV. évf. 5. sz., Közigazgatási újszak, 81. sz. alatt.

³⁵ A kérdést I. Hírlevél III. évf. 12. sz., Közigazgatási újszak, 200. sz. alatt.

egy másik laboratóriumban megvizsgáltathassa azokat, igenlő válasz esetén pedig a vámhatóság köteles-e az érdekelt figyelmét felhívni arra, hogy rendelkezésre állnak még az áruk megőrzött részmintái, valamint arra a tényre, hogy azokat az említett vizsgálat céljából igénybe veheti, a nemzeti eljárásjog alapján kell értékelni.

Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt

I. 2014. szeptember 15-én benyújtott kereset – Magyarország/Bizottság (T-662/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Kérelmek

A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:

— helyezze hatályon kívül a 1307/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet kiegészítéséről és X. mellékletének módosításáról szóló, 2014. március 11-i 639/2014/EU felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet 45. cikk (8) bekezdésében az első gondolatjelek között szereplő részt („– az ökológiai szempontból legmegfelelőbb fajoknak az 1307/2013/EU rendelet 4. cikke (2) bekezdésének c) pontja szerint összeállított jegyzékből történő kiválasztásával, és így az egyértelműen nem őshonos fajok kizárásával –”);

— kötelezze a Bizottságot az eljárás költségeinek viselésére.

Jogalapok és fontosabb érvek

Keresete alátámasztása érdekében a felperes arra hivatkozik, hogy a megtámadott rendelet 45. cikkének (8) bekezdése túllép a rá felhatalmazást adó 1307/2013/EU rendelet (1) által kijelölt kereteken és az alapjogszabály által a tagállamoknak adott felhatalmazást újraértelmezve, egy szűkítő feltétel beépítése útján valójában kiüresíti a tagállamoknak adott felhatalmazást.

Továbbá a felperes úgy véli, hogy a megtámadott rendelet preambuluma nem tartalmazza az elvárható mértékű és részletességű indokolást. Az álláspontja szerint, egy ilyen mértékű, ekkora mennyiségű felhatalmazó rendelkezésre hivatkozó módosítás gyakorlatilag követhetlenné teszi annak egyértelmű követését, hogy a Bizottság mely felhatalmazó rendelkezésre és milyen mértékben támaszkodott pontosan, ami szinte lehetlenné teszi az elengedhetetlen jogbiztonsági szempontú vizsgálatot.

A felperes arra is hivatkozik, hogy a Bizottság által elfogadott szabályozás a gyakorlatban hátrányos megkülönböztetést valósít meg azon fafajok illetve termelők között, akik rövid vágásfordulójú fás szárú energetikai ültetvényt kívánnak létesíteni. A kétféle típusú telepítés illetve telepítő azonos helyzetben van, így nem is indokolt aszerint különbséget tenni közöttük, hogy milyen fafajt kívánnak választani telepítéseik megvalósítására.

Továbbá a felperes azt állítja, hogy a Bizottság a felhatalmazó rendelet tárgyalása során mindvégig ellenezte, hogy a tagállamoknak lehetőségük legyen akár rövid vágásfordulójú fás szárú energetikai ültetvényvel beültetett területeket is ökológiai jelentőségű területnek minősíteni. A felperes szerint a Bizottság minden jel szerint a megtámadott szabályozás révén kívánta ezt a lehetőséget a gyakorlatban ellehetetleníteni, ezzel hatáskörrel való visszaélést valósítva meg.

Végül a felperes többek között úgy véli, hogy a megtámadott rendelet a jogbiztonság általános elvébe ütközik azért, hogy egyrészt a megtámadott rendelet 45. cikkének (8) bekezdése több szempontból sem egyértelmű, másrészt pedig a rendelet hatálybalépéséig nem biztosít egy ilyen horderejű változásra való felkészüléshez elegendő felkészülési időt. A felperes álláspontja szerint sérül a jogos várakozások elve is, mert a Bizottság a hatályba léptető rendelkezések megfogalmazásánál nem volt tekintettel arra, hogy a mezőgazdaság területén a felkészülési idő adott esetben szükségszerűen hosszabb kell, hogy legyen. Ezen kívül a felperes álláspontja szerint a vitatott intézkedés az Európai Unió Alapjogi Chartájának 17. cikkében foglalt, a tulajdonhoz való jog sérelmét is megvalósítja.

A Kúria uniós jogi tárgyú határozatai

Büntető ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Gazdasági ügyszak

Gfv.VII.30.387/2014/6.

Általános szerződési feltétel jogszabályon alapuló tisztességtelensége vélelmének megdöntése csak akkor eredményes, ha az arra hivatkozó fél a jogszabályban meghatározott feltételeket bizonyítani tudja.

A 2014. évi XXXVIII. törvény (továbbiakban: Törvény) nem ükőzik az EU-jogba, ennek hiányában pedig a Törvény 4. cikkében írtakat nem lehet figyelmen kívül hagyni, illetve nem indokolt előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezni.

1. A 93/13/EGK Irányelv (továbbiakban: Fogyasztói Irányelv) 1. cikk (2) bekezdése értelmében – többek között – azok a feltételek, amelyek kötelező erejű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket tükröznek, nem tartoznak az irányelv hatálya alá.

Az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EU Bíróság) joggyakorlata értelmében e rendelkezés olyan szerződési feltételekre vonatkozik, amelyek a szerződő felekre a felek választásától függetlenül alkalmazandó nemzeti jogi rendelkezéseket tükröznek, vagy automatikusan, vagyis a felek ilyen irányú eltérő megállapodása hiányában alkalmazandók (C-92/11. sz. RWE Vertrieb AG ügy, 26. pont; C-34/13. sz. Kusionová ügy, 78-79. pontok). A megfogalmazásból egyértelmű, hogy a kötelező erejű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseknek a vitatott szerződési feltétel tartalmát kell meghatározniuk olyan egyértelműséggel, hogy az a felek döntése ellenére vagy annak hiányában is a szerződés részévé válhasson. A felperes által hivatkozott jogszabályi előírások, amelyek a szerződéskötés előtti tájékoztatásra vagy a szerződés kötelező tartalmi elemeire tartalmazznak előírásokat, illetve bizonyos szerződési feltételek alkalmazására nyújtanak lehetőséget, nem határoznak meg olyan konkrét szerződési tartalmat, amely a felek rendelkezése ellenére vagy annak hiányában a szerződés részévé válhat.

Ennek megfelelően ezen jogszabályhelyekhez kapcsolódó szerződési feltételek nem esnek a Fogyasztói Irányelv 1. cikk (2) bekezdésének hatálya alá, így tisztességességük az uniós jog alapján vizsgálható.

2. A Fogyasztói Irányelv 4. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy egy szerződési feltétel tisztességtelen jellegének megítélése során figyelembe kell venni az áruk vagy szolgáltatások természetét, amelyre vonatkozóan a szerződést kötötték, a szerződés megkötésének időpontjában fennálló összes körülményt, valamint a szerződés minden egyéb feltételét, illetve további szerződések feltételeit, amennyiben a vizsgált szerződés attól függ.

A szerződéskötés körülményeinek – a Fogyasztói Irányelv 4. cikk (1) bekezdésében írtak szerinti – bizonyítási eljárás keretében történő feltárása csak akkor indokolt és szükséges, ha azok a jogvita érdemi elbírálására kihathatnának. A Kúria megítélése szerint nem a Törvény rendelkezéseiből, hanem az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tévő ÁSZF rendelkezések tisztességtelenségének mint jogkérdésnek a jellegéből következik, hogy ilyen esetben a szerződéskötés körülményeinek vizsgálata szükségtelen. A Kúria mindezek alapján a Fogyasztói Irányelv 4. cikk (1) bekezdésében foglaltak sérelmét nem találta megállapíthatónak.

3. A Fogyasztói Irányelv 8. cikke értelmében a tagállamok az ezen irányelv által szabályozott területen elfogadhatnak vagy hatályban tarthatnak a Szerződéssel összhangban lévő szigorúbb rendelkezéseket annak érdekében, hogy a fogyasztóknak magasabb szintű védelmet biztosítsanak. A hivatkozott irányelv 8a. cikke előírja a tagállamoknak, hogy amennyiben a 8. cikkel összhangban rendelkezéseket

fogadnak el, arról, valamint annak minden későbbi változásáról tájékoztassák a Bizottságot, így többek között különösen akkor, ha az említett rendelkezések a tisztességtelennek tekintendő szerződési feltételek felsorolását tartalmazzák. A Bizottság a tájékoztatást továbbítja a többi tagállamnak, az Európai Parlamentnek és konzultációt folytat az érdekelt felekkel az említett tájékoztatás tekintetében.

A peranyagban nincs adat arra, hogy a magyar hatóságok eleget tettek-e tájékoztatási kötelezettségüknek, és ha igen, ez mikor történt meg. A Fogyasztói Irányelv nem ír elő előzetes tájékoztatási kötelezettséget, és a tájékoztatási kötelezettséggel kapcsolatban határidőt sem állapít meg, mint ahogyan a tájékoztatási kötelezettség elmulasztásának jogkövetkezményeit sem szabályozza. Az EU Bíróság vonatkozó joggyakorlata (C-235/95. sz. AGS Assedic Pas-de Calais ügy, 32. pont) szerint az olyan kötelezettségre vonatkozó uniós előírások, ahol kizárólag a Bizottság tájékoztatása a rendelkezés célja anélkül, hogy ebből rá bármilyen egyéb eljárási jogosítvány és a tagállamokra bármilyen egyéb anyagi vagy eljárásjogi kötelezettség származna, csak a tagállamok és a Bizottság kapcsolatát érintik. Ezek magánfelek részére nem keletkeztetnek olyan alanyi jogokat, amelyek megsértése a tájékoztatási kötelezettség elmulasztásával megvalósulhatna.

A fent kifejtettekre tekintettel a felperesnek a Bizottság tájékoztatása elmaradására vonatkozó hivatkozása alapján a Törvény alkalmazása nem mellőzhető.

4. A Fogyasztói Irányelv 6. és 7. cikkeinek átültetése során – uniós igényérvényesítési szabályok teljes hiányában vagy amennyiben azok az igényérvényesítés részletszabályait nem határozzák meg – a tagállamok széles körű eljárási autonómiát élveznek mindaddig, amíg az EU Bíróság által kialakított egyenértékűség és tényleges érvényesülés elveinek megfelelnek (C-212/04. sz. Adeneler ügy, 95. pont; C-364/07. sz. Spyridon ügy, 126. és 149. pontok). A tagállami eljárási autonómia kiterjed arra is, hogy a tagállamok egyes szerződési feltételeket a törvény erejénél fogva tisztességtelennek vagy az ellenkező bizonyításáig tisztességtelennek minősítsenek.

Ilyen megoldás a magyar jogrendszerben a Törvény hatályba lépését megelőzően is létezett. A fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet 2. § d) pontja alapján, illetve a 2014. március 15-ét követően létrejött szerződések esetében az új Ptk. 6:104. § (2) d) pontja alapján megdönthető vélelem szól olyan szerződéses rendelkezés tisztességtelensége mellett, amely alapos ok nélkül lehetővé tette a szerződés egyoldalú módosítását, vagy alapos ok melletti módosítás esetén kizárta a fogyasztó elállási vagy felmondási jogát. A Törvény hatályba lépését megelőző időszakhoz képest a jogi helyzet annyiban változott, hogy a jogalkotó a jogbiztonság és pergazdaságosság szempontjaira tekintettel koncentrált eljárási rendet hozott létre a Törvény hatálya alá tartozó szerződéses rendelkezések tisztességtelenségének vizsgálatára.

A Kúria a vélelem megdöntésére irányuló eljárás tekintetében utalt az AB határozatra, ami a Fogyasztói Irányelv célkitűzéseiből levezethetőnek tartja azt az értelmezést, hogy a tömegesen felmerülő tisztességtelen szerződési feltételek esetén a tagállam jogalkotás útján is beavatkozhat és az eljárási szabályokat oly módon alakíthatja ki, hogy a fogyasztók helyett és érdekében lépjen fel, illetve érvényesítsen igényt (Indokolás, [131]).

Mindezek alapján a Törvény alkalmazását nem indokolt mellőzni azon az alapon, hogy az az Irányelvbe ütköző módon állapítja meg az eljárás szabályait.

5. A 2008/48/EK irányelv hivatkozott rendelkezései az irányelv hatálya alá tartozó hitelmegállapodások megkötését megelőző tájékoztatásra, illetve a hitelmegállapodásban feltüntetendő információ körére vonatkozóan tartalmazzák szabályozást. E körben a 2008/48/EK irányelv 22. cikk (1) bekezdése alapján a tagállamok valóban nem hozhatnak vagy tarthatnak fenn ettől eltérő rendelkezéseket. A Törvény 4. § (1) bekezdése azonban nem érinti a pénzüintézetek irányelvben foglalt tájékoztatási kötelezettségét, és nem fogalmaz meg olyan kötelezettséget, ami a pénzüintézeteket a hivatkozott irányelv alapján ne terhelné.

A Törvény hatálya alá tartozó hitelmegállapodásokra vonatkoznak a Fogyasztói Irányelv rendelkezései is, amelyeket a Törvény 4. § (1) bekezdése összefoglal. A szerződéskötést megelőző tájékoztatás, illetve a hitelszerződésben előírt információ feltüntetése nem jelenti azt, hogy az alkalmazott szerződési feltétel szükségszerűen tisztességesnek minősül. Az EU Bíróság is nyilvánvalóvá tette,

hogy az adott szerződési feltételhez kapcsolódó tájékoztatás önmagában nem zárja ki a feltétel tisztességtelen jellegét (C-342/13. sz. Sebestyén ügy, 34. pont). A Törvény 4. § (1) bekezdése csak annyiban zárja ki, illetve nehezíti el az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő kikötések alkalmazását, amennyiben azok tisztességtelenek. Ebből következően a Törvény a felperest nem fosztja meg olyan szerződési feltételek alkalmazásának lehetőségétől, amelyre az uniós jog alapján jogosult lenne.

A fentiek alapján ésszerű kétség nem merülhet fel azzal kapcsolatban, hogy a Törvény 4. §-a alkalmazásának mellőzése nem indokolt azon az alapon, hogy a 2008/48/EK irányelv 5., 6. és 10. cikkeivel nem összeegyeztethető szabályozást tartalmaz.

6. A lakóingatlanokhoz kapcsolódó fogyasztói hitelmegállapodásokról, valamint a 2008/48/EK és a 2013/36/EU irányelv és az 1093/2010/EU rendelet módosításáról szóló 2014/17/EU irányelv (a továbbiakban: 2014/17/EU irányelv) kihirdetésére a Hivatalos Lap 2014. február 28-i számában került sor (HL L 60., 2014.02.28., 34. o.). A 2014/17/EU irányelv 49. cikke úgy rendelkezik, hogy az irányelv a Hivatalos Lapban történő kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba. A 2014/17/EU irányelv 42. cikk (1) bekezdése értelmében a tagállamok az irányelvnek történő megfeleléshez szükséges rendelkezéseket 2016. március 21-ig fogadják el és hirdetik ki, a 42. cikk (2) bekezdése értelmében pedig ezeket a rendelkezéseket 2016. március 21-től alkalmazzák. A 2014/17/EU irányelv 43. cikke értelmében az irányelv nem alkalmazandó azokra a hitelmegállapodásokra, amelyek 2016. március 21. előtt „léteztek”, vagyis megkötésre kerültek.

Az EU Bíróság joggyakorlata értelmében a tagállamoknak nem lehet felróni, hogy nem ültették át saját jogrendjükbe az adott irányelvet azt megelőzően, hogy az erre megszabott határidő lejárt volna (C-129/96. sz. Inter-Environnement Wallonie ASBL ügy, 43. pont). Az EU Bíróság ugyanakkor azt is nyilvánvalóvá tette, hogy a tagállamoknak az irányelv hatályba lépése és az átültetésre előírt határidő közötti időszakban is tartózkodniuk kell az olyan rendelkezések meghozatalától, amelyek az irányelvben meghatározott cél elérését komolyan vagy jelentősen veszélyeztetik, függetlenül attól, hogy a kérdéses tagállami rendelkezések az adott irányelv átültetését célozzák-e vagy sem (C-261/07. sz. VTB-VAB NV ügy, 34-39. pontok és az ott hivatkozott joggyakorlat).

Ennek megfelelően a tagállami bíróságoknak nem azt kell vizsgálniuk, hogy az irányelv átültetésére nyitva álló időben az adott tagállam fenntart-e vagy elfogad-e olyan rendelkezéseket, amelyek az irányelv egyes előírásaival nem összeegyeztethetőek, hanem azt, hogy ezek a tagállami rendelkezések komolyan vagy jelentősen veszélyeztetik-e az irányelv által elérni kívánt cél megvalósítását.

A 2014/17/EU irányelv 1. cikke úgy fogalmaz, hogy az irányelv közös keretet hoz létre a lakóingatlanhoz kapcsolódó, jelzáloggal vagy más módon biztosított fogyasztói hitelmegállapodásokra vonatkozó tagállami rendelkezések egyes aspektusaira, illetve bizonyos prudenciális és felügyeleti követelményekre vonatkozóan. A Törvény vitatott rendelkezései ezeknek a célkitűzéseknek a megvalósulását semmilyen formában nem érintik, mert nem zárják ki és nem teszik lehetetlenné megfelelő átültető intézkedések határidőben történő elfogadását és kihirdetését, illetve nem vonják el az irányelv hatálya alá tartozó hitelmegállapodások körében sem a fogyasztó, sem a hitelező irányelv által biztosított jogait, és nem teszik lehetetlenné azok érvényesítését.

A fentiek alapján ésszerű kétség nem merülhet fel azzal kapcsolatban, hogy a Törvény 4. §-a alkalmazásának mellőzése nem indokolt azért, mert a 2014/17/EU irányelv 23. cikkének (5) bekezdésében foglalt rendelkezésekkel nem összeegyeztethető szabályozást tartalmaz vagy az irányelv célkitűzéseinek megvalósulását jelentősen veszélyezteti.

7. A Törvény a szerződési feltételek tisztességtelenségével kapcsolatban nem tartalmaz visszaható hatályú rendelkezést, és nem állapít meg olyan követelményeket, amelyek 2004. május 1-jétől kezdődően a felperest ne terheltek volna. Tényleges retroaktivitás hiányában az EU Bíróságának joggyakorlata igen szűk körben látja megvalósulni a jogos várakozások sérelmét.

A jogszabályi környezet megváltozása önmagában nem szolgálhat ilyen igény alapjául: a jogalanyoknak nem fűződhet jogos várakozása ahhoz, hogy a szabályozásra jogosult szerv vagy hatóság e jogkörével a jogszabályi keretek között ne élhessen (C-402/98. sz. Agricola Tabacchi ügy, 53. pont; C-17/03. sz. Vereniging voor Energie ügy, 81. pont). A jogos várakozás fennállásának és

sérelmének megállapításához szükséges további feltételek (megalapozott várakozások keltése hatósági határozat, ígervény, megállapodás vagy jogalkotói magatartás révén) közül a felperes a peres eljárás során egyik meglétét sem bizonyította vagy valószínűsítette. A Kúria a konkrét eljárás kapcsán hangsúlyozza, hogy a felperesnek ahhoz semmiképpen nem fűződhetett jogos várakozása, hogy az általa kötött fogyasztói szerződések a megkötésük idején hatályos uniós és tagállami szabályozás ellenére tisztességtelen tartalommal maradjanak fenn és menjenek teljesezésbe.

A fentiek alapján ésszerű kétség nem merülhet fel azzal kapcsolatban, hogy a Törvény 4. §-a alkalmazásának mellőzése nem indokolt azon az alapon, hogy az a jogos elvárások védelmének (vagy bizalomvédelmének) mint az uniós jog részét képező általános jogelvnek a sérelmét jelenti.

8. 1. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 6. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az Európai Unió elismeri a Chartában foglalt jogokat, szabadságokat és elveket, és a Charta „ugyanolyan jogi kötőerővel bír, mint a Szerződések”. A Charta 51. cikk (1) bekezdése értelmében a Charta rendelkezéseinek címzettjei az Unió intézményei, szervei és hivatalai, valamint a tagállamok annyiban, amennyiben az Unió jogát hajtják végre. Az EU Bíróság jogértelmezése szerint a Charta rendelkezése az EU Bíróság korábbi állandó ítélezési gyakorlatát erősíti meg, ami szerint az uniós jogrendben biztosított alapvető jogokat az uniós jog által szabályozott valamennyi tényállásra alkalmazni kell. Ha valamely nemzeti szabályozás az uniós jog alkalmazási körébe tartozik, a Charta által biztosított alapvető jogokat tiszteletben kell tartani, nem állhat fenn olyan tényállás, amelyre anélkül vonatkozna az uniós jog, hogy az említett alapvető jogokat alkalmazni ne kellene (C-617/10. sz. Aklagaren ügy, 17-21. pontok).

A Törvény célja, hogy a szabályozási körébe vont fogyasztói szerződések esetében speciális szabályokat állapítson meg egyes szerződési kikötések tisztességtelenségének értékelésére és az abból eredő jogkövetkezmények levonására. A Törvény e tekintetben tulajdonképpen a Fogyasztói Irányelv hatálya alá tartozó szerződések és a Fogyasztói Irányelv alkalmazásában megállapítható tisztességtelenség speciális körében a Fogyasztói Irányelv 6. cikkének (1) bekezdését ülteti át, ami szerint „a tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve.” A Törvény az uniós jog által szabályozott tényállásra vonatkozik, ezért a Chartában említett alapvető jogokat – a tagállamok széleskörű eljárási autonómiájától függetlenül – e körben is alkalmazni kell.

8.2. A Charta 17. cikke a tulajdonhoz való jog védelméről rendelkezik. E jog megfelel az Emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményben (a továbbiakban: Egyezmény) biztosított hasonló jognak, ezért a Charta 52. cikk (3) bekezdése értelmében tartalmát és terjedelmét azonosnak kell tekinteni az említett Egyezményben szereplővel. Ezt az értelmezést támasztják alá a Charta 17. cikkéhez fűzött magyarázatok (HL C 303, 2007.12.14., 17. o.), amelyeket az Európai Unióról szóló Szerződés (a továbbiakban: EUSZ) 6. cikk (1) bekezdése és a Charta 52. cikk (7) bekezdése alapján a tagállami bíróságoknak is figyelembe kell venniük. A magyarázatok kifejezetten utalnak arra, hogy a Charta 17. cikke az Egyezmény 1. kiegészítő jegyzőkönyvének (a továbbiakban: 1. kiegészítő jegyzőkönyv) 1. cikkén alapul, és a szövegezési eltérésektől függetlenül azonos tartalommal és terjedelemben szabályozza a kérdéses alapjogot.

Az Egyezmény 1. kiegészítő jegyzőkönyvének a tulajdon védelméről szóló 1. cikkének első fordulata a következőképpen rendelkezik: „Minden természetes vagy jogi személynek joga van javai tiszteletben tartásához. Senkit sem lehet tulajdonától megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből és a törvényben meghatározott feltételek, valamint a nemzetközi jog általános elvei szerint történik.”

Mivel az Egyezmény az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) joggyakorlata alapján autonóm módon határozza meg a javak és a tulajdon fogalmát, a Kúriának – függetlenül attól, hogy ez az igény a magyar jog alapján hogyan minősül – vizsgálnia kell, miszerint a felperes fülvizsgálati kérelmében említett „várománya” az Egyezmény alapján tulajdoni védelmet élvez-e, illetve történt-e az Egyezmény értelmében tulajdontól való „megfosztás”.

Az EJEB gyakorlata a vagyon fogalmát kiterjesztően értelmezi és számos gazdasági érdeket minősít a tulajdonnal azonos védelem alá esőnek. Az 1. kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke azonban csak olyan jogok védelmét biztosítja, amelyekkel a fél a nemzeti jog alapján rendelkezik vagy valaha

rendelkezett, vagyis amelyek esetében fogalmilag felmerülhet a „megfosztás” kérdése. Olyan jogok megszerzése és gyakorlása, ami a felet a nemzeti jog alapján sohasem illette meg, az Egyezmény alapján nem követelhető [Marckx v. Belgium, A31 (1979); X v. Német Szövetségi Köztársaság, App. No. 8410/78 (1979); S. v. Egyesült Királyság, App. No. 11716/85 (1986)].

Jelen esetben a felperes olyan gazdasági érdeke sérelmét tekinti tulajdonelvonásnak, amely kizárólag tisztességtelen egyoldalú kamat-, költség-, vagy díjemelést lehetővé tevő szerződéses kikötésen alapul. Az uniós és magyar jog alapján ezek a kikötések semmissék, vagyis a fogyasztó számára nem jelenthetnek kötelezettséget, a pénzügyet számára pedig értelemszerűen nem keletkeztethetnek jogosultságot.

A Kúria e körben utalt saját korábban kifejtett álláspontjára, illetve az AB határozatára, amely szerint a Törvény sem a tisztességtelenség tartalma, sem annak jogkövetkezményei tekintetében nem tartalmaz visszaható hatályú jogalkotást (AB határozat, Indokolás [71]-[114]). Vagyis a Törvény alapján vizsgálандó szerződéses kikötések semmissége nem a Törvény, hanem az uniós és magyar jog 2004. május 1-je óta létező tartalma alapján állt be. A felperes tehát érvényesen sohasem rendelkezett olyan vagyoni igénnyel, ami kizárólag tisztességtelen egyoldalú kamat-, költség-, vagy díjemelést lehetővé tevő szerződéses kikötésen alapul. Ebből következően ebben a körben fogalmilag nem merülhet fel a „megfosztás” kérdése.

A fentiek alapján a Törvény tehát nem tartalmaz olyan rendelkezést, ami a felperes által hivatkozott okból ellentétes lenne a Charta 17. cikkében foglalt rendelkezésekkel.

8.3. A Charta 47. cikke a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogról rendelkezik. A Charta 47. cikkéhez fűzött magyarázatok szerint a cikk az Egyezmény 13. cikkén, illetve 6. cikk (1) bekezdésén alapul, amit az EU Bíróság joggyakorlata is megerősít (C-93/12. sz. ET Agroconsulting ügy, 59. pont és az ott hivatkozott joggyakorlat). A Charta által biztosított jogvédelem több szempontból kiterjedtebb, mint az Egyezmény által nyújtott védelem, a jelen ügyben alkalmazandó hatékony jogorvoslat és tisztességes eljárás szempontjából viszont az alapelv tartalma és terjedelme a két szabályozásban megegyezik.

Az AB határozat az Egyezmény rendelkezéseivel összefüggésben is részletesen vizsgálta a felperesi előadással azonos tárgyú indítványokat. Megállapította, hogy a Törvényben meghatározott keresetindítási határidő nem ütközik az Egyezmény 6. cikk (1) bekezdésébe (AB határozat, Indokolás [162]). Az AB határozat – a Kúria fent kifejtett jogértelmezésével egybehangzóan – ugyancsak megállapította, hogy a Törvény alapján bár a bizonyítás lényege banki okiratokon alapul, „tanú és szakértő meghallgatásának az igénye nem eleve kizárt” (AB határozat, Indokolás [170]). A Törvény azt sem zárja ki, hogy a felek az eljárásban álláspontjukat előadják.

A Törvény tehát nem tartalmaz olyan rendelkezést, ami a felperes által hivatkozott okból ellentétes lenne a Charta 47. cikkében foglalt rendelkezésekkel.

9. Az EU Bíróság joggyakorlata értelmében a letelepedés szabadsága többek között leányvállalatok létrehozása útján is gyakorolható, így minden olyan tagállami intézkedés, ami visszatarthatja az uniós székhelyű vállalkozásokat ilyen tevékenységtől, a letelepedés szabadsága szempontjából is vizsgálандó (C-384/08. sz. Attanasio Group Srl ügy, 43-44. pontok; C-148/10. sz. DHL International NV ügy, 62. pont).

A felperes nem állította, hogy a Törvény rendelkezései közvetlen vagy közvetett diszkriminációt tartalmaznának a hatálya alá tartozó szerződéseket megkötő pénzügyet székelye vagy tulajdonosi szerkezete alapján, és ilyet a Kúria maga sem észlelt. Az EU Bíróságának joggyakorlata értelmében azonban diszkriminatív elem meglététől függetlenül a letelepedés szabadsága korlátozásának minősül minden olyan intézkedés, ami e jog gyakorlását tiltja, korlátozza vagy kevésbé vonzóvá teszi (C-442/02. sz. CaixaBank France ügy, 11. pont és az ott hivatkozott ítéletek). Nem vitatott, hogy a felperes által felvázolt anyagi következmények a Magyarország területén letelepedés útján végzett gazdasági tevékenységet kevésbé vonzóvá tehetik. E körben viszont meghatározó jelentősége van annak, hogy a felperes által hivatkozott lehetséges anyagi következmények okai mennyiben vezethetőek vissza a Törvény rendelkezéseire.

A Kúria utalt a fentebb kifejtett álláspontjára, miszerint a Törvény a szerződési feltételek

tisztességtelenségével kapcsolatban nem tartalmaz visszaható hatályú rendelkezést, és nem állapít meg olyan követelményeket, amelyek 2004. május 1-jétől kezdődően a felperest ne terheltek volna. A Fogyasztói Irányelv 6. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a tagállamok előírják, miszerint az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket. Annak a jogkövetkezménynek az érvényesülését, hogy a tisztességtelen szerződési feltételek alapján végrehajtott mindenfajta kamatemelés tíz évre visszamenőleg semmissé válik, Magyarországnak a Fogyasztói Irányelv alapján kötelessége előírni és biztosítani. A Törvény tehát a tisztességtelenség fogalma mellett annak jogkövetkezményei tekintetében sem tartalmaz olyan rendelkezést, ami a 2004. május 1-jei állapothoz képest változást jelentene.

A felperes anyagi helyzetének esetleges terhebbé válása tehát nem a Törvény rendelkezéseire, hanem a Fogyasztói Irányelv tényleges érvényesülésére vezethető vissza, és abból – a jogszabályi feltételek fennállása esetén – szükségszerűen következik. A fentiek alapján a felperes által hivatkozott gazdasági veszteséget kiváltó jogkövetkezmények jogalapja nem a Törvény rendelkezéseiben keresendő. A felperest egyébként is terhelő uniós jogi kötelezettségeken túlmenően ugyanis a Törvény nem tartalmaz olyan előírásokat, amelyek a felperes számára a gazdasági tevékenység végzését kevésbé vonzóvá tehetnék, és így a letelepedési jogát korlátoznák.

A fentiek alapján ésszerű kétség nem merülhet fel azzal kapcsolatban, hogy a Törvény 4. §-a alkalmazásának mellőzése nem indokolt azon az alapon, hogy az EUMSZ 49. és 54. cikkeivel nem összeegyeztethető szabályozást tartalmaz.

10. A fent kifejtettek tekintettel ésszerű kétség nem merült fel az uniós jog felperes által hivatkozott szabályainak értelmezésével összefüggésben, ezért a Kúria előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését nem látta indokoltnak.

11. A Kúria a 2/2014. PJE határozatában értelmezte az átláthatóság Ptk-beli követelményét. Jogértelmezése során e körben hivatkozott az EU Bíróság C-26/13. sz. Kásler-ügyben hozott ítéletében kifejtettekre is. A Kúriára is irányadó és jelen perben kötelező, az eljáró tanács által nem felülbíráható PJE határozat szerint az átláthatóság követelménye a korábban kifejtetteket jelenti, összefoglalóan azt, hogy a fogyasztó a szerződéskötéskor átlássa, később ellenőrizni tudja miként alakulnak a szerződéskötést követően a szerződésből eredő kötelezettségei. Egy ÁSZF rendelkezés tisztességtelenségének megítélése körében a fent kifejtetteknek van ügyszintű jelentőségük. Nem befolyásolja a jelen jogvita eldöntését a kockázatfeltáró nyilatkozatokban, illetve a Hirdetményekben foglaltak, mert azok egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó rendelkezéseket nem tartalmaznak, illetve „nem írják felül” a vonatkozó ÁSZF-ek tisztességtelenségnek talált rendelkezéseit. A Felügyelet szintjén fennálló – a felperes által állított – átláthatóság nem azonos a fogyasztó számára biztosítandó átláthatósággal, jelen perben pedig ez utóbbit szükséges vizsgálni.

Gfv.VI.30.380/2014/5.

A jogerős ítélet nem jogszabálysértő amiatt, hogy a perben eljáró bíróságok nem kezdeményezték az Alkotmánybíróság eljárását, illetve az Európai Unió Bíróságának előzetes döntéshozatali eljárását. A hivatkozott európai uniós jogszabályi rendelkezések megvizsgálása alapján a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy azoknak a Törvény megfelel. A felperes egyetlen időszakban alkalmazott általános szerződési feltételek tekintetében sem tudta a tisztességtelenség törvényi vélelmét megdönteni, elsődlegesen azért, mert a szerződési feltételei nem feleltek meg az átláthatóság, illetve az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének.

1. Elfogadva a felperes azon megállapítását, hogy az Európai Unió Bírósága az EUMSZ 63. cikke alapján a tőke szabad áramlásával kapcsolatban a letelepedés szabadságának gyakorlásához hasonló elvárásokat fogalmazott meg, a Kúria e körben is meghatározó jelentőséget tulajdonított annak, hogy a tőkebefektetést érintő esetleges negatív következmények okai mennyiben vezethetők vissza a 2014. évi XXXVIII. törvény (továbbiakban: Tv.) rendelkezéseire. A tőkeműveletek kevésbé vonzóvá válása nem a Tv. rendelkezéseire, hanem a 93/13/EGK irányelv (továbbiakban: Fogyasztói Irányelv)

tényleges érvényesülésére vezethető vissza, és abból – a jogszabályi feltételek fennállása esetén – szükségszerűen következik. A Tv. a felperest egyébként is terhelő uniós jogi kötelezettségeken túlmenően nem tartalmaz olyan előírásokat, amik a felperes szempontjából kevésbé vonzóvá tehetnének tőkeműveleteket, és így a tőke szabad áramlását korlátoznák.

2. Az EUMSZ 127. cikk (4) bekezdése értelmében az Európai Központi Bankkal (a továbbiakban: EKB) konzultálni kell a nemzeti hatóságok részéről az EKB hatáskörébe tartozó valamennyi jogszabálytervezettel kapcsolatban a Tanács által a 129. cikk (4) bekezdésében megállapított eljárásnak megfelelően meghatározott kereteken belül és feltételek mellett. Lényegileg ezt a rendelkezést ismétli meg az EUMSZ 282. cikk (5) bekezdése.

A nemzeti hatóságoknak az EKB-val a jogszabálytervezetéről folytatott konzultációjáról – az EUMSZ 129. cikk (4) bekezdésének felhatalmazása alapján – a Tanács 98/415/EK határozata rendelkezik. E határozat 2. cikk (1) bekezdés 6. francia bekezdése értelmében a tagállamok hatóságai az EKB-val konzultálni kötelesek különösen az olyan jogszabálytervezettel kapcsolatban, ami pénzintézetekre vonatkozó szabályokat tartalmaz, amennyiben azok lényegesen befolyásolják a pénzintézetek és pénzüpiacok stabilitását.

Az EKB 2014. július 28-án kelt véleménye (CON/2014/59) megállapította az EKB konzultációs hatáskörét a Tv-el kapcsolatban. A magyar hatóságok is elismerték az EKB konzultációs jogosítványait azzal, hogy 2014. június 27-én a törvényjavaslat szövegét a Nemzetgazdasági Minisztérium az EKB-nek véleményalkotásra megküldte.

A Kúria utalt az Európai Unió Bírósága vonatkozó következetes joggyakorlatára: amennyiben az uniós rendelkezések kizárólag a tagállamok és az EU intézményei közötti kapcsolatra vonatkoznak, nem keletkezhetnek olyan egyéni jogokat, amelyeket a tagállami bíróságoknak védelemben kellene részesítenie (174/84. sz. Bulk Oil ügy, 62. pont; C-159/00. sz. Sapod Audic ügy, 60-63. pontok). A felperes tehát ebben a perben nem hivatkozhat érdemben a konzultációs kötelezettség esetleges megsértésére, tekintettel arra, hogy sem az EUMSZ, sem a Tanács 98/415/EK határozata nem keletkeztet számára e körben egyéni jogokat.

3. A Fogyasztói Irányelv 8. cikke értelmében a tagállamok az ezen irányelv által szabályozott területen elfogadhatnak vagy hatályban tarthatnak a Szerződéssel összhangban lévő szigorúbb rendelkezéseket annak érdekében, hogy a fogyasztóknak magasabb szintű védelmet biztosítsanak. A hivatkozott irányelv 8a. cikke előírja a tagállamoknak, hogy amennyiben a 8. cikkel összhangban rendelkezéseket fogadnak el, arról, valamint annak minden későbbi változásáról tájékoztassák a Bizottságot, így többek között különösen akkor, ha az említett rendelkezések a tisztességtelennek tekintendő szerződési feltételek felsorolását tartalmazzák.

A peranyagban nincs adat arra, hogy a magyar hatóságok eleget tettek-e tájékoztatási kötelezettségüknek, és ha igen, ez mikor történt meg. A Fogyasztói Irányelv nem ír elő előzetes tájékoztatási kötelezettséget, és a tájékoztatási kötelezettséggel kapcsolatban határidőt sem állapít meg, mint ahogyan a tájékoztatási kötelezettség elmulasztásának jogkövetkezményeit sem szabályozza.

Az Európai Unió Bíróságának joggyakorlata ((380/87. sz. Enichem Base ügy, 19-24. pontok; C-235/95. sz. AGS Assedic Pas-de-Calais ügy, 32. pont) szerint a hasonló tájékoztatási kötelezettségre vonatkozó uniós előírások, ahol kizárólag a Bizottság tájékoztatása a rendelkezés célja anélkül, hogy ebből rá bármilyen egyéb eljárási jogosítvány és a tagállamokra bármilyen egyéb anyagi vagy eljárási kötelezettség származna, csak a tagállamok és a Bizottság kapcsolatát érintik. Ezek magánfelek részére nem keletkezhetnek olyan alanyi jogokat, amelyek megsértése a tájékoztatási kötelezettség elmulasztásával megvalósulhatna.

A felperes által hivatkozott C-194/44. sz. CIA Security International ügyben az Európai Unió Bírósága által tett megállapítások jelen ügyben nem alkalmazhatóak, mert az abban az ügyben vizsgált, a 83/189. EGK irányelv 8. és 9. cikkében foglalt notifikációs kötelezettség lényegi elemeiben eltér a Fogyasztói Irányelv 8a. cikkében előírt notifikációs kötelezettségtől. A 83/189. EGK irányelv a tagállamok számára előzetes tájékoztatási kötelezettséget ír elő már jogalkotási tervezetekkel kapcsolatban, aminek eredményeként az érintett tagállamnak a tájékoztatást követően legalább 3

hónapra és a Bizottság, illetve a többi tagállam reakcióitól függően akár további 12 hónapra fel kell függesztenie a tervezett rendelkezések bevezetését és ahhoz a Bizottság, illetve a többi tagállam módosítási javaslatokat is tehet. A 83/189. EGK irányelv tájékoztatási rendszere tehát az érintett tagállamra a tájékoztatáson túlmenően jelentős eljárási kötelezettségeket, a Bizottságra és a többi tagállamra pedig komoly eljárási jogosítványokat telepít, ami adott esetben a tervezett tagállami rendelkezések bevezetésének is akadálya lehet. Az Európai Unió Bírósága a CIA Security International ügyben maga különbözteti meg ettől a tájékoztatási rendszertől azokat a rendszereket, ahol az uniós előírások célja kizárólag a Bizottság tájékoztatásának biztosítása. Ez utóbbi esetben az Európai Unió Bírósága kifejezetten fenntartja álláspontját, miszerint ezek az előírások magánfelek részére nem keletkeztetnek olyan alanyi jogokat, amelyek megsértése a tájékoztatási kötelezettség elmulasztásával megvalósulhatna.

A kifejtettekre tekintettel a felperesnek a Bizottság tájékoztatása elmaradására vonatkozó hivatkozása alapján a Tv. alkalmazása nem mellőzhető.

Gfv.VI.30.381/2014/5.

A felperes által a vizsgált időszakban alkalmazott, az egyoldalú szerződésmódosítást szabályozó általános szerződési feltételek és az általános üzleti feltételek nem felelnek meg az átláthatóság és az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének, ezért a felperes azok tekintetében a tisztességtelenség törvényi vélelmét nem tudta megdönteni.

Gfv.VII.30.385/2014/5.; Gfv.VII.30.386/2014/5.

Az általános szerződési feltételek tisztességtelenségének a jogszabályban felállított vélelem megdöntésére irányuló kereset nem volt alapos, mivel a vonatkozó ÁSZF rendelkezések nem feleltek meg a 2014. évi XXXVIII. törvény 4. § (1) bekezdésében szabályozott elveknek. Az Alkotmánybíróság eljárásának, illetve előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének feltételei hiányoztak.

1. Az EU Bíróság a 93/13/EGK irányelv (továbbiakban: Fogyasztói Irányelv) 4. cikk (2) bekezdésének értelmezése során úgy foglalt állás, hogy azon követelmény alatt, amely szerint a szerződési feltételnek világosnak és érthetőnek kell lennie, nem kizárólag azt kell érteni, hogy az érintett feltételnek nyelvtani szempontból kell érthetőnek lennie a fogyasztó számára, hanem azt is, hogy a szerződésnek átláthatónak kell lennie. Elvárás, hogy a fogyasztónak módjában álljon egyértelmű és érthető szempontok alapján értékelni a számára a szerződéses rendelkezésből eredő gazdasági következményeket (C-26/13.sz. Kásler-ügy, 75. pont). A Fogyasztói Irányelv melléklete a 3. cikk (3) bekezdés értelmében tartalmazza azoknak a feltételeknek a jelzésszerű és nem teljes felsorolását, amelyek tisztességtelenségnek tekinthetők. A melléklet 1. pontjának j) alpontja szerint tisztességtelen az a szerződési feltétel, amely a szerződésben feltüntetett és érvényes indok nélkül jogosítja fel az eladót vagy szolgáltatót a szerződési feltételek egyoldalú megváltoztatására. A melléklet 2. pontjának b) alpontja szerint a fenti rendelkezés nem zárja ki olyan szerződési feltételek alkalmazását, amelyek szerint a pénzügyi szolgáltató a fogyasztó által fizetendő kamatláb, vagy bármilyen más összeg megváltoztatására jogosult, ha erre érvényes indoka van, erről a másik szerződő felet a lehető legrövidebb időn belül értesíti és a fogyasztó jogosult a szerződést azonnali hatállyal felmondani.

Az ismertetett rendelkezésekből következően a kamat, költség, díj egyoldalú, fogyasztóra hátrányos módosításának egyik elengedhetetlen feltétele, hogy annak érvényes indoka legyen. Tisztességtelen, például nem világos, nem érthető, nem átlátható szerződéses rendelkezések alapján a Fogyasztói Irányelv sem ad felhatalmazást a kamat, költség, díj egyoldalú, fogyasztóra hátrányos felemelésére.

2.)A Kúria megítélése szerint a felülvizsgálati kérelem elbírálása szempontjából nem volt szükséges annak vizsgálata, hogy a 2014. évi XXXVIII. törvény (továbbiakban: Törvény) 7. § (7) bekezdés a) pontja összhangban van-e a Fogyasztói Irányelv 7. cikk (2) bekezdésével. Az eljárás során ugyanis nem érkezett beavatkozási kérelem, amelynek elbírálása során az eljáró bíróságnak a Törvény 7. § (7) bekezdésének a) pontját kellett volna alkalmaznia. A Kúria utalt arra, a beavatkozás tekintetében az EU Bíróság úgy foglalt állást: a Fogyasztói Irányelv nem szabályozza azt, hogy a fogyasztóvédelmi

szervezeteknek biztosítani kell-e a jogot a nem általuk indított eljárásokban a fogyasztók támogatása érdekében történő beavatkozáshoz. Az ilyen szabályok megállapítása az eljárási autonómia elve alapján az egyes tagállamok belső jogrendjébe tartozik az egyenértékűség és tényleges érvényesülés feltételeinek teljesülése mellett akkor, ha a beavatkozás elutasítása nem érinti a fogyasztóvédelmi szervezetnek a Fogyasztói Irányelv 7. cikkének (2) bekezdésében elismert közérdekű keresetindítási jogát (C-470/12. sz. Pohotovost-ügy, 45-46. és 54. pontok).

E felülvizsgálati kérelem elbírálása körében nincs jelentősége annak, hogy a Törvény alapján kizárt-e a fogyasztók érdekeit védő személyek és szervezetek részéről közérdekű keresetindítás ugyanazon szerződési feltétel tisztességtelenségének megállapítása érdekében, illetve már folyamatban levő ilyen közérdekű keresetek elbírálása mennyiben független jelen per eredményétől. Ez a kérdés érdemben azok előtt a bíróságok előtt merülhet fel, ahol utóbb ugyanazon szerződési feltétel tisztességtelenségének megállapítása érdekében közérdekű keresetindítás történik, illetve már folyamatban levő ilyen közérdekű keresetek elbírálása szükséges. E bíróságok feladata, hogy a Törvény rendelkezéseit ebből a szempontból értelmezze, és amennyiben indokoltnak látja az uniós jog értelmezésével kapcsolatban az EU Bíróságnál előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezze.

Gfv.VII.30.395/2014/6.

Az általános szerződési feltételek tisztességtelenségének a jogszabályban felállított védelem megdöntésére irányuló kereset nem volt alapos, mivel a vonatkozó ÁSZF rendelkezések nem feleltek meg a 2014. évi XXXVIII. törvény 4. § (1) bekezdésében szabályozott elveknek. Az Alkotmánybíróság eljárásának, illetve előzetes döntéshozatali eljárásnak a kezdeményezésének feltételei hiányoztak.

1. A 2014. évi XXXVIII. törvény (továbbiakban: Törvény) a felperes által felhívott uniós rendelkezéseket nem sérti, ezek értelmezésével összefüggésben olyan ésszerű kétség sem merül fel, amely miatt előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése lenne indokolt.

A Törvény célja a fogyasztók hatékony védelme, összhangban a 93/13/EGK irányelv (továbbiakban: Fogyasztói Irányelv) 6. cikk (1) bekezdésében írtakkal, nevezetesen azzal, hogy a fogyasztókkal kötött kölcsönszerződésben a pénzügyi intézmény által alkalmazott tisztességtelen szerződési feltételek a fogyasztóra nézve ne jelentsenek kötelezettséget. A Törvény a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmába nem ütközik, ahogy arra az Alkotmánybíróság a 34/2014 (XI.14.) AB határozatában (a továbbiakban: AB határozat) is rámutatott (Indokolás [71]-[106]. Így, a Törvény rendelkezései a fenti körben uniós jogszabályokkal nem ellentétesek.

Az uniós jog felperes által hivatkozott szabályainak értelmezésével összefüggésben ésszerű kétség nem merült fel. A perben eljáró bíróságokat pedig, előterjesztési kötelezettség nem terhelte. Ítéletük még akkor sem lenne jogszabálysértő az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének elmaradása miatt, ha az EU Bíróság megkeresése indokolt lett volna (1/2009 (VI.24.) PK-KK vélemény).

2. A Törvény által szabályozott pertípus, az abban eldöntendő jogkérdés nem teszi szükségessé az egyedi szerződéskötés körülményeinek vizsgálatát. Ugyanez lenne a Kúria álláspontja, ha a fogyasztó és a pénzügyi intézmény közötti perben kellene az általános szerződési feltételek tisztességtelenségéről, vagy tisztességességéről döntenet. Egy szerződési feltétel tisztességtelensége ugyanis csak az arra vonatkozó dokumentumok alapján bírálható el, a konkrét szerződéskötés körülményei nem hatnak ki az e tárgyban való döntésre (AB határozat, Indokolás [178]).

A fogyasztók önrendelkezési jogából következő keresetindítási jog nem abszolút jog, azt például a közérdekű kereset előterjesztésének lehetősége is elvonja. Közérdekű kereset előterjesztését pedig – a fenti körben – a Fogyasztói Irányelv 7. cikke, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (régí Ptk.) és a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. tv. (új Ptk.) is lehetővé teszi. Ezt az érvelést támasztja alá az AB határozata is, ami szerint nem alaptörvény-ellenes, hogy az állam egy konkrét szerződéses kikötés vonatkozásában átvállalta az igényérvényesítést a fogyasztótól, illetve a közérdekű kereset előterjesztésére jogosulttól (AB határozat, Indokolás [131]).

A Kúria rámutat arra is, a jelen perben nem az az eldöntendő kérdés, hogy a felperes által kötött

szerveződések fogyasztási kölcsönöszerződések-e vagy sem. Ennek a Törvény hatálya szempontjából nincs jelentősége. Ha ugyanis a perbeli üzletszabályzatok fogyasztók által kötött szerveződésekre vonatkoznak, a Törvény rendelkezései irányadóak. Nem vitásan, a régi Hpt. a fogyasztó fogalmát csak 2008. szeptember 1-jétől rögzíti. A Törvény azonban nem erre a fogalomra utal vissza, hanem az új Hpt. rendelkezésére. A Kúria szerint az új Hpt.-re történő utalás azért nem vet fel megalapozott aggályokat, mert a fogyasztónak a Törvény által meghatározott fogalma, tartalmát tekintve, megegyezik a Fogyasztói Irányelv 2. cikkében foglaltakkal. Ez utóbbi rendelkezés a Fogyasztói Irányelv megalkotása óta nem változott. A fogyasztói szerveződések természetének megítélése szempontjából pedig a Fogyasztói Irányelv által használt fogalom az irányadó. Egyébként a fogyasztónak a régi Ptk-beli fogalma sem ellentétes e körben a Fogyasztói Irányelvvél, különösen a bírói gyakorlat tükrében (EBH 2005.1321.).

A Törvény elévülésre vonatkozó rendelkezései a perbeli jogvita elbírálása során nem alkalmazandók, a jogvita eldöntésére nem hatnak ki, így, a Kúriát a rendelkezés alaptörvény-ellenességére irányuló indítványtételi jog nem illette meg (3193/2014. (VII.15.) AB határozat).

Munkajogi ügyszak

Mfv.I.10.156/2014/9.

A munkajogi jogutódlás megállapítása érdekében az alapvetően eszközfüggő tevékenységeknél vizsgálandó, hogy a dologi eszközök (ingó- és ingatlan vagyontárgyak) átadása, átvétele megtörtént-e. Ebben az esetben bekövetkezik a jogutódlás akkor is, ha a munkavállalók átvételére nem került sor.

Az Európai Unió Bíróságának joggyakorlata, illetve a 2001/23/EK irányelv alapján megállapítható, hogy a munkajogi jogutódlás akkor valósul meg, ha a kérdéses gazdasági egység az átadást követően megőrzi identitását. Az Európai Unió Bíróságának gyakorlata szerint az átszállás, illetve az azonosság megállapítása során az ún. Spijkers kritériumok fennálltát kell vizsgálni. Ezek a következők:

- ingó- és ingatlan vagyontárgyak átadása, átvétele;
- immateriális javak (jogok) átruházása;
- a személyzet jelentős részének továbbfoglalkoztatása;
- az érintett gazdasági egység által a jogutódlás előtt, és azt követően folytatott tevékenység hasonlósága;
- az átadást megelőző tevékenység folytatása, illetve a folytatás lehetőségének fennmaradása, ideértve az esetleges megszakítás időtartamát is;
- a gazdasági egységhez kapcsolódó ügyfélkörhöz fűződő kapcsolatok átvétele.

Mindig az adott tényállás valamennyi lényeges elemét kell összességében vizsgálni. Egy-egy kritérium fennállása nem alapozza meg a munkajogi jogutódlás bekövetkeztét [C-24/85. Spijkers (EBHt.1986., 01-119.)].

Az Európai Unió Bírósága több ítéletben utalt arra is, hogy az átadó és átvevő közötti közvetlen szerveződéses kapcsolat hiánya nem zárja ki az irányelv alkalmazását, azt két egymást követő, egymást felváltó szerveződés is megalapozhatja. Ezt erősítette meg a Legfelsőbb Bíróság a BH.2003.435. szám alatt közzétett eseti döntésében is.

Mindezekből következően az eljáró bíróságok által rögzített feltételek hiánya alapján nem lehet a munkajogi jogutódlás hiányát megállapítani.

A perbeli esetben a X. tulajdonát képező benzinkút alperes általi üzemeltetése szűnt meg, de a további üzemeltetés céljából a X. egy új vállalkozásnak, Y.-nak adta át a felek egybehangzó nyilatkozata szerint 2012. április 17-ével. Abban a kérdésben azonban, hogy az így üzemeltetésre átadott gazdasági egység identitását megőrizte-e, így a munkajogi jogutódlás bekövetkezett-e az átadott egységnél foglalkoztatott munkavállalók munkaviszonyában, jelentősége van az itt folytatott tevékenység jellegének az Európai Unió Bírósága legújabb joggyakorlata szerint (Abler ügy C-340/01., Temco □

ügy C-51/00.). Szolgáltató tevékenységnél vizsgálni kell azt, hogy az adott gazdasági tevékenység folytatása alapvetően emberi erőforráson alapul-e, vagy eszközfüggő tevékenység formáról van-e szó. Ahol ugyanis nincs jelentős eszközállományra szükség, a munkavállalók jelentős részének átruházásával a gazdasági egység identitását megőrzi (Hernandez Vidal ügy C-74/97.). Az alapvetően eszközfüggő tevékenységek esetén pedig a dologi eszközök jelentős mértékű használatával megvalósul a munkajogi jogutódlás (C-172/99. Ojlikenne ügy, C-340/01. Abler ügy).

A perbeli esetben a töltőállomás üzemeltetése volt az átadott szolgáltatás, amely a benzinkutat képező tárgyi eszközök nélkül nem végezhető. Ezért attól függetlenül, hogy a munkavállalóknak az alperestől történő átvétele az új üzemeltető részéről nem történt meg, a munkajogi jogutódlás 2012. április 17-ével megvalósult.

Ennek következtében a felpereseknek az alperesnél fennállt munkaviszonya az új üzemeltetőnél, Y.-nál változatlan tartalommal a jogutódlás folytán fennállt, csak a munkáltató személyében következett be változás. Az alperes részéről közölt munkáltatói intézkedések időpontjában (2012. április 21. és 23.) már nem az alperes volt a felperesek munkáltatója, ezért joghatályosan a jogviszony megszüntetéséről nem intézkedhetett. Az alperes e nyilatkozatai joghatás kiváltására ezért nem voltak alkalmasak.

Tény, hogy 2012. április 17-ét követően a felpereseket egyik munkáltató sem foglalkoztatta folyamatosan tovább (az új üzemeltető három felperessel megszakítással kötötte meg az új munkaszerződést). A felperesek azonban a 2012. április 17-étől munkáltatójuk, Y. ellen nem indítottak pert, amely cég jelen eljárásnak sem alperese, ezért a munkaviszony jogellenes megszüntetésének megállapítására jogszerűen nem kerülhetett sor.

Polgári ügyszak

Pfv.V.21.785/2014/5.

I. Az uniós jog értelmezésével kapcsolatos ésszerű kétség hiányában előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése nem indokolt.

II. Az eljáró bíró (bírói tanács) csak azon jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenessége vonatkozásában tehet indítványt az Alkotmánybíróság felé, amelyet a konkrét ügy elbírálása során kifejezetten alkalmaznia kell.

III. A 2014. évi XXXVIII. törvény 4. § (1) bekezdése szerinti törvényi vélelem megdöntésének feltételei.

1. Az Európai Unió Bíróságának joggyakorlata értelmében e rendelkezés olyan szerződési feltételekre vonatkozik, amelyek a szerződő felekre a felek választásától függetlenül alkalmazandó nemzeti jogi rendelkezéseket tükröznek, vagy automatikusan, vagyis a felek ilyen irányú eltérő megállapodása hiányában alkalmazandóak (C-92/11. sz. RWE Vertrieb AG ügy, 26. pont; C-34/13. sz. Kusionová ügy, 78-79. pontok).

A megfogalmazásból egyértelmű, hogy a kötelező erejű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseknek a vitatott szerződési feltétel tartalmát kell meghatározniuk olyan egyértelműséggel, hogy az a felek döntése ellenére vagy annak hiányában is a szerződés részévé válhasson. A felperes által hivatkozott jogszabályi előírások, amelyek a szerződéskötés előtti tájékoztatásra vagy a szerződés kötelező tartalmi elemeire tartalmazznak előírásokat, illetve bizonyos szerződési feltételek alkalmazására nyújtanak lehetőséget, nem határoznak meg olyan konkrét szerződési tartalmat, amely a felek rendelkezése ellenére vagy annak hiányában a szerződés részévé válhat.

Ennek megfelelően e jogszabályhelyekhez kapcsolódó szerződési feltételek nem esnek a 93/13/EGK Irányelv (továbbiakban: Irányelv) 1. cikk (2) bekezdésének hatálya alá, így tisztességességük az uniós jog alapján vizsgálható.

2. A tisztességtelenség Ptk-beli fogalma 2004. május 1-je óta érdemben, 2006. március 1-jétől pedig szövegszerűen is változatlan. Nem tekinthető a jogszabályi követelmények megváltozásának az, ha az Európai Unió Bírósága az EUMSz 267. cikk (vagy korábban az Európai Közösségekről szóló

Szerződés – EKSz 234. cikke) alapján ráruházott hatáskörében eljárva valamely közösségi (vagy uniós) jogszabályra vonatkozóan kifejti, megmagyarázza és pontosítja e szabály jelentését és terjedelmét, ahogyan azt a hatálybalépésének időpontjától értelmezni és alkalmazni kell, illetőleg értelmezni és alkalmazni kellett volna. Az így értelmezett szabályt a bíróságok alkalmazhatják, és azt alkalmazniuk kell az értelmezés iránti kérelemről határozó ítélet előtt keletkezett jogviszonyokra (C-92/11. sz. RWE Vertrieb AG ügy, 58. pont). Hasonló megállapítás tehető a Kúria jogegységi határozataival kapcsolatban is.

A 2014. évi XXXVIII. törvény (továbbiakban: Törvény) bizonyos egyedileg meg nem tárgyalt szerződéses feltételek tekintetében vélelmet állít fel azok tisztességtelensége mellett, és külön polgári peres eljárást szabályoz a vélelem megdöntésére. A Törvény 4. §-a a megdönthető vélelem tartalmának meghatározása során a fentiek szerint értelmezett jogszabályi kötelezettséget ismétli meg, ebből következően az egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételekkel kapcsolatban nem támaszt olyan tartalmi követelményt, ami a felperest 2004. május 1-jétől kezdődően az uniós és a magyar jog alapján ne terhelte volna.

A fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet 2. § d) pontja alapján, illetve a 2014. március 15-ét követően létrejött szerződések esetében az új Ptk. 6:104. § (2) d) pontja szerint a Törvény hatályba lépését megelőzően is megdönthető vélelem szolt olyan szerződéses rendelkezés tisztességtelensége mellett, amely alapos ok nélkül lehetővé tette a szerződés egyoldalú módosítását, vagy alapos ok melletti módosítás esetén kizárta a fogyasztó elállási vagy felmondási jogát. A Törvény hatályba lépését megelőző időszakhoz képest a jogi helyzet annyiban változott, hogy a jogalkotó a jogbiztonság és pergazdaságosság szempontjaira tekintettel koncentrált eljárási rendet hozott létre a Törvény hatálya alá tartozó szerződéses rendelkezések tisztességtelenségének vizsgálatára. A Törvény tehát visszaható hatályú anyagi jogi rendelkezést nem tartalmaz, így a Kúriának nem kell vizsgálnia azt, hogy ebből a szempontból sérti-e az Irányelv 8. cikkét.

Az Alkotmánybíróság hivatkozott AB határozatában a Kúria jogértelmezésével egybehangzóan ugyancsak megállapította, hogy a Törvény sem a tisztességtelenség tartalma, sem annak jogkövetkezmenyei tekintetében nem tartalmaz visszaható hatályú jogalkotást (Indokolás, [71]-[114]).

A vélelem megdöntésére vonatkozó eljárási szabályokkal kapcsolatban a visszaható hatály kérdése nem merül fel. E körben a felperesnek az Alapjogi Charta sérelmével kapcsolatos kifogásai relevánsak, amiket a Kúria az alábbiakban érdemben vizsgált.

3. 1. Az Európai Unióról szóló Szerződés (EUSz) 6. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az Európai Unió elismeri az Alapjogi Chartában foglalt jogokat, szabadságokat és elveket, és a Charta ugyanolyan jogi kötőerővel bír, mint a Szerződések. A Charta 51. cikk (1) bekezdése értelmében a Charta rendelkezéseinek címzettjei az Unió intézményei, szervei és hivatalai, valamint a tagállamok annyiban, amennyiben az Unió jogát hajtják végre. Az Európai Unió Bíróságának jogértelmezése szerint a Charta rendelkezése az Európai Unió Bíróságának korábbi állandó ítélkezési gyakorlatát erősíti meg, ami szerint az uniós jogrendben biztosított alapvető jogokat az uniós jog által szabályozott valamennyi tényállásra alkalmazni kell. Ha valamely nemzeti szabályozás az uniós jog alkalmazási körébe tartozik, a Charta által biztosított alapvető jogokat tiszteletben kell tartani, nem állhat fenn olyan tényállás, amelyre anélkül vonatkozna az uniós jog, hogy az említett alapvető jogokat alkalmazni kellene (C-617/10. sz. Aklagaren ügy, 17-21. pontok).

A Törvény célja, hogy a szabályozási körébe vont fogyasztói szerződések esetében speciális szabályokat állapítson meg egyes szerződési kikötések tisztességtelenségének értékelésére és az abból eredő jogkövetkezmenyek levonására. A Törvény e tekintetben tulajdonképpen az Irányelv hatálya alá tartozó szerződések és az Irányelv alkalmazásában megállapítható tisztességtelenség speciális körében az Irányelv 6. cikkének (1) bekezdését ülteti át, ami szerint a tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve. A Törvény az uniós jog által szabályozott tényállásra vonatkozik, ezért a Chartában említett alapvető jogokat e körben is alkalmazni kell. E kötelezettség attól függetlenül megállapítható, hogy a tagállamok az Irányelv 6. cikk (1) bekezdése átültetése során széles körű eljárási autonómiát élveznek.

3.2. Az Alapjogi Charta 17. cikke a tulajdonhoz való jog védelméről rendelkezik. E jog megfelel az EJEE 1. Kiegészítő Jegyzőkönyvében biztosított hasonló jognak, ezért a Charta 52. cikk (3) bekezdése értelmében tartalmát és terjedelmét azonosnak kell tekinteni az említett Egyezményben szereplővel. Ezt az értelmezést támasztják alá a Charta 17. cikkéhez fűzött Magyarázatok (HL C 303, 2007.12.14., 17. o.), amelyeket az Európai Unióról szóló Szerződés 6. cikk (1) bekezdése és a Charta 52. cikk (7) bekezdése alapján a tagállami bíróságoknak is figyelembe kell venniük. A Magyarázatok kifejezetten utalnak arra, hogy a Charta 17. cikke az EJEE 1. Kiegészítő Jegyzőkönyvének 1. cikkén alapul, és a szövegezési eltérésektől függetlenül azonos tartalommal és terjedelemben szabályozza a kérdéses alapjogot.

Az EJEE 1. Kiegészítő Jegyzőkönyvének a tulajdon védelméről szóló 1. cikkének első fordulata a következőképpen rendelkezik: Minden természetes vagy jogi személynek joga van javai tisztelben tartásához. Senkit sem lehet tulajdonától megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből és a törvényben meghatározott feltételek, valamint a nemzetközi jog általános elvei szerint történik.

Mivel az EJEE az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) joggyakorlata alapján autonóm módon határozza meg a javak és a tulajdon fogalmát, a Kúriának – függetlenül attól, hogy ez az igény a magyar jog alapján hogyan minősül – vizsgálnia kellett, hogy a felperes felülvizsgálati kérelmében említett várománya az EJEE alapján tulajdoni védelmet élvez-e, illetve történt-e az EJEE értelmében tulajdontól való megfosztás.

Az EJEB gyakorlata a vagyon fogalmát kiterjesztően értelmezi és számos gazdasági érdeket minősít a tulajdonnal azonos védelem alá esőnek. Az 1. Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. cikkének védelme azonban csak olyan jogok védelmét biztosítja, amelyekkel a fél a nemzeti jog alapján rendelkezik vagy valaha rendelkezett, vagyis amelyek esetében fogalmilag felmerülhet a „megfosztás” kérdése. Olyan jogok megszerzése és gyakorlása, ami a felet a nemzeti jog alapján sohasem illette meg, az EJEE alapján nem követelhető (Marckx v. Belgium, A31 (1979); X v. Német Szövetségi Köztársaság, App. No. 8410/78 (1979); S. v. Egyesült Királyság, App. No. 11716/85 (1986)).

Jelen esetben a felperes olyan gazdasági érdeke sérelmét tekinti tulajdonelvonásnak, amely kizárólag tisztességtelen egyoldalú kamat-, költség-, vagy díjemelést lehetővé tevő szerződéses kikötésen alapul. Az uniós és magyar jog alapján ezek a kikötések semmiesek, vagyis a fogyasztó számára nem jelenthetnek kötelezettséget, a pénzügyet számára pedig értelemszerűen nem keletkeztethetnek jogosultságot.

Az Alkotmánybíróság AB határozatában a Kúria jogértelmezésével egybehangzóan megállapította, hogy a Törvény sem a tisztességtelenség tartalma, sem annak jogkövetkezményei tekintetében nem tartalmaz visszaható hatályú jogalkotást (Indokolás, [71]-[114]). Vagyis a Törvény alapján vizsgálendő szerződéses kikötések semmissége nem a Törvény, hanem az uniós és magyar jog 2004. május 1-je óta létező tartalma alapján állt be. A felperes tehát érvényesen sohasem rendelkezett olyan vagyoni igénnyel, ami kizárólag tisztességtelen egyoldalú kamat-, költség-, vagy díjemelést lehetővé tevő szerződéses kikötésen alapul. Ebből következően ebben a körben fogalmilag nem merülhet fel a „megfosztás” kérdése.

A fentiek alapján a Törvény tehát nem tartalmaz olyan rendelkezést, ami a felperes által hivatkozott okból ellentétes lenne a Charta 17. cikkében foglalt rendelkezésekkel. Az uniós jog értelmezésével kapcsolatos ésszerű kétség hiányában előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését ezért nem látta indokoltnak a Kúria.

3.3. Az Alapjogi Charta 47. cikke a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogról rendelkezik. A Charta 47. cikkéhez fűzött Magyarázatok szerint a cikk az EJEE 13. cikkén, illetve 6. cikk (1) bekezdésén alapul. A Charta által biztosított jogvédelem több szempontból kiterjedtebb, mint az EJEE által nyújtott védelem, a jelen ügyben alkalmazandó „hatékony jogorvoslat” és „tisztességes eljárás” alapelvei szempontjából viszont az alapelv tartalma és terjedelme a két szabályozásban megegyezik.

Az Alkotmánybíróság hivatkozott AB határozatában az EJEE rendelkezéseivel összefüggésben is részletesen vizsgált a felperesi kifogásokkal azonos tárgyú indítványokat. Megállapította, hogy a Törvényben meghatározott eljárási határidők nem ütköznek az Egyezmény 6. cikk (1) bekezdésébe

(Indokolás, [145]-[174]). Az AB határozat megállapította, hogy a Törvény rendelkezései alapján a feleknek érdemi és valós lehetőségük volt megfelelő hatékonysággal előadni az ügyeket (Indokolás, [172]), illetve a bíróságoknak lehetőségük volt az eléjük vitt tény- és jogkérdések érdemi vizsgálatára (Indokolás, [173]). E körben megállapította azt is, hogy a Törvény rendelkezései nem sértik a fegyverek egyenlőségének követelményét (Indokolás, [175-180]). Az Alkotmánybíróság AB határozatban a Kúria jogértelmezésével egybehangzóan ugyancsak megállapította, hogy a Törvény alapján bár a bizonyítás lényege banki okiratokon alapul, tanú és szakértő meghallgatásának az igénye nem eleve kizárt (Indokolás, [170]). Az AB határozat a Törvény kézbesítéssel kapcsolatos rendelkezéseit sem találta alaptörvény-ellenesnek (Indokolás, [182]-[191]).

A fentiek alapján a Törvény tehát nem tartalmaz olyan rendelkezést, ami a felperes által hivatkozott okból ellentétes lenne a Charta 47. cikkében foglalt rendelkezésekkel. Az uniós jog értelmezésével kapcsolatos ésszerű kétség hiányában előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését ezért nem látta indokoltnak a Kúria.

4. Az Irányelv 4. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy egy szerződési feltétel tisztességtelen jellegének megítélése során figyelembe kell venni az áruk vagy szolgáltatások természetét, amire vonatkozóan a szerződést kötötték, a szerződés megkötésének időpontjában fennálló összes körülményt, valamint a szerződés minden egyéb feltételét, illetve további szerződések feltételeit, amennyiben a vizsgált szerződés attól függ.

A Törvény 4. § (1) bekezdésében meghatározott elvek nem a bíróságok mérlegelési jogkörét korlátozzák, hanem a jogszabályi vélelem és ehhez kapcsolódóan a szükséges felperesi bizonyítás tartalmát határozzák meg. A szerződéskötés körülményeinek – a 93/13/EGK irányelv 4. cikk (1) bekezdésében írtak szerinti – bizonyítási eljárás keretében történő feltárása csak akkor indokolt és szükséges, ha azok a jogvita érdemi elbírálására kihathatnának. Nem a Törvény rendelkezéseiből, hanem az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő ÁSZF rendelkezések tisztességtelenségének mint jogkérdésnek a jellegéből következik, hogy ilyen esetben a szerződéskötés körülményeinek vizsgálata szükségtelen.

A fent kifejtettekre tekintettel a felperesnek a 93/13/EGK irányelv 4. cikk (1) bekezdése sérelmére vonatkozó hivatkozása alapján a Törvény alkalmazása nem mellőzhető.

5. Az Irányelv 4. cikk (2) bekezdése, illetve 5. cikke a fogyasztói szerződés feltételeivel szemben a világosság és érthetőség követelményét fogalmazza meg.

Az Európai Unió Bírósága az Irányelv 4. cikk (2) bekezdésének értelmezése során úgy foglalt állást, hogy azon követelmény alatt, amely szerint a szerződési feltételnek világosnak és érthetőnek kell lennie, nem kizárólag azt kell érteni, hogy az érintett feltételnek nyelvtani szempontból kell érthetőnek lennie a fogyasztó számára, hanem azt is, hogy a szerződésnek átláthatónak kell lennie; elvárás, hogy a fogyasztónak módjában álljon egyértelmű és érthető szempontok alapján értékelni a számára a szerződéses rendelkezésből eredő gazdasági következményeket (C-26/13. sz. Kásler ügy, 75. pont). Az értelmezés megfelelően irányadó az Irányelv 5. cikkére is.

Az Irányelv Melléklete az Irányelv 3. cikk (3) bekezdése értelmében tartalmazza azoknak a feltételeknek a jelzésszerű és nem teljes felsorolását, amelyek tisztességtelennek tekinthetők. A Melléklet 1. pontjának j) alpontja szerint tisztességtelen az a szerződési feltétel, amely a szerződésben feltüntetett és érvényes indok nélkül jogosítja fel az eladót vagy szolgáltatót a szerződési feltételek egyoldalú megváltoztatására. A Melléklet 2. pontjának b) alpontja szerint a fenti rendelkezés nem zárja ki olyan szerződési feltételek alkalmazását, amelyek szerint a pénzügyi szolgáltató a fogyasztó által fizetendő kamatláb vagy bármilyen más összeg megváltoztatására jogosult, ha erre érvényes indoka van, erről a másik szerződő felet a lehető legrövidebb időn belül értesíti, és a fogyasztó jogosult a szerződést azonnali hatállyal felmondani.

Ezen rendelkezésből következően a kamat, költség, díj egyoldalú, fogyasztóra hátrányos módosításának egyik elengedhetetlen feltétele, hogy annak érvényes indoka legyen. Tisztességtelen, például nem világos, nem érthető, nem átlátható szerződéses (üzletszabályzati) rendelkezések alapján az Irányelv sem ad felhatalmazást a kamat, költség, díj, egyoldalú, fogyasztóra hátrányos felemelésére. A Törvény 4. § (1) bekezdésének e) pontja az Európai Unió Bírósága jogértelmezésének tartalmilag

egyenértékű megfogalmazását adja, ezért az nem összeegyeztethetetlen az Irányelv rendelkezéseivel.

A fentiek alapján ésszerű kétség nem merülhet fel azzal kapcsolatban, hogy a Törvény 4. § (1) bekezdés e) pontja alkalmazásának mellőzése nem indokolt azon az alapon, hogy az az Irányelvvvel nem összeegyeztethető szabályozást tartalmaz. Az uniós jog értelmezésével kapcsolatos ésszerű kétség hiányában előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését a Kúria nem látta indokoltnak.

6. A felperes felülvizsgálati kérelmében tévesen hivatkozott arra is, hogy a Törvény ellentétes az EUMSZ 63. cikkével, ami a tőke szabad áramlásáról rendelkezik. A jelen eljárásban a felperes érdekeltségét sem tőkeműveletek kezdeményezőjeként, sem tőkeműveletek kedvezményezettjeként nem valószínűsítette. Ennek hiányában a tőke szabad áramlására történő felperesi hivatkozás hipotetikus, így az uniós joggal való összeegyeztethetőség vizsgálata az ügy érdemi eldöntése szempontjából nem szükséges.

7. A letelepedés szabadsága nem a tőke szabad mozgásának egyik részeleme, és fogalmilag is kizárt e két szabadság együttes alkalmazása, egy adott jogviszonyban a kettő ugyanis egymást kizárja. A letelepedés szabadsága körében a tagállami szabályozás a felperes szabadságát elvileg kétféle módon sérthetné. Egyrészt korlátozhatná a felperest abban, hogy az Európai Unió más tagállamában letelepedés útján gazdasági tevékenységet folytasson. Másrészt – amennyiben a felperes alárendelt egysége egy másik EU-tagállamban lakóhellyel, illetve székhellyel rendelkező természetes vagy jogi személynek – korlátozhatná a felperest ellenőrző, az Európai Unió másik tagállamában lakóhellyel, illetve székhellyel rendelkező természetes vagy jogi személyt abban, hogy a letelepedés jogát a felperesen keresztül gyakorolja. A jelen eljárásban a felperes egyik irányú érdekeltségét sem valószínűsítette, és ilyet a Kúria maga sem észlelt. Ennek hiányában a letelepedés szabadságára történő felperesi hivatkozás hipotetikus, így az uniós joggal való összeegyeztethetőség vizsgálata az ügy érdemi eldöntése szempontjából nem szükséges.

8. Az EU Bíróság joggyakorlata értelmében (283/81. sz. CILFIT ügy, 21. pont) azok a tagállami bíróságok, amelyek döntéseivel szemben a tagállami jog nem biztosít jogorvoslatot, kötelesek az eljárásban felmerülő uniós jogkérdéssel kapcsolatban előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezni, kivéve, ha a felmerülő kérdés az ügy elbírálása szempontjából nem releváns, a hivatkozott uniós rendelkezést az EU Bíróság már értelmezte, vagy a közösségi jog helyes alkalmazása annyira nyilvánvaló, hogy ezzel kapcsolatban ésszerű kétségnek nincsen helye.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a felperes által hivatkozott uniós rendelkezéseket az EU Bíróság már értelmezte, azok helyes alkalmazásával kapcsolatban ésszerű kétségnek nincsen helye, vagy azok az ügy elbírálása szempontjában nem relevánsak. Ennek megfelelően a Kúriát a tárgyalat kifogások elbírálása során nem terhelte az a kötelezettség, hogy előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezzen.

Az EU Bíróság joggyakorlata szerint azon értelmezés, amelyet a Bíróság az EUMSZ 267. cikk alapján ráruházott hatáskör alapján valamely uniós jogszabályra vonatkozóan kifejt, megmagyarázza és pontosítja e szabály jelentését és terjedelmét, ahogyan azt a hatálybalépésének időpontjától értelmezni és alkalmazni kell, illetőleg értelmezni és alkalmazni kellett volna. Ebből következően az így értelmezett szabályt a bíróságok alkalmazhatják, és azt alkalmazniuk kell az értelmezés iránti kérelemről határozó ítélet előtt keletkezett és létrejött jogviszonyokra is, ha egyébként teljesülnek azon feltételek, amelyek lehetővé teszik az említett szabály alkalmazására vonatkozó pernek a hatáskörrel rendelkező bíróságok előtti megindítását (24/86. sz. Blaizot-ügy 27. pont; C-402/03. sz. Skov és Bilka-ügy 50. pont; C-263/10.sz. Nisipeanu-ügy, 32. pont). Abban az esetben, ha az eljáró tagállami bíróság számára az alkalmazandó uniós szabály tartalma egyértelmű, kizárólag az alkalmazandó szabály időbeli hatályának korlátozása céljából az EUMSZ 267. cikke nem teszi lehetővé előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését.

Az Európai Unió Bírósága csak kivételesen, az uniós jogrendhez szorosan hozzátartozó jogbiztonság általános elvének alkalmazása útján korlátozhatja bármely érdekelt azon lehetőségét, hogy a jóhiszeműen létrejött jogviszonyok vitatása céljából a Bíróság által értelmezett rendelkezésre hivatkozzék. A Bíróság az érdekelt jóhiszeműségére és a súlyos zavarok kockázatának fennállására vonatkozó két alapvető feltétel teljesülése esetén dönthet e korlátozásról (C-2/09. sz. Kalinchev-ügy, 50. pont; C-263/11. sz. Rēdlihs-ügy, 59. pont). Az Európai Unió Bírósága az Irányelv értelmezésével

kapcsolatban mindeddig nem látott okot arra, hogy az értelmezett rendelkezésre való hivatkozás időbeli hatályát korlátozza, mert a fentebb hivatkozott joggyakorlat értelmében az nem eredményez súlyos zavarokat (C-92/11. sz. RWE Vertrieb AG ügy, 58-61. pontok). Még inkább ez a helyzet akkor, ha az alkalmazandó uniós jog tartalmának értelmezése nem is szükséges.

9. Az Európai Unió Bíróságának joggyakorlata egyértelművé teszi, hogy a tagállami bíróság joga azon kérdések meghatározása, amelyek megválaszolása elengedhetetlen döntése meghozatalához (C-544/07. sz. Rüffler-ügy, 38. pont; C-440/08. sz. Gielen-ügy, 27. pont). A tagállami bíróság a felek által felvetett kérdésekhez nincs kötve, a felek indítványa nélkül is jogosult előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezni (283/81. sz. CILFIT-ügy, 9. pont; C-2/06. sz. Kempster-ügy, 41-42. pontok). A K perben eljáró első-, másodfokú bíróságot az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének kötelezettsége nem terhelte (C-210/06. sz. Cartesio-ügy, 75-79. pontok), így annak elmulasztása jogszabálysértésként nem értékelhető.

10. A polgári jogi szabályozás szempontjából vizsgálva megállapítható, hogy a tisztességtelenség fogalma a Ptk-ban 2006. március 1-jétől változatlan. Azt megelőzően a hatályos Ptk. szabályai pedig bár szövegezésben eltértek, de érdemben nem.

A Ptk. 209. § (1) bekezdése értelmében tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg. Ennek tükrében kellett vizsgálni tehát, hogy a különböző időszakokban, a felperes által alkalmazott üzletszabályzatok a fenti követelménynek megfelelnek-e.

Nincs jelentősége, hogy a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.), illetve más jogszabályok egyoldalú szerződésmódosítást szabályozó rendelkezései milyen tételes szabályokat tartalmaztak, ezek miként szigorodtak. A perbeli jogvita eldöntése során ugyanis nem azt kellett vizsgálni, hogy a vonatkozó szerződéses, illetve üzletszabályzati rendelkezések megfelelnek-e az alkalmazásuk idején hatályos törvények tételes rendelkezéseinek, hanem azt, hogy tisztességtelen szerződési feltételnek minősülnek-e. A felperes egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő üzletszabályzati rendelkezései folyamatosan szigorodtak, nyilvánvalóan a vonatkozó jogszabályi rendelkezések figyelembe vétele miatt. Az azonban nem állapítható meg, hogy maradéktalanul megfeleltek a tisztességes szerződési feltételek kapcsán támasztott uniós szabályoknak, a Ptk. 209. § (1) bekezdésének, a tisztességes szerződési feltétellel szemben az Európai Unió Bírósága, illetve a Kúria (Legfelsőbb Bíróság) joggyakorlatával felállított követelményeknek. Ez utóbbi feltételrendszer pedig nem változott. Változásként nem értékelhető, ha az Európai Unió Bírósága, vagy a Kúria ítéleteiben értelmezi, milyen feltételek fennállása esetén tisztességtelen egy szerződési feltétel és ezekből esetleg más következtetés vonható le, mint amit a felperes pusztán a vonatkozó jogi szabályozás, esetleg a korábbi joggyakorlat ismeretében irányadónak tekintett (C-92/11. sz. RWE Vertrieb AG ügy, 58. pont).

Tekintettel arra, hogy érdemben nem változott az uniós szabályozás, illetve a Ptk. szabályozása a tekintetben, hogy milyen esetben tisztességtelen egy szerződési feltétel, jogszerűen volt egységesen vizsgálható, hogy az egyoldalú szerződésmódosítás feltételrendszere tisztességes volt-e 2004. május 1-jétől, az EU-hoz történt csatlakozásunktól kezdődően a Törvény hatályba lépéséig.

11. A Törvény hatálya alá tartozó szerződésekre vonatkoznak a 93/13/EGK irányelv fentebb értelmezett rendelkezései, amelyeket a Törvény 4. § (1) bekezdése összefoglal. A szerződéskötést megelőző tájékoztatás, illetve a hitelszerződésben előírt információ feltüntetése azonban a felülvizsgálati kérelemben írtakkal ellentétben – nem jelenti azt, hogy az alkalmazott szerződési feltétel szükségszerűen tisztességesnek minősül. Az Európai Unió Bírósága is nyilvánvalóvá tette, hogy az adott szerződési feltételhez kapcsolódó tájékoztatás önmagában nem zárja ki a feltétel tisztességtelen jellegét (C-342/13, 34. pont). A Törvény 4. § (1) bekezdése csak annyiban zárja ki, illetve nehezíti el az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő kikötések alkalmazását, amennyiben azok tisztességtelenek. Ebből következően a Törvény a felperest nem fosztja meg olyan szerződési feltételek alkalmazásának lehetőségétől, amelyre az uniós jog alapján jogosult lenne.

A régi Hpt. 210. § (3) bekezdése – mint részletszabály – bizonyos körülmények között valóban

lehetővé tette a kamat, a díj és az egyéb szerződési feltételek egyoldalú, az ügyfél számára kedvezőtlen módosítását. Ez azonban csak egy „felhatalmazó típusú rendelkezés” volt, semmi esetben sem tekinthető úgy, hogy a jogalkotó – kizárva a Ptk. 209. § (5) [illetve később (6)] bekezdésének, mint háttérjogszabálynak az alkalmazhatóságát – maga határozott volna meg egy szerződési feltételt, ami nem minősülhet tisztességtelennek. A felhatalmazó szabályon alapuló egyoldalú szerződésmódosításnak a kezdetektől fogva mindvégig korlátját képezte a jóhiszeműség és tisztesség általános, mögöttes törvényi követelménye.

Mindezzel összhangban a 2/2012. (XII. 10.) PK vélemény is megfogalmazta: önmagában abból, hogy a pénzügyi intézmény az általános szerződési feltételekben az egyoldalú szerződésmódosítás jogát a Hpt.-ben írt követelményeknek megfelelő módon határozza meg, nem következik, hogy az ily módon körülírt okok – tartalmuk szerint – ne minősülhetnének a jóhiszeműség és tisztesség követelményét sértő, egyoldalúan és indokolatlanul a fogyasztóra hátrányos, tisztességtelen kikötéseknek. Az egyoldalú szerződésmódosítási jogra vonatkozó kikötés attól még minősülhet tisztességtelennek, hogy nem ütközik jogszabályba. Az általános jellegű felhatalmazó szabályt konkrét tartalommal kitöltő, egyoldalú szerződésmódosító jogügyleteknek („hatalmasságoknak”) is meg kellett tehát felelniük a jóhiszeműség és a tisztesség általános, garanciális követelményének. Ehhez nyújtott konkrét támpontokat a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet, mely már jóval a deviza alapú kölcsönszerződések megjelenése előtt exemplifikatív felsorolásban határozta meg, hogy a fogyasztó és a gazdálkodó szervezet közötti szerződésben mely szerződési feltételek minősülnek tisztességtelennek. A Korm. rendelethez a legelső szerződéskötésektől kezdve hozzáigazíthatták a pénzügyi intézmények a szerződéses gyakorlatukat.

Ezzel összhangban a 2/2012. (XII. 10.) PK vélemény 3. pontja rögzíti: az olyan feltétel tisztességtelensége, amelynek tartalmát jogszabály kimerítően (taxatív) határozza meg, bíróság által nem vizsgálható. Ha a kógens keretszabályt a felek rendelkezési joga tölti meg tartalommal, vagy ha a felek a diszpozitív jogszabályi rendelkezésektől eltérnek, az ilyen feltétel tisztességtelensége vizsgálható. A kógens keretszabályt a pénzügyi intézmény rendelkezési joga tölti meg tartalommal. Ilyen esetekben hivatkozni lehet arra, hogy a módosításra feljogosító egyik vagy másik, vagy valamennyi kikötés a tartalmában indokolatlanul és egyoldalúan előnyös a pénzügyi intézmény javára – hátrányos a fogyasztó számára –, ezért tisztességtelen; a feltétel tisztességtelenségének tartalmi vizsgálata pedig a bíróság jogkörébe tartozik. Vizsgálható a feltétel tisztességtelensége akkor is, ha az adott jogszabály diszpozitív rendelkezésében meghatározott feltételtől tér el a pénzügyi intézmény az általános szerződési feltételekben (AB Indokolás, [91]-[93]).

12. Az átláthatóság elve azt jelenti, hogy a fogyasztó nem láthatta előre, hogy milyen feltételek teljesülése esetén és milyen mértékben kerülhet sor további terhek rá történő áthárítására, az ok-listában szereplő feltételek milyen mértékű változása hat ki fizetési kötelezettsége terheesebbé válására, milyen mértékű változás következik be fizetési kötelezettségeiben akkor, ha az egyes feltételek ellentétes irányban változnak. Ezen elv tartalmát a bíróság megfelelően értelmezte, a felülvizsgálati kérelemben jelzett tisztességtelenségi szintek szerint annak eltérő értelmezésére a fentebb részletesen kifejtettek szerint nincs szükség.

Pfv.V.21.792/2014/4.

A perre irányadó eljárási szabályok keretei között a jogerős ítélet helyesen állapította meg, hogy a felperesnek a kamat-, költség- és díjemelés tekintetében az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő általános szerződési feltételei nem felelnek meg a törvényben meghatározott együttesen érvényesülő elveknek, és így a felperes e szerződési kikötések tekintetében nem tudta megdönti a tisztességtelenség vélelmét. A jogerős ítélet a felperes fellebbezési kérelmét teljességében elbírálta, a másodfokú bíróság eleget tett indokolási kötelezettségének.

A jogerős ítélet meghozatalát követően az Alkotmánybíróság kihirdette a 34/2014. (XI. 14.) AB határozatát, mely a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (továbbiakban: Törvény) egésze, valamint 1. § (1)-(3), (6)-(7) bekezdései, 4-15. §-ai, valamint 19. §-a

alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezéseket elutasította, a bírói kezdeményezéseket egyebekben visszautasította.

Az Alkotmánybíróság a Törvény jelen eljárásban alkalmazandó rendelkezéseit nem találta az Alaptörvény B) cikk (1), C) cikk (1) bekezdésében, E) és Q) cikkében, XXVIII. cikk (1) és (2), 26. cikk (1) bekezdésében ütközőnek, ezért e rendelkezésekre nézve az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére nem volt ok.

Az Alkotmánybíróság – kellő indokolás hiányában – a XV. cikk (1) bekezdésének sérelmére vonatkozó kérelmet visszautasította. A felperes által megsértett alaptörvényi rendelkezésként megjelöltek közül az Alkotmánybíróság határozata tehát érdemben XV. cikk (2) bekezdésével nem foglalkozott (Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdés: Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.) A felperes szerint a Törvény azért ütközik a hátrányos megkülönböztetés tilalmába, mert egyes jogalanyok, illetve egyes szerződések közötti különbségtétel indokolatlan, aránytalan és szankciós jellegű.

Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének megsértése a Kúria álláspontja szerint nem vetődhet fel, mert a felperes az Alaptörvény által védelemben részesítendő védett tulajdonságokkal nem rendelkezik, e védett tulajdonságok egy pénzintézetre vetítve értelmezhetetlenek, másrészt a felperes a Törvény szabályozási tárgyát (egyes szerződéseket) érintően vélt különbségtételt, erre pedig a felhívott alaptörvényi rendelkezés nem vonatkozatható.

A felperes keresetében az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését a 93/13/EGK irányelv (továbbiakban: Irányelv) 4. cikk (1) bekezdésének, 7. cikk (2) bekezdésének, a melléklet 2. pontjának, az Európai Unióról szóló Szerződés 2. cikk (1) és (2) bekezdésének, 6. cikkének, az Európai Unió Alapjogi Chartája 21. és 47. cikkének sérelme miatt kérte. Mind az első, mind a másodfokú bíróság részletesen megindokolta, hogy az adott tényállás mellett miért nem látja indokoltnak az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését.

A felperes felülvizsgálati kérelmében külön már nem jelölte meg, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke szerint mely konkrét hivatkozással kéri az előzetes döntéshozatali eljárást. Az Európai Unió Alapjogi Chartája 21. cikke a megkülönböztetés tilalma, 47. cikke a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jog alapvetéseit fogalmazta meg. A 47. cikk szabályozási körét részben érintette az Alkotmánybíróság határozata, amikor az adott törvényi szabályozás esetén nem állapította meg a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét. A hatékony jogorvoslathoz való jog sérelme sem állapítható meg, hiszen a felek számára mind a rendes, mind a rendkívüli jogorvoslat egyik formája biztosított. A 21. cikk szabályozási körére pedig irányadók az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésénél kifejtett indokok.

A Törvény meghatározott egyedileg meg nem tárgyalt szerződéses feltételek tekintetében állított fel törvényi vélelmet azok tisztességtelensége mellett, és speciális eljárási rendet írt elő a vélelem megdöntésére. A vélelem tartalmi meghatározásakor olyan elveket alkalmazott, melyeket a Kúria, illetve az Európai Unió Bírósága már megfogalmazott, az egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételeket illetően nem támasztott olyan tartalmi követelményeket, amelyek a felperest már 2004. május 1. napjától kezdődően az uniós jog, de a magyar jog alapján is nem terhelték volna. Nem volt a Törvény alkalmazása kapcsán olyan az uniós jogot érintő kérdés, amely miatt az Európai Unió Bíróságának állásfoglalása szükséges lett volna.

A Kúria tehát sem az Alkotmánybíróság eljárásának, sem az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezése iránti kérelmet nem találta teljesíthetőnek, e tárgyakban tárgyalás felfüggesztésére irányuló kérelmeket elutasította (Pp. 155/A. § (3), 155/B. § (4) bekezdés).

Pfv.I.21.800/2014/5.

Abban az esetben, ha a felperes pénzügyi intézmény által a perrel érintett időszakban alkalmazott Általános Szerződési Feltételeknek vagy Üzletszabályzatnak a deviza alapú fogyasztói kölcsön- és

lízingszerződések részévé vált – egyoldalú kamat-, költség- és díjemelést lehetővé tevő – szerződési kikötései nem felelnek meg a 2014. évi XXXVIII. törvény 4.§ (1) bekezdésébe foglalt elvek bármelyikének, a kikötés tisztességtelen és tisztességtelensége folytán semmis.

A Pp.155/A.§ (1) bekezdése szerint a pert tárgyaló bíróság az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárását az Európai Közösséget létrehozó Szerződésben foglalt szabályok szerint kezdeményezheti.

Az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (EUMSZ) 267. cikke szerint az Európai Unió Bírósága a Szerződések értelmezése, valamint az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak érvényessége és értelmezése kérdésében rendelkezik hatáskörrel előzetes döntés meghozatalára. Ha egy tagállam bírósága előtt ilyen kérdés merül fel, és ez a bíróság úgy ítéli meg, hogy ítéletének meghozatalához szükség van a kérdés eldöntésére, kérheti az Európai Unió Bíróságát, hogy hozzon ebben a kérdésben döntést. Ha egy tagállam olyan bírósága előtt folyamatban lévő ügyben merül fel ilyen kérdés, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, e bíróság köteles az Európai Unió Bíróságához fordulni.

A hozzá intézett kérelemmel kapcsolatban előre bocsátja a Kúria, hogy a következőket kell vizsgálnia:

- a felperes valóban az uniós előírások értelmezését kéri-e (és nem a perben alkalmazásra kerülő magyar jogszabály, az adott esetben a 2014. évi XXXVIII. törvény (továbbiakban: Törvény) utólagos normakontrollját kívánja-e elérni),
- felmerült-e „ésszerű kétség” az uniós jog felperes által említett előírásainak értelmezésével kapcsolatban, és a feltett kérdések összefüggenek-e a perbe vitt igényekkel, azaz az Európai Unió Bíróságától kapott válasz (bármilyen legyen is az) közvetlenül kihat-e a kereset elbírálására.

A felperes által feltett kérdések sorrendjét követve:

1. Úgy kell-e értelmezni a 93/13/EGK Irányelv (továbbiakban: Fogyasztói Irányelv) 3. cikk 3. bekezdését konkretizáló Melléklet 1.j) és 2.b) pontját, a 87/102 EGK irányelv 4. cikk (2) bekezdés b) és a 6. cikk (1) bekezdés második francia bekezdését, valamint a 2008/48 EK irányelv 5. cikk (1) bekezdés f) és i) pontjait, a 6. cikk (1) bekezdés e) és k) pontjait, a 10. cikk (2) bekezdés f) és k) pontjait, valamint a 10. cikk (5) bekezdés e) pontját, hogy a fogyasztói kölcsönszerződésekben a kamat, a költség és a díj csak akkor módosítható, ha a fogyasztó már a szerződés megkötésekor meg tudja állapítani: a módosításra okot adó és a szerződésben tételesen felsorolt okok változása milyen módon és mértékben hat ki a fizetési kötelezettségeire?

A felperes kérdésében az egyértelmű és érthető megfogalmazás, a tételes meghatározás, valamint az átláthatóság elvének alkalmazását, valójában tehát a tisztességtelenség uniós jogi szabályozásának sérelmét vetette fel.

Az Európai Unió Bírósága a C-26/13. számú határozatában értelmezte a Fogyasztói Irányelv 4. cikk (2) bekezdését, és rámutatott: a szerződési feltételek tisztességtelenségének vizsgálata során a szerződési feltételeknek nem csupán nyelvtani szempontból kell világosnak és érthetőnek lenniük, hanem „a szerződési feltétel alkalmazása gazdasági indokainak, illetve a szerződés többi feltételével való kapcsolatának is világosnak és érthetőnek kell lennie” a fogyasztó számára. Elvárás, hogy a fogyasztónak módjában álljon egyértelmű és érthető szempontok alapján értékelni a számára a szerződéses rendelkezésből eredő gazdasági következményeket (C-26/13.75. bekezdés).

A Fogyasztói Irányelv 3. cikk (3) bekezdésének megfelelően a melléklet „tartalmazza azoknak a feltételeknek a jelzésszerű és nem teljes felsorolását, amelyek tisztességtelenségnek tekinthetők”. A melléklet 1. pontjának j) alpontja szerint tisztességtelen az a szerződési feltétel, amely a szerződésben feltüntetett és érvényes indok nélkül jogosítja fel az eladót vagy szolgáltatót a szerződési feltételek egyoldalú megváltoztatására. A melléklet 2. pontjának b) alpontja szerint a fenti rendelkezés nem zárja ki olyan szerződési feltételek alkalmazását, amelyek szerint a pénzügyi szolgáltató a fogyasztó által fizetendő kamatláb, vagy bármilyen más összeg megváltoztatására jogosult, ha erre érvényes indoka van, erről a másik szerződő felet a lehető legrövidebb időn belül értesíti és a fogyasztó jogosult a szerződést azonnali hatállyal felmondani.

A kamat, a költség és a díj egyoldalú, fogyasztóra hátrányos módosításának tehát egyik elengedhetetlen feltétele, hogy a fogyasztó megérthesse és felmérhesse a módosítás szerződési

feltételekbe foglalt lehetőségét, eseteit, indokait és következményeit, amely követelményeknek – tekintve, hogy a szolgáltató által alkalmazott szerződési feltételek tartalmával kapcsolatosak - a szerződés megkötésekor kell teljesülniük.

A Fogyasztói Irányelv 3. cikkének, valamint a melléklet értelmező előírásainak ismeretében (figyelemmel arra, hogy tisztességtelen szerződéses rendelkezés alapján az Irányelv sem ad lehetőséget a fogyasztóra sérelmes módosításra), a Kúria sem látja indokoltnak az 1. kérdésben az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését.

2. Úgy kell-e értelmezni a Fogyasztói Irányelv 7. cikkének (2) bekezdését, hogy az állam kizárhatja a fogyasztók, valamint a fogyasztók érdekeiket védő személyek és szervezetek perindítási, továbbá beavatkozási jogát egy meghatározott szerződési kikötés esetében (hiszen a kikötés tisztességességével kapcsolatos perben csak a pénzügyi intézmény és az állam lehet fél)?

Azt, hogy a jelen perben a fogyasztók nem járhatnak el félként, nem a pénzügyi intézmény, hanem maguk a fogyasztók sérelmezhetnék. A fogyasztók azonban nem kifogásolják a Törvény rendelkezéseire alapított polgári per megindításának lehetőségét, hiszen a törvényi vélelem az ő érdeküket szolgálja, a megdöntésére indított per pedig nem korlátozza sem a fogyasztók, sem a fogyasztók érdekeiket védő személyek és szervezetek eddig is fennállt és a jövőben is fennálló perindítási lehetőségeit.

A jogalkotó célja egy hatékony és gyors eljárás lefolytatása volt, amely a fogyasztók széles körét érinti, és amelyben a törvényi vélelem a fogyasztókat védi, megdöntése a felperesi pozícióban eljáró pénzügyi intézmény érdeke, amely érdekét nem a fogyasztóval, hanem a törvényi vélelmet felállító állammal szemben kell érvényre juttatnia. A fogyasztók érdekeire a Törvény 6.§-ára alapított perek eredménye kihat, de a szerződésben foglaltakhoz képest nem kerülhetnek kedvezőtlenebb helyzetbe. Mindezek miatt a fogyasztók perben állása szükségtelen (és az érintettek nagy száma miatt egyébként is megoldhatatlan lenne).

A beavatkozás lehetőségére vonatkozóan az Európai Unió Bírósága a C-470/12. számú határozatában adott iránymutatást, amely szerint az erre vonatkozó szabályok megállapítása az eljárási autonómia elve alapján az egyes tagállamok belső jogrendjébe tartozik, az egyenértékűség és tényleges érvényesülés feltételeinek teljesülése mellett akkor, ha a beavatkozás elutasítása nem érinti a fogyasztóvédelmi szervezetnek a Fogyasztói Irányelv 7. cikkének (2) bekezdésében elismert közérdekű keresetindítási jogát.

Mindezekre tekintettel az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése e kérdésben sem indokolt.

3. Úgy kell-e értelmezni a Fogyasztói Irányelv 4. cikkének (1) bekezdését, amely lehetővé teszi: egy bizonyos szerződési kikötés tisztességességéről való döntés során a tagállam kizárja a szerződés megkötésekor fennállt összes körülmény és a szerződés összes többi feltételének figyelembevételét?

A Fogyasztói Irányelv 4. cikkének (1) bekezdése szerint „egy szerződési feltétel tisztességtelen jellegét azon áruk vagy szolgáltatások természetének a figyelembevételével kell megítélni, amelyekre vonatkozóan a szerződést kötötték, és hivatkozással a szerződés megkötésének időpontjában az akkor fennálló összes körülményre, amely a szerződés megkötését kísért, valamint a szerződés minden egyéb feltételére vagy egy olyan másik szerződés feltételeire, amelytől e szerződés függ”.

A szerződés összes körülményének feltárása csak akkor indokolt és szükséges, ha azok a jogvita érdemi elbírálására kihatnak. Az adott esetben a Törvény vélelmet állít fel az ÁSZF perrel érintett szerződéses kikötéseinek tisztességtelensége mellett, a vélelem megdöntése jogkérdések – és nem a szerződéskötés körülményeinek – vizsgálatát igényli, ezért a Fogyasztói Irányelv 4. cikkének (1) bekezdésében foglaltak nincsenek közvetlen összefüggésben a jelen per tárgyával és lényegével.

4. Úgy kell-e értelmezni a Fogyasztói Irányelv 4. cikk (2) bekezdését és 6. cikk (1) bekezdését, amely lehetővé teszi, hogy a tagállam a kikötéstípus esetében általános jelleggel kimondott semmisség eredményeként a szerződést módosítsa: a felek által eredetileg kívánt változó kamatozású kölcsönt fix kamatozásúvá teszi?

Azon túlmenően, hogy a Törvény 6.§-ára alapított pernek nem tárgya a pert lezáró ítélet egyes szerződésekre gyakorolt hatásának a felmérése és rendezése, a feltett kérdés megoldásában eligazítást

adott az Európai Unió Bíróságának C-26/13. számú ügyben hozott határozata, mely szerint a Fogyasztói Irányelv olyan rendszer létrehozására kötelezi a tagállamokat, amely biztosítja: minden, egyedileg meg nem tárgyalta kikötés tisztességtelensége vizsgálható legyen.

Mivel a Törvény 6.§-ának megfelelő perek nyilvánvalóan kihatnak az ÁSZF érintett feltételeinek alkalmazásával megkötött szerződésekre, azonban ez a hatás a per eldöntése szempontjából irreleváns, ez okból sem indokolt az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése.

Mivel a kérdés érinti a Törvénynek a szerződés megkötésére visszaható hatályát is, a Kúria utal arra: az Alkotmánybíróság a 34/2014.(XI.14.) AB számú határozatban foglalkozott e kérdéssel és úgy ítélte meg, a Törvény nem alkotott új anyagi jogszabályt visszamenőleg, hanem az érintett időszakban mindig is hatályban volt anyagi jogszabálynak az európai és a magyar bírósági gyakorlat által kidolgozott és kötelezően alkalmazandóvá tett (azaz az anyagi jog értelmezésének pontosításával eleve az anyagi jog részévé vált) értelmezését foglalta törvénybe, emelte jogszabályi szintre”. Mivel tehát a Törvény (elnevezéséből is kitűnően) a korábbi jogszabályi rendelkezések értelmezését emelte jogszabályi szintre, a visszaható hatály tilalmának megsértése nem merülhetett fel.

A Fogyasztói Irányelv 6. cikk (1) bekezdése szerint a tagállamok előírják, hogy az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket.

A Törvény azonban nem tartalmaz a tisztességtelenség jogkövetkezményeire vonatkozó olyan rendelkezést, amely a 2004. május 1-jei állapothoz képest változást jelentene, ezért a Fogyasztói Irányelv 6. cikk (1) bekezdésének értelmezése a jelen per eldöntésére nem hat ki.

5. Lehetővé teszi-e az Európai Unióról szóló szerződés 2. cikkelye és 6. cikkely (3) bekezdése, továbbá a 2014/17/EU Irányelv 23. cikk (5) bekezdése a nemzeti jogalkotó számára a visszaható hatályú szabályozást?

Az előbbieken már említettek szerint az Alkotmánybíróság 34/2014.(XI.14.) AB számú határozatában megállapította, hogy nincsen szó visszaható hatályú szabályozásról, így „a visszaható hatály tilalmának megsértése nem merülhet fel”. E megállapításra figyelemmel (amelyhez az Alkotmánybíróság részletes indokolást fűzött), a Kúria az előzetes döntéshozatali eljárást e kérdésben sem találta indokoltnak.

6. Mi az EUMSZ 292.§-a szerinti egyeztetési kötelezettség megsértésének következménye?

A kérdés pontosítást igényel: az egyeztetési kötelezettséget nem az EUMSZ 292.§-a, hanem a 282. cikkének (5) bekezdése tartalmazza.

Az ekként pontosított kérdésre az EUMSZ 258. cikke választ ad, amely szerint: ha Bizottság megítélése szerint egy tagállam a Szerződésekből eredő valamely kötelezettségét nem teljesítette, az ügyről indokolással ellátott véleményt ad, miután az érintett államnak lehetőséget biztosított észrevételei megtételére. Ha az érintett állam a Bizottság által meghatározott határidőn belül nem tesz eleget a véleményben foglaltaknak, a Bizottság az Európai Unió Bíróságához fordulhat.

Ha tehát megállapítható, hogy a tagállamot „egyeztetési” kötelezettség terhelte és azt a tagállam megsértette, az ekkor követendő eljárást az idézett rendelkezés tartalmazza, amelyből kitűnik: a konzultációs jogosítvány és annak esetleges megsértése közvetlenül nem érinti a Törvény érvényesülését.

Mindezeket összefoglalva: nem merült fel „ésszerű kétség” az uniós jog felperes által megjelölt előírásainak értelmezésével kapcsolatban, ezért a Kúria egyik kérdésben látta indokoltnak az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését.

7. A Fogyasztói Irányelv 1. cikk (2) bekezdése szerint “azok a feltételek, amelyek kötelező érvényű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket, valamint olyan nemzetközi egyezmények alapelveit vagy rendelkezéseit tükrözik, amely egyezményeknek a tagállamok, vagy a Közösség aláírói, különösen a fuvarozás területén, nem tartoznak az ebben az irányelvben előírt rendelkezések hatálya alá.”

Ennek felel meg a Ptk. 209.§ (6) bekezdése, mely szerint nem minősül tisztességtelennek a szerződési

feltétel, ha azt jogszabály állapítja meg, vagy jogszabály előírásainak megfelelően határozták meg.

A Kúria 2/2014. PJE jogegységi határozatának előzménye a 2/2012. (XII.10.) PK vélemény volt, melynek 3. pontja a következőt tartalmazta: “3. Az olyan feltétel tisztességtelensége, amelynek tartalmát jogszabály kimerítően (taxatív) határozza meg, a bíróság által nem vizsgálható. Ha a kogens keretszabályt a felek rendelkezési joga tölti meg tartalommal, vagy ha a felek a diszpozitív jogszabályi rendelkezésektől eltérnek, az ilyen feltétel tisztességtelensége vizsgálható.” A PK vélemény az indokolásában a következőket fejtette ki: “Ha jogszabály kimerítően (taxatív) határozza meg, hogy melyek lehetnek az egyoldalú szerződésmódosítás lehetséges indokai, akkor a jogszabályban nevesített okoknak a tisztességtelensége bíróság által nem vizsgálható. Nincs mód vizsgálni azt sem, hogy a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő esetekben, az ott írtak betartásával történő szerződésmódosítás tisztességtelen-e.

A pénzügyi intézmény ilyen szabályozás esetén a jogszabályban szereplő feltételek körét nem bővítheti, azokat új feltételekkel nem egészítheti ki. Másfelől azonban ez nem jelenti azt, hogy a pénzügyi intézmény a jogszabályi rendelkezésekhez képest nem szűkítheti azon tények, körülmények körét, melyekben bekövetkező változás esetén az egyoldalú szerződésmódosítás jogát gyakorolhatja.

A fogyasztóval kötött, kizárólag lakáscélú hitel- és kölcsönszerződés, pénzügyi lízingszerződés esetében külön jogszabály, a 275/2010 (XII.15.) Korm. rendelet taxatív (kimerítően) előírja, hogy konkrétan melyek lehetnek az egyoldalú módosítás, a kamatemelés lehetséges okai.”

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 24.§ (1) bekezdése, és 42.§ (1) bekezdése alapján a bíróságokra kötelező 2/2014. PJE jogegységi határozat 2. pontja a következőket tartalmazza: “2...az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét szabályozó szerződéses rendelkezések akkor nem tisztességtelenek, ha azok a fogyasztó számára világosan és érthetően meghatározzák, hogy a hivatkozott PK véleménynek megfelelő ok-listában megjelölt körülmények változásai milyen módon és mértékben hatnak ki a fogyasztó fizetési kötelezettségére; egyben pedig lehetővé teszik annak ellenőrizhetőségét, hogy az egyoldalú szerződésmódosításra a szerződéses rendelkezések betartásával az arányosság, a ténylegesség és a szimmetria elvének érvényre juttatása mellett került-e sor.” A jogegységi határozat indokolásában kifejtette: a „világos, érthető megfogalmazás, valamint az átláthatóság elveit az Európai Unió Bírósága is értelmezte a C-26/13. számú ügyben hozott ítélete rendelkező részének 2. pontjában, továbbá az indokolás 70-75. pontjaiban. Az ott az árfolyamrész kapcsán kifejtett, de az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő szerződési feltételekre is megfelelően irányadó megállapításokból is következően a fogyasztót a szerződéskötés során olyan helyzetbe kell hozni, hogy megfelelően fel tudja mérni az általa vállalt kötelezettségeket, így az ún. ok-listában megjelölt és a szerződéskötést követően bekövetkező körülményváltozásból eredő többlet-kötelezettsége keletkezésének indokait, kötelezettségei változásának mechanizmusát és annak lehetséges mértékét. Ez nem azt jelenti, hogy a fogyasztónak a szerződéskötéskor a körülményváltozás - előre nem ismert – konkrét mértékétől függetlenül, abszolút értékben fel kell tudnia mérni a várható fizetési kötelezettsége felső határát, melynek megjelölése nem is volt követelmény, hanem azt, hogy a szerződésmódosítást lehetővé tevő kikötésnek meg kell határoznia a fogyasztó szerződéses terheinek lehetséges alakulását. A szerződéses rendelkezésekből egyértelműen ki kell tűnnie, hogy az ok-listában felsorolt körülmények milyen okból, mértékben és módon hatnak ki a kamat, költség, díj mértékére; azok adott mértékű változása milyen mértékű emelést tesz – a ténylegesség, az arányosság elvének betartása esetén – lehetővé (az emelés ugyanis csak lehetőség), illetve milyen mértékű csökkenést tesz kötelezővé a fogyasztóval szerződő fél számára. Matematikai képlet alkalmazása – már ha ilyen egyáltalán megalkotható - megfelelő magyarázat nélkül éppen úgy nem felel meg az átláthatóság követelményének, mint az egyoldalú szerződésmódosításra okot adó körülmények pusztá felsorolása. Az átláthatóság követelménye azt is jelenti, hogy az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő szerződéses rendelkezések jogszerű alkalmazását a fogyasztó ellenőrizni tudja és fel tud lépni a pénzügyi intézménnyel szemben, ha meglátása szerint a reá nézve hátrányos szerződésmódosításra a ténylegesség, az arányosság, a szimmetria elvének be nem tartásával került sor. Az egyoldalú szerződésmódosítás joga nem vezethet oda, hogy a fogyasztóval szerződő pénzügyi intézmény tetszőleges módon, egyoldalúan növelje a fogyasztót terhelő kötelezettségeket, ezáltal növelve saját bevételeit.

Az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő kikötés tehát akkor felel meg a világos, az érthető megfogalmazás és az átláthatóság – az Európai Unió Bírósága ítélete által is értelmezett – elveinek, ha a szerződéskötéskor felmérhetővé, az egyoldalú szerződésmódosítás bekövetkeztekor pedig – a már bekövetkezett körülményváltozás(ok) konkrét mértékének ismeretében – ellenőrizhetővé teszi a fogyasztó számára a rá nézve hátrányos szerződésmódosítás indokoltságát, arányát, mértékét.”

Mindezekből következően a jogszabálynak a szó szerinti átvétele nem feltétlenül felel meg az átláthatóság követelményének, amennyiben pedig a jogszabály tartalmi korlátot szab vagy egyéb előírást tartalmaz, amennyiben e korlátokat és előírásokat a pénzügyi intézmény a fogyasztóval szemben szerződési feltételként alkalmazni akarja, ezt a Törvény 4.§ (1) bekezdésében meghatározott elveknek megfelelően kell megtennie.

Helytállóan utalt arra az ítélőtábla, hogy a 275/2010.(XII.15.) Korm. rendelet egyrészt keretszabályokat tartalmaz, és a „keretet” a pénzügyi intézménynek kell kitöltenie a fogyasztóvédelmi szempontoknak megfelelő feltételekkel, másrészt a kormányrendelet alkalmazása sem történhet tisztességtelen módon, alkalmazása során is be kell tartani a Törvény 4.§ (1) bekezdésébe foglalt elveket. A kormányrendeletben előírtaknak megfelelő kikötés esetén is vizsgálni kell, hogy az előírások gyakorlati, azaz szerződési kikötésként történt alkalmazásakor megvalósulnak-e az említett elvek, például a változás lehetséges mértéke felmérhető-e, és ekként a jogszabályon alapuló kikötés megfelel-e az átláthatóság, az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének.

Pfv.I.21.802/2014/4.

Abban az esetben, ha a fogyasztói kölcsönszerzős részét képező – egyoldalú kamat-, költség- és díjmelést lehetővé tevő – szerződési kikötés nem felel meg a Kúria 2/2014. PJE határozatával értelmezett követelmények, elvek bármelyikének a kikötés tisztességtelen és tisztességtelensége folytán semmis.

1. Az Európai Bíróság joggyakorlata egyértelművé teszi, hogy a tagállami bíróság joga azon kérdések meghatározása, amelyek megválaszolása elengedhetetlen döntése meghozatalához (C-544/07.sz. Rüffler ügy, 38. pont; C-440/08.sz. Gielen ügy, 27. pont). A tagállami bíróság a felek által felvetett kérdésekhez nincs kötve, a felek indítványa nélkül is jogosult előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezni (283/81. sz. C.I.L.F.I.T ügy, 9. pont; C-2/06. sz. Kempster ügy 41-42. pontok). Az első- és a másodfokú bíróságot az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének kötelezettsége nem terhelte (C-210/06. sz. Cartesio ügy, 75-79. pontok), így annak elmulasztása jogszabálysértésként nem értékelhető.

2. Az Európai Unióról és az Európai Unió Működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 267. cikkében foglaltak szerint az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik előzetes döntés meghozatalára a következő kérdésekben: a) Szerződések értelmezése; b) Az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak érvényessége és értelmezése. Ebből következően az előzetes döntéshozatali eljárásnak nem lehet tárgya a nemzeti jog értelmezése, hatálya, alkalmazhatósága vagy a nemzeti jog összeegyeztethetősége a közösségi joggal. Ahogyan az a C-37/92 számú, Jozé Vanacker és André Lesage v.SA Baudoux combustibles ügyben is kifejezésre jutott: az Európai Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel a tagállamok nemzeti jogának értelmezésére.

A felperes tehát előzetes döntéshozatal keretében nem kérhette (kérheti) alappal a tagállami jogszabály és az uniós szabály (szabályok) összeegyeztethetőségének vizsgálatát.

3. Az EUMSZ 127. cikk (4) bekezdése értelmében az Európai Központi Bankkal (a továbbiakban: EKB) konzultálni kell a nemzeti hatóságok részéről az EKB hatáskörébe tartozó valamennyi jogszabálytervezettel kapcsolatban a Tanács által a 129. cikk (4) bekezdésében megállapított eljárásnak megfelelően meghatározott kereteken belül és feltételek mellett. Lényegileg ezt a rendelkezést ismétli meg az EUMSZ 282. cikk (5) bekezdése.

A nemzeti hatóságoknak az EKB-val a jogszabálytervezetéről folytatott konzultációjáról – az EUMSZ 129. cikk. (4) bekezdésének felhatalmazása alapján a Tanács 98/415/EK határozata rendelkezik. E határozat 2. cikk (1) bekezdése értelmében a tagállamok hatóságai az EKB-val

konzultálni kötelesek, különösen az olyan jogszabálytervezettel kapcsolatosan, ami pénzügyi intézetekre vonatkozó szabályokat tartalmaz, amennyiben azok lényegesen befolyásolják a pénzügyi intézetek és a pénzügyi piacok stabilitását. Az EKB 2014. július 28-án kelt véleménye (CON/2014/59) megállapította az EKB konzultációs hatáskörét a Tv.-vel kapcsolatban. A magyar hatóságok is elismerték az EKB konzultációs jogosítványait azzal, hogy 2014. június 27-én a törvényjavaslat szövegét a Nemzetgazdasági Minisztérium az EKB-nak véleményalkotásra megküldte.

Az Európai Bíróság következetes gyakorlata szerint, amennyiben az uniós rendelkezések kizárólag a tagállamok és az Európai Unió intézményei közötti kapcsolatra vonatkoznak, nem keletkezhetnek olyan egyéni jogokat, amelyeket a tagállami bíróságoknak védelemben kellene részesítenie (174/84. sz. Bulk Oil ügy, 62. pont; C-159/00. sz. Sapod Audic ügy, 60-63. pontok), azaz a felperes a jelen perben nem hivatkozhat érdemben a konzultációs kötelezettség esetleges sérelmére, hiszen sem a EUMSZ, sem a Tanács 98/415/EK határozata nem keletkeztet számára e körben egyéni jogokat.

4. Az Irányelv 8. cikke értelmében a tagállamok az ezen Irányelv által szabályozott területen elfogadhatnak vagy hatályban tarthatnak a szerződéssel összhangban lévő szigorúbb rendelkezéseket annak érdekében, hogy a fogyasztóknak magasabb szintű védelmet biztosítsanak. Az Irányelv 8/a cikke előírja a tagállamoknak, hogy amennyiben a 8. cikkel összhangban rendelkezéseket fogadnak el, arról, valamint annak minden később változásáról tájékoztassák a Bizottságot, így egyebek mellett különösen akkor, ha az említett rendelkezések a tisztességtelenség tekinthető szerződési feltételek felsorolását tartalmazzák. A Bizottság a tájékoztatást továbbítja a többi tagállamnak, az Európai Parlamentnek és konzultációt folytat az érdekelt felekkel az említett tájékoztatást érintően.

A rendelkezésre álló iratanyagban nincsen adat arra, hogy a magyar hatóságok eleget tettek-e tájékoztatási kötelezettségüknek és ha igen, ez mikor történt meg. Az Irányelv nem ír elő előzetes tájékoztatási kötelezettséget és a tájékoztatási kötelezettséggel kapcsolatban határidőt sem állapít meg, mint ahogyan a tájékoztatási kötelezettség elmulasztásának jogkövetkezményeit sem szabályozza. Az Európai Bíróság joggyakorlata (C-235/95. sz. AGS Assedic Pas-de Calais ügy, 32. pont) szerint az olyan kötelezettségre vonatkozó uniós előírások, ahol kizárólag a bizottság tájékoztatása a rendelkezés célja anélkül, hogy ebből rá bármilyen egyéb eljárási jogosítvány és a tagállamokra bármilyen egyéb anyagi vagy eljárásjogi kötelezettség származna, csak a tagállamok és a bizottság kapcsolatát érintik. Ezek magánfelek részére nem keletkezhetnek olyan alanyi jogot, amelynek sérelme a tájékoztatási kötelezettség elmulasztásával megvalósulna.

A kifejtettekből következően a felperesnek a Bizottság tájékoztatása elmaradására vonatkozó hivatkozása alapján a Tv. alkalmazása nem mellőzhető, emiatt a jogerős ítélet nem jogszabálysértő.

5. Az EUMSZ 6. cikk. (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az Európai Unió elismeri a Chartában foglalt jogokat, szabadságokat és elveket, a Charta „ugyanolyan jogi kötőerővel bír, mint a Szerződések”. A Charta 51. cikk (1) bekezdése értelmében a Charta rendelkezéseinek címzettjei az unió intézményei, szerve és hivatalai, valamint a tagállamok annyiban, amennyiben az unió jogát hajtják végre. Az Európai Bíróság jogértelmezése szerint a Charta rendelkezése az Európai Bíróság korábbi állandó ítélkezési gyakorlatát erősíti meg, ami szerint az uniós jogrendben biztosított alapvető jogokat az uniós jog által szabályozott valamennyi tényállásra alkalmazni kell. Ha valamely nemzeti szabályozás az uniós jog alkalmazási körébe tartozik, a Charta által biztosított alapvető jogokat tiszteletben kell tartani, nem állhat fenn olyan tényállás, amelyre anélkül vonatkozna az uniós jog, hogy az említett alapvető jogokat alkalmazni ne kellene (C-617/10. sz. Aklagaren ügy, 17-21. pontok.).

A Tv. célja, hogy a szabályozási körébe vont fogyasztói szerződések esetében speciális szabályokat állapítson meg egyes szerződési kikötések tisztességtelenségének értékelésére és az abból eredő jogkövetkezmények levonására. A Tv. e tekintetben tulajdonképpen az Irányelv hatálya alá tartozó szerződések és az Irányelv alkalmazásában megállapítható tisztességtelenség speciális körében az Irányelv 6. cikkének (1) bekezdését ülteti át, ami szerint „a tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve”. A Tv. az uniós jog által szabályozott tényállásra vonatkozik, ezért a Chartában említett alapvető jogokat – a tagállamok széles körű eljárási autonómiájától függetlenül – e körben is alkalmazni kell.

A Charta 16. cikkében foglaltak szerint a vállalkozás szabadságát az uniós joggal és a nemzeti

jogszabályokkal és gyakorlattal összhangban el kell ismerni. E cikk az Európai Bíróság ítélkezési gyakorlatán alapul, amely elismerte a kereskedelmi és gazdasági tevékenység gyakorlásának szabadságát (4/73. sz. Nold-ügyben 1974. május 14-én hozott ítélet 491. oldal., indokolás: 14. pont; 230/78. sz. SpA Eridania és társai ügyben 1979. szeptember 27-én hozott ítélet 2749. oldal., indokolás: 20. és a 31. pont), valamint a szerződési szabadságot (151/78. sz. Sukkerfabriken Nykøbing-ügyben hozott ítélet 1. oldal., indokolás: 19. pont), továbbá az EUMSZ 119. cikkének (1) és (3) bekezdésén, amely elismeri a szabad versenyt. Természetesen e jogot az uniós jog és a nemzeti jogszabályok tiszteletben tartásával kell gyakorolni. A jog gyakorlása nem jelentheti egyebek mellett tisztességtelen ÁSZF-k alkalmazását sem a gazdasági tevékenység folytatása során, azaz a vállalkozás szabadsága ezen nézőpontból tekintve szűken értelmezendő. A Tv. nem tartalmaz olyan rendelkezést, ami ellentétes lenne a Charta 16. cikkében foglaltakkal.

6. A Tv. 1.§ (1) bekezdése kimondja, hogy időbeli hatálya a 2004. május 1. napja és a Tv. hatálybalépésének napja (2014. július 19.) között kötött fogyasztói kölcsönszerződésekre terjed ki. A Tv. tárgyi hatályát egyfelől a Tv. 1.§ (1) bekezdése határozza meg, másfelől a Tv. 2. beiktatott (1/a) bekezdése egészíti ki.

A tisztességtelenség pontos meghatározását a régi Ptk. nem tartalmazza, ahogy az Irányelv 3. cikk (3) bekezdése sem. Ha a szerződés a felek jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg, akkor a feltétel tisztességtelenségnek minősül és az ilyen feltételeket a régi Ptk. 209/A.§ érvénytelennek (semmisnek, illetve megtámadhatónak) minősíti (AB határozat [90]).

Ennek tükrében kellett tehát vizsgálni, hogy a különböző időszakokban a felperes által alkalmazott üzletszabályzatok a fentebb írt követelménynek megfelelnek-e.

A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (rég. Hpt.) 210. § (3) bekezdése – mint részletszabály – lehetővé tette a kamat, a díj és az egyéb szerződési feltételek tekintetében az egyoldalú, az ügyfél számára kedvezőtlen módosítását (abban az esetben, ha a szerződés ezt külön pontban meghatározott feltételek, illetve körülmények esetére egyértelműen lehetővé teszi). Ez azonban csupán „felhatalmazó típusú rendelkezés” volt, semmi esetre sem tekinthető úgy, hogy a jogalkotó – kizárva a régi Ptk. 209.§ (5), illetve (6) bekezdésének, mint háttérjogszabálynak az „alkalmazhatóságát” – maga határozott volna meg egy szerződési feltételt, ami „nem minősülhet tisztességtelenségnek”. A felhatalmazó szabályon alapuló egyoldalú szerződésmódosításnak a kezdetektől fogva mindvégig korlátját képezte a jóhiszeműség és tisztesség általános, mögöttes törvényi követelménye. A régi Hpt. felhatalmazó rendelkezése a tisztesség, a tisztességesség követelményét egyáltalán nem helyezte hatályon kívül és nem is függesztette fel (AB határozat [92]).

A fentiekből következően is: nincsen jelentősége, hogy a régi Hpt., illetve más jogszabályok (pl. a szerződésekben előírt kamat egyoldalú módosításának feltételeiről szóló 275/2010. (XII.15.) Korm. rendelet) egyoldalú szerződésmódosítást szabályozó rendelkezései milyen tételes szabályokat tartalmaztak, ezek miként szigorodtak. A perbeli jogvita eldöntése során ugyanis nem azt kellett vizsgálnia a bíróságnak, hogy a vonatkozó szerződéses, illetve üzletszabályzati rendelkezések megfelelnek-e az alkalmazásuk idején hatályos törvények tételes rendelkezéseinek (AB határozat [126] szerint a Tv. alapján eljáró bíróság egy-egy perben nem konkrét szerződéseket, hanem ÁSZF általánosan alkalmazott kikötések tisztességességét vizsgálja. A felperesnek kell a keresetlevélben meghatároznia, hogy mely kikötéseket teszi a per tárgyává); hanem azt kellett vizsgálnia, hogy tisztességtelen szerződési feltételnek minősülnek-e. Az egyértelmű, hogy a felperes egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő üzletszabályzatainak rendelkezései folyamatosan szigorodtak, nyilvánvalóan a vonatkozó jogszabályi rendelkezés figyelembevételé miatt. Az azonban nem állapítható meg, hogy maradéktalanul megfeleltek a tisztességes szerződési feltételek kapcsán támasztott uniós szabályoknak, a régi Ptk. 209.§ (1) bekezdésében foglaltaknak, a tisztességes szerződési feltétellel szemben az Európai Bíróság, illetve a Kúria (jogelődje, a Legfelsőbb Bíróság) joggyakorlatával felállított követelményeknek. Ez utóbbi feltételrendszer pedig nem változott. Változásként nem értékelhető, ha az Európai Bíróság, illetve a Kúria ítéleteiben értelmezi, milyen

körülmények fennállása esetén tisztességtelen egy szerződési feltétel és ezekből esetleg más következtetés vonható le, mint amit a felperes pusztán az adott jogi szabályozás, esetleg a korábbi joggyakorlat ismeretében irányadónak tekintett (C-92/11. sz. RWE Vertrieb AG ügy 58. pont). Figyelemmel arra, hogy érdemben nem változott az uniós szabályozás, illetve a régi Ptk. szabályozása tekintetben, hogy milyen esetben tisztességtelen egy szerződési feltétel, jogszerű volt egységesen vizsgálni, hogy az egyoldalú szerződésmódosítás feltételrendszere tisztességes volt-e 2004. május 1-jétől az Európai Unióhoz történt csatlakozásunktól kezdődően a Tv. hatályba lépéséig.

Összefoglalva: ahogyan az Alkotmánybíróság az AB határozat [86] és [97] pontjaiban kifejtette, a régi Ptk.-nak mint általános törvénynek a tisztességességre vonatkozó generalclausuláját konkretizálják a speciálisnak minősülő ágazati törvények. Az ágazati törvényekben megjelenő speciális előírások mögöttes jogaként a régi Ptk. és a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) szerződési feltételek tisztességtelenségét tiltó általános rendelkezése mindvégig alkalmazandó maradt. A Tv. tehát új jogszabályi környezetet – visszaható hatállyal – nem teremtett. Ez alól kivételt az az eset jelenthetne, ha megállapítható lenne, hogy a Tv. valamely más jogszabály által korábban előírt szerződési feltétel tisztességtelenségének a vélelmét állítaná fel.

A Tv. tartalma nem más mint a jogalkalmazói gyakorlatból leszűrt jogalkotói (jelen esetben a törvényhozó általi) autentikus jogértelmezés, mely a bíróságokra és az érintett szerződő felekre általánosan kötelező. Valójában tehát a bíróságoknak az egyedi ügyekben értelmezés útján kialakított gyakorlata (az anyagi jogi szabályok eseti értelmezése) eredményezte a 2/2012. PK vélemény, majd a PJE határozat megszületését, mely végül egy jogalkotási aktusban, a Tv.-ben öltött jogszabályi formát. A Kúria a jogegység biztosítása érdekében foglalta össze az egyedi jogesetek eldöntése során felmerült és alkalmazott irányadó elveket és szabályokat. Az ennek a folyamatnak az eredményeként megszületett Tv. tehát nem keletkeztetett új anyagi jogi feltételeket, így (a speciális eljárási szabályok kivételével) nem is hozott létre új – az érintetteknek nézve hátrányosabb – szabályozási környezetet. E körben hangsúlyozandó: a tisztességtelen szerződésmódosítások a szerződéskötések időpontjában sem voltak megengedettek (AB határozat [207]).

Pfv.VI.21.844/2014/4.

A felperes egyetlen időszakban alkalmazott általános szerződési feltétele tekintetében sem tudta a törvényi vélelmet megdönteni, így a feltételek tisztességtelenek, ezért semmisek.

Nem tekinthető a jogszabályi követelmények megváltozásának az, ha az EU Bíróság az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 267. cikke alapján ráruházott hatáskörében eljárva valamely közösségi jogszabályra vonatkozóan kifejti, megmagyarázza és pontosítja e szabály jelentését és terjedelmét, ahogyan azt a hatálybalépésének időpontjától értelmezni és alkalmazni kell, illetve értelmezni és alkalmazni kellett volna. Az így értelmezett szabályt a bíróságok alkalmazhatják, és azt alkalmazniuk kell az értelmezés iránti kérelemről határozó ítélet előtt keletkezett jogviszonyokra (C-92/11. sz. RWE Vertrieb AG ügy, 58. pont). Hasonló megállapítás tehető a Kúria jogegységi határozataival kapcsolatban is. A világosság és átláthatóság követelményének alkalmazása tehát 2004. május 1-jétől kezdődően a magyar bíróságok uniós jogból következő kötelezettsége volt.

A Kúria e körben utal az AB határozatra (34/2014. (XI.14.)), amely megállapította, hogy a Tv. sem a tisztességtelenség tartalma, sem annak jogkövetkezményei tekintetében nem tartalmaz visszaható hatályú jogalkotást (Indokolás, [71]-[114]). Vagyis a Tv. a tisztességtelenség fogalma és jogkövetkezményei tekintetében olyan követelményeket határoz meg, amelyek a felperest az uniós és magyar jog alapján – tekintettel az irányelv-konform értelmezés kötelezettségére – 2004. május 1-je óta terheltek. Ennek megfelelően a világosság és átláthatóság követelményének alkalmazása az egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételek tisztességtelenségének vizsgálata során a 2009. május 22. előtti időszakra nem ellentétes az uniós joggal, sőt kifejezetten abból fakadó kötelezettség.

Pfv.VI.21.846/2014/4.

A felperes által az adott időszakban alkalmazott, az egyoldalú szerződésmódosítást szabályozó

általános szerződési feltételek nem felelnek meg az átláthatóság és az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének ezért a felperes azok tekintetében a tisztességtelenség törvényi védelmét nem tudta megdönteni.

Az Alkotmánybíróság döntésére is figyelemmel nem volt megállapítható, hogy a Törvény bármilyen szempontból ellentétben állna az uniós joggal. A 93/13/EGK Irányelv (Irányelv) 8. cikkének értelmében nem kizárt, hogy a tagállamok az Irányelv által szabályozott területen olyan, a szerződéssel összhangban álló szigorúbb rendelkezéseket fogadjanak el, amivel a fogyasztóknak magasabb szintű védelmet biztosítanak. A 8a. cikk szerinti kötelezettségre vonatkozó előírás a bizottság tájékoztatását szolgálja a tagállami rendelkezésről és annak céljáról. Ez a kötelezettség kizárólag a tagállamok és a bizottság kapcsolatát érinti, nem keletkeztet magánfelek részére olyan jogokat, amelyek megsértése a tájékoztatási kötelezettség elmulasztásával megvalósulhatna. (380/87. sz. Enichem Base ügy, 19-24. pontok, C-235/95. sz. AGS Assedic Pas-de-Calais ügy, 32. pont)

Az Irányelv 3. cikk (3) bekezdése szerint a Melléklet tartalmazza azoknak a feltételeknek a nem teljes körű felsorolását, amelyek tisztességtelennek tekinthetők. A Melléklet 1. pontjának j) alpontja kimondja, hogy tisztességtelen az a szerződési feltétel, amely a szerződésben feltüntetett és érvényes indok nélkül jogosítja fel az eladót vagy a szolgáltatót a szerződési feltételek egyoldalú megváltoztatására. A 2. pont b) alpontja értelmében nem kizárt olyan szerződési feltételek alkalmazása, amelyek szerint a pénzügyi szolgáltató a fogyasztó által fizetendő kamatláb vagy bármilyen más összeg megváltoztatására jogosult, ha erre érvényes indoka van, erről a másik szerződő felet a lehető legrövidebb időn belül értesíti és a fogyasztó jogosult a szerződést azonnali hatállyal felmondani. Mindebből az következik, hogy a kamat, költség, vagy díj egyoldalú módosításának elengedhetetlen feltétele egyebek mellett az is, hogy annak érvényes indoka legyen és tisztességtelen a nem világos, nem érthető, vagy nem átlátható szerződéses kikötés alapján történő egyoldalú emelés.

Nem állnak ellentétben a Törvény rendelkezései az Európai Unió Alapjogi Chartájával sem. Nem sérül a felperes tulajdonhoz való joga vagy gazdasági érdeke abból eredően, ha nincs módja tisztességtelen feltételek alapján egyoldalú kamat, költség vagy díjemelésre. Az uniós és a magyar jog alapján az ilyen kikötések egyaránt semmisek, a fogyasztó számára nem jelentenek kötelezettséget és így ebből a felperes számára sem keletkezhetnek jogosultságok.

Az Alkotmánybíróság a határozatában megállapította azt is, hogy a Törvényben meghatározott keresetindítási határidő nem ütközik az Emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (Egyezmény) 6. cikkének (1) bekezdésébe. Nem volt kizárt a bizonyítási eljárás során tanú, szakértő meghallgatása, amelyek lehetőségét a Törvény biztosítja, csakúgy mint azt, hogy a felek megfelelően előadhassák az eljárás során az álláspontjukat (AB határozat indokolás 162, 170.).

Nem állapítható meg tehát, hogy a Törvény rendelkezései ellentétben állnának az uniós joggal, nem volt ezért alapos a felperes Európai Unió Bírósága előtti előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelme.

Pfv.VI.21.849/2014/5.

A felperes egyetlen időszakban alkalmazott általános szerződési feltétel tekintetében sem tudta a tisztességtelenség törvényi védelmét megdönteni.

1. Az EU Bíróság joggyakorlata értelmében az 1. cikk rendelkezése olyan szerződési feltételekre vonatkozik, amelyek a szerződő felekre a felek választásától függetlenül alkalmazandó nemzeti jogi rendelkezéseket tükröznek, vagy automatikusan, vagy a felek ilyen irányú eltérő megállapodása hiányában alkalmazandóak (C-92/11. sz. RWE Vertrieb AG ügy, 26. pont; C-34/13. sz. Kusionová ügy, 78-79. pontok). A megfogalmazásból egyértelmű, hogy a kötelező erejű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseknek a vitatott szerződési feltétel tartalmát kell meghatározniuk olyan egyértelműséggel, hogy az a felek döntése ellenére vagy annak hiányában is a szerződés részévé válhasson. A felperes által hivatkozott jogszabályi előírások, amelyek a szerződéskötés előtti tájékoztatásra vagy a szerződés kötelező tartalmi elemeire tartalmaznak előírásokat, illetve bizonyos szerződési feltételek alkalmazására nyújtanak lehetőséget, nem határoznak meg olyan konkrét szerződési tartalmat, amely a

felek rendelkezése ellenére vagy annak hiányában a szerződés részévé válhat.

Ennek megfelelően ezen jogszabályhelyekhez kapcsolódó szerződési feltételek nem esnek a 93/13/EGK irányelv (továbbiakban: Fogyasztói Irányelv) 1. cikk (2) bekezdésének hatálya alá, így tisztességtelenségük az uniós jog alapján vizsgálható.

2. A szerződéskötés körülményeinek – a Fogyasztói Irányelv 4. cikk (1) bekezdésében írtak szerinti - bizonyítási eljárás keretében történő feltárása csak akkor indokolt és szükséges, ha azok a jogvita érdemi elbírálására kihathatnának. A Kúria megítélése szerint nem a 2014. évi XXXVIII. törvény (továbbiakban: Tv.) rendelkezéseiből, hanem az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tévő általános szerződési feltételek tisztességtelenségének mint jogkérdésnek a jellegéből következik, hogy ilyen esetben a szerződéskötés körülményeinek vizsgálata szükséges. A Kúria mindezek alapján a Fogyasztói Irányelv 4. cikk (1) bekezdésében foglaltak sérelmét nem találta megállapíthatónak.

3. A Fogyasztói Irányelv 8. cikke értelmében a tagállamok az ezen irányelv által szabályozott területen elfogadhatnak vagy hatályban tarthatnak a Szerződéssel összhangban lévő szigorúbb rendelkezéseket annak érdekében, hogy a fogyasztóknak magasabb szintű védelmet biztosítsanak. A hivatkozott irányelv 8a. cikke előírja a tagállamoknak, hogy amennyiben a 8. cikkel összhangban rendelkezéseket fogadnak el, arról, valamint annak minden későbbi változásáról tájékoztassák a Bizottságot, így többek között különösen akkor, ha az említett rendelkezések a tisztességtelenség tekintendő szerződési feltételek felsorolását tartalmazzák.

A peranyagban nincs adat arra, hogy a magyar hatóságok eleget tettek-e tájékoztatási kötelezettségüknek, és ha igen, ez mikor történt meg. A Fogyasztói Irányelv nem ír elő előzetes tájékoztatási kötelezettséget, és a tájékoztatási kötelezettséggel kapcsolatban határidőt sem állapít meg, mint ahogyan a tájékoztatási kötelezettség elmulasztásának jogkövetkezményeit sem szabályozza. Az EU Bíróság vonatkozó joggyakorlata (C-235/95. sz. AGS Assedic Pas-de Calais ügy, 32. pont) szerint az olyan kötelezettségre vonatkozó uniós előírások, ahol kizárólag a Bizottság tájékoztatása a rendelkezés célja anélkül, hogy ebből rá bármilyen egyéb eljárási jogosítvány és a tagállamokra bármilyen egyéb anyagi vagy eljárási kötelezettség származna, csak a tagállamok és a Bizottság kapcsolatát érintik. Ezek magánfelek részére nem keletkeztetnek olyan alanyi jogokat, amelyek megsértése a tájékoztatási kötelezettség elmulasztásával megvalósulhatna.

A fent kifejtettekre tekintettel a felperesnek a Bizottság tájékoztatásának elmaradására vonatkozó hivatkozása alapján a jogerős ítélet nem jogszabálysértő.

4. A Fogyasztói Irányelv 6. és 7. cikkeinek átültetése során – uniós igényérvényesítési szabályok teljes hiányában vagy amennyiben azok az igényérvényesítés részletszabályait nem határozzák meg – a tagállamok széles körű eljárási autonómiát élveznek mindaddig, amíg az EU Bíróság által kialakított egyenértékűség és tényleges érvényesülés elveinek megfelelnek (C-212/04. sz. Adeneler-ügy, 95. pont; C-364/07. sz. Spyridon ügy, 126. és 149. pontok). A tagállami eljárási autonómia kiterjed arra is, hogy a tagállamok egyes szerződési feltételeket a törvény erejénél fogva tisztességtelenségnek vagy az ellenkező bizonyításáig tisztességtelenségnek minősítsenek.

Ilyen megoldás a magyar jogrendszerben a Tv. hatályba lépését megelőzően is létezett. A fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelenségnek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet 2. § d) pontja alapján, illetve a 2014. március 15-ét követően létrejött szerződések esetében az új Ptk. 6:104. § (2) bekezdésének d) pontja alapján megdönthető vélelem szól olyan szerződéses rendelkezés tisztességtelensége mellett, amely alapos ok nélkül lehetővé tette a szerződés egyoldalú módosítását, vagy alapos ok melletti módosítás esetén kizárta a fogyasztó elállási vagy felmondási jogát. A Tv. hatályba lépését megelőző időszakhoz képest a jogi helyzet annyiban változott, hogy a jogalkotó a jogbiztonság és pergazdaságosság szempontjaira tekintettel koncentrált eljárási rendet hozott létre a Tv. hatálya alá tartozó szerződéses rendelkezések tisztességtelenségének vizsgálatára.

A Kúria a vélelem megdöntésére irányuló eljárás tekintetében utalt továbbá a 34/2014. (XI.14.) AB határozatra, amely a Fogyasztói Irányelv célkitűzéseiből levezethetőnek tartja azt az értelmezést, hogy a tömegesen felmerülő tisztességtelenség szerződési feltételek esetén a tagállam jogalkotás útján is beavatkozhat és az eljárási szabályokat oly módon alakíthatja ki, hogy a fogyasztók helyett és érdekében lépjen fel, illetve érvényesítsen igényt (Indokolás, [131]).

5. A 2008/48/EK irányelv rendelkezései az irányelv hatálya alá tartozó hitelmegállapodások megkötését megelőző tájékoztatásra, illetve a hitelmegállapodásban feltüntetendő információ körére vonatkozóan tartalmaznak szabályozást. E körben a 2008/48/EK irányelv 22. cikk (1) bekezdése alapján a tagállamok valóban nem hozhatnak vagy tarthatnak fenn ettől eltérő rendelkezéseket. A Tv. 4. § (1) bekezdése azonban nem érinti a pénzüintézetek irányelvben foglalt tájékoztatási kötelezettségét, és nem fogalmaz meg olyan kötelezettséget, ami a pénzüintézeteket a hivatkozott irányelv alapján ne terhelné.

A szerződéskötést megelőző tájékoztatás, illetve a hitelszerződésben előírt információ feltüntetése nem jelenti azt, hogy az alkalmazott szerződési feltétel szükségszerűen tisztességesnek minősül. Az EU Bírósága is nyilvánvalóvá tette, hogy az adott szerződési feltételhez kapcsolódó tájékoztatás önmagában nem zárja ki a feltétel tisztességtelen jellegét (C-342/13. sz. Sebestyén ügy, 34. pont). A Tv. 4. § (1) bekezdése csak annyiban zárja ki, illetve nehezíti meg az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő kikötések alkalmazását, amennyiben azok tisztességtelenek. Ebből következően a Tv. a felperest nem fosztja meg olyan szerződési feltételek alkalmazásának lehetőségétől, amelyre az uniós jog alapján jogosult lenne. A fentiek alapján ésszerű kétség nem merülhet azzal kapcsolatban, hogy a Tv. 4. §-a alkalmazásának mellőzése nem indokolt azon az alapon, hogy az a 2008/48 EK irányelv rendelkezéseivel össze nem egyeztethető szabályokat tartalmaz.

6. Az Európai Parlament és a Tanácsnak a lakóingatlanokhoz kapcsolódó fogyasztói hitelmegállapodásokról szóló 2014/17/EU irányelvét (a továbbiakban: 2014/17/EU irányelv) amelynek a kihirdetésére a Hivatalos Lap 2014. február 28-i számában került sor (HL L 60., 2014.02.28., 34. o.). A 2014/17/EU irányelv 49. cikke úgy rendelkezik, hogy az irányelv a Hivatalos Lapban történő kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba. A 2014/17/EU irányelv 42. cikk (1) bekezdése értelmében a tagállamok az irányelvnek történő megfeleléshez szükséges rendelkezéseket 2016. március 21-ig fogadják el és hirdetik ki, a 42. cikk (2) bekezdése értelmében pedig ezeket a rendelkezéseket 2016. március 21-től alkalmazzák. A 2014/17/EU irányelv 43. cikke értelmében az irányelv nem alkalmazandó azokra a hitelmegállapodásokra, amelyek 2016. március 21. előtt „léteztek”, vagyis megkötésre kerültek. A 2014/17/EU irányelv átültetésére meghatározott határidő még nem telt el.

Az EU Bíróság joggyakorlata értelmében a tagállamoknak nem lehet felróni, hogy nem ültették át saját jogrendjükbe az adott irányelvet azt megelőzően, hogy az erre megszabott határidő lejárt volna (C-129/96. sz. Inter-Environnement Wallonie ASBL ügy, 43. pont). Az EU Bíróság ugyanakkor azt is nyilvánvalóvá tette, hogy a tagállamoknak az irányelv hatályba lépése és az átültetésre előírt határidő közötti időszakban is tartózkodniuk kell az olyan rendelkezések meghozatalától, amelyek az irányelvben meghatározott cél elérését komolyan vagy jelentősen veszélyeztetik, függetlenül attól, hogy a kérdéses tagállami rendelkezések az adott irányelv átültetését célozzák-e vagy sem (C-261/07. sz. VTB-VAB NV ügy, 34-39. pontok és az ott hivatkozott joggyakorlat).

Ennek megfelelően a tagállami bíróságoknak azt kell vizsgálniuk, hogy a tagállami rendelkezések komolyan vagy jelentősen veszélyeztetik-e az irányelv által elérni kívánt cél megvalósítását.

A 2014/17/EU irányelv 1. cikke úgy fogalmaz, hogy az irányelv közös keretet hoz létre a lakóingatlanhoz kapcsolódó, jelzáloggal vagy más módon biztosított fogyasztói hitelmegállapodásokra vonatkozó tagállami rendelkezések egyes aspektusaira, illetve bizonyos prudenciális és felügyeleti követelményekre vonatkozóan. A Tv. vitatott rendelkezései ezeknek a célkitűzéseknek a megvalósulását semmilyen formában nem érintik, mert nem zárják ki és nem teszik lehetetlenné megfelelő átültető intézkedések határidőben történő elfogadását és kihirdetését, illetve nem vonják el az irányelv hatálya alá tartozó hitelmegállapodások körében sem a fogyasztónak, sem a hitelezőnek az irányelv által biztosított jogait.

A fentiek alapján ésszerű kétség nem merülhet fel azzal kapcsolatban, hogy a Tv. alkalmazásának mellőzése nem indokolt azon az alapon, hogy a 2014/17/EU irányelvvvel nem összeegyeztethető szabályozást tartalmaz vagy az irányelv célkitűzéseinek megvalósulását jelentősen veszélyezteti.

7.1. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 6. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az Európai Unió elismeri a Chartában foglalt jogokat, szabadságokat és elveket, és a Charta „ugyanolyan jogi kötőerővel bír, mint a Szerződések”. A Charta 51. cikk (1) bekezdése

értelmében a Charta rendelkezéseinek címzettjei az Unió intézményei, szervei és hivatalai, valamint a tagállamok annyiban, amennyiben az Unió jogát hajtják végre. Az EU Bíróság jogértelmezése szerint a Charta rendelkezése az EU Bíróság korábbi állandó ítélezési gyakorlatát erősíti meg, ami szerint az uniós jogrendben biztosított alapvető jogokat az uniós jog által szabályozott valamennyi tényállásra alkalmazni kell. Ha valamely nemzeti szabályozás az uniós jog alkalmazási körébe tartozik, a Charta által biztosított alapvető jogokat tiszteletben kell tartani, nem állhat fenn olyan tényállás, amelyre anélkül vonatkozna az uniós jog, hogy az említett alapvető jogokat alkalmazni ne kellene (C-617/10. sz. Aklagaren ügy, 17-21. pontok).

A Tv. tulajdonképpen a Fogyasztói Irányelv hatálya alá tartozó szerződések és a Fogyasztói Irányelv alkalmazásában megállapítható tisztességtelenség speciális körében a Fogyasztói Irányelv 6. cikkének (1) bekezdését ülteti át, ami szerint „a tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve.” A Tv. az uniós jog által szabályozott tényállásra vonatkozik, ezért a Chartában említett alapvető jogokat - a tagállamok széleskörű eljárási autonómiájától függetlenül – e körben is alkalmazni kell.

7.2. A Charta 17. cikke a tulajdonhoz való jog védelméről rendelkezik. E jog megfelel az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményben (a továbbiakban: Egyezmény) biztosított hasonló jognak, ezért a Charta 52. cikk (3) bekezdése értelmében tartalmát és terjedelmét azonosnak kell tekinteni az említett Egyezményben szereplővel. Ezt az értelmezést támasztják alá a Charta 17. cikkéhez fűzött magyarázatok (HL C 303, 2007.12.14., 17. o.), amelyeket az Európai Unióról szóló Szerződés (a továbbiakban: EUSZ) 6. cikk (1) bekezdése és a Charta 52. cikk (7) bekezdése alapján a tagállami bíróságoknak is figyelembe kell venniük. A magyarázatok kifejezetten utalnak arra, hogy a Charta 17. cikke az Egyezmény 1. kiegészítő jegyzőkönyvének (a továbbiakban: 1. kiegészítő jegyzőkönyv) 1. cikkén alapul, és a szövegezési eltérésektől függetlenül azonos tartalommal és terjedelemben szabályozza a kérdéses alapjogot.

Az Egyezmény 1. kiegészítő jegyzőkönyvének a tulajdon védelméről szóló 1. cikkének első fordulata a következőképpen rendelkezik: „Minden természetes vagy jogi személynek joga van javai tiszteletben tartásához. Senkit sem lehet tulajdonától megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből és a törvényben meghatározott feltételek, valamint a nemzetközi jog általános elvei szerint történik.”

Mivel az Egyezmény az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJB) joggyakorlata alapján autonóm módon határozza meg a javak és a tulajdon fogalmát, a Kúriának – függetlenül attól, hogy ez az igény a magyar jog alapján hogyan minősül – vizsgálnia kell, miszerint a felperes felülvizsgálati kérelmében említett „várománya” az Egyezmény alapján tulajdoni védelmet élvez-e, illetve történt-e az Egyezmény értelmében tulajdontól való „megfosztás”.

Az EJB gyakorlata a vagyon fogalmát kiterjesztően értelmezi és számos gazdasági érdeket minősít a tulajdonnal azonos védelem alá esőnek. Az 1. kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke azonban csak olyan jogok védelmét biztosítja, amelyekkel a fél a nemzeti jog alapján rendelkezik vagy valaha rendelkezett, vagyis amelyek esetében fogalmilag felmerülhet a „megfosztás” kérdése. Olyan jogok megszerzése és gyakorlása, ami a felet a nemzeti jog alapján sohasem illette meg, az Egyezmény alapján nem követelhető [Marckx v. Belgium, A31 (1979); X v. Német Szövetségi Köztársaság, App. No. 8410/78 (1979); S. v. Egyesült Királyság, App. No. 11716/85 (1986)].

Jelen esetben a felperes olyan gazdasági érdeke sérelmét tekinti tulajdonelvonásnak, amely kizárólag tisztességtelen egyoldalú kamat-, költség-, vagy díjemelést lehetővé tevő szerződéses kikötésen alapul. Az uniós és magyar jog alapján ezek a kikötések semmisségek, vagyis a fogyasztó számára nem jelenthetnek kötelezettséget, a pénzügyet számára pedig értelemszerűen nem keletkeztethetnek jogosultságot.

A Kúria e körben utalt korábban már kifejtett álláspontjára, illetve az AB határozatra, amely szerint a Tv. sem a tisztességtelenség tartalma, sem annak jogkövetkezményei tekintetében nem tartalmaz visszaható hatályú jogalkotást (AB határozat, Indokolás [71]-[114]), vagyis a Tv. alapján vizsgálendő szerződéses kikötések semmissége nem a Tv., hanem az uniós és magyar jog 2004. május 1-je óta létező tartalma alapján állt be. A felperes tehát érvényesen sohasem rendelkezett olyan vagyoni igénnyel, ami kizárólag tisztességtelen egyoldalú kamat-, költség-, vagy díjemelést lehetővé tevő

szerződéses kikötésen alapul. Ebből következően ebben a körben fogalmilag nem merülhet fel a „megfosztás” kérdése.

7.3. A hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz fűződő jog sérelme

A Charta 47. cikke a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogról rendelkezik. A Charta 47. cikkéhez fűzött magyarázatok szerint a cikk az Egyezmény 13. cikkén, illetve 6. cikk (1) bekezdésén alapul, amit az EU Bíróság joggyakorlata is megerősít (C-93/12. sz. ET Agroconsulting ügy, 59. pont és az ott hivatkozott joggyakorlat). A Charta által biztosított jogvédelem több szempontból kiterjedtebb, mint az Egyezmény által nyújtott védelem, a jelen ügyben alkalmazandó hatékony jogorvoslat és tisztességes eljárás szempontjából viszont az alapelv tartalma és terjedelme a két szabályozásban megegyezik.

Az AB határozat az Egyezmény rendelkezéseivel összefüggésben is részletesen vizsgálta a felperesi előadással azonos tárgyú indítványokat. Megállapította, hogy a Tv-ben meghatározott keresetindítási határidő nem ütközik az Egyezmény 6. cikk (1) bekezdésébe (AB határozat, Indokolás [162]). Az AB határozat ugyancsak megállapította, hogy a Tv. alapján bár a bizonyítás lényege banki okiratokon alapul, „tanú és szakértő meghallgatásának az igénye nem eleve kizárt” (AB határozat, Indokolás [170]). A Tv. azt sem zárja ki, hogy a felek az eljárásban álláspontjukat előadják.

8. A Tv. a szerződési feltételek tisztességtelenségével kapcsolatban nem tartalmaz visszaható hatályú rendelkezést, és nem állapít meg olyan követelményeket, amelyek 2004. május 1-jétől kezdődően a felperest ne terheltek volna.

Az EU Bíróságának joggyakorlata igen szűk körben látja megvalósulni a jogos várakozások sérelmét. A jogszabályi környezet megváltozása önmagában nem szolgálhat ilyen igény alapjául: a jogalanyoknak nem fűződhet jogos várakozása ahhoz, hogy a szabályozásra jogosult szerv vagy hatóság e jogkörével a jogszabályi keretek között ne élhessen (C-402/98. sz. Agricola Tabacchi ügy, 53. pont; C-17/03. sz. Vereniging voor Energie ügy, 81. pont). A jogos várakozás fennállásának és sérelmének megállapításához szükséges további feltételek (megalapozott várakozások keltése hatósági határozat, ígérvény, megállapodás vagy jogalkotói magatartás révén) közül a felperes a peres eljárás során egyik meglétét sem bizonyította vagy valószínűsítette. A Kúria a konkrét eljárás kapcsán hangsúlyozza, hogy a felperesnek ahhoz semmiképpen nem fűződhetett jogos várakozása, hogy az általa kötött fogyasztói szerződések a megkötésük idején hatályos uniós és tagállami szabályozás ellenére tisztességtelen tartalommal maradjanak fenn és menjenek teljesedésbe.

9. Az EU Bíróságának joggyakorlata értelmében a letelepedés szabadsága többek között leányvállalatok létrehozása útján is gyakorolható, így minden olyan tagállami intézkedés, ami visszatartja az uniós székhelyű vállalkozásokat ilyen tevékenységtől, a letelepedés szabadsága szempontjából is vizsgálendő (C-384/08. sz. Attanasio Group Srl ügy, 43-44. pontok; C-148/10. sz. DHL International NV ügy, 62. pont).

A felperes nem állította, hogy a Tv. rendelkezései közvetlen vagy közvetett diszkriminációt tartalmaznának a hatálya alá tartozó szerződéseket megkötő pénzintézetek székhelye vagy tulajdonosi szerkezete alapján. Az EU Bíróságának joggyakorlata értelmében azonban diszkriminatív elem meglététől függetlenül a letelepedés szabadsága korlátozásának minősül minden olyan intézkedés, ami e jog gyakorlását tiltja, korlátozza vagy kevésbé vonzóvá teszi (C-442/02. sz. CaixaBank France ügy, 11. pont és az ott hivatkozott ítéletek). Nem vitatott, hogy a felperes által felvázolt anyagi következmények a Magyarország területén letelepedés útján végzett gazdasági tevékenységet kevésbé vonzóvá tehetik. E körben viszont meghatározó jelentősége van annak, hogy a felperes által hivatkozott lehetséges anyagi következmények okai mennyiben vezethetők vissza a Tv. rendelkezéseire.

A Tv. a szerződési feltételek tisztességtelenségével kapcsolatban nem tartalmaz visszaható hatályú rendelkezést, és nem állapít meg olyan követelményeket, amelyek 2004. május 1-jétől kezdődően a felperest ne terheltek volna. Annak a jogkövetkezménynek az érvényesülését, hogy a tisztességtelen szerződési feltételek alapján végrehajtott mindenfajta kamatemelés visszamenőleg semmissé válik, Magyarországnak a Fogyasztói Irányelv alapján kötelessége előírni és biztosítani. A Tv. tehát a tisztességtelenség fogalma mellett annak jogkövetkezményei tekintetében sem tartalmaz olyan

rendelkezést, ami a 2004. május 1-jei állapothoz képest változást jelentene.

A felperes anyagi helyzetének esetleges terhesebbé válása tehát nem a Tv. rendelkezéseire, hanem a Fogyasztói Irányelv tényleges érvényesülésére vezethető vissza, és abból – a jogszabályi feltételek fennállása esetén – szükségszerűen következik. A fentiek alapján a felperes által hivatkozott gazdasági veszteséget kiváltó jogkövetkezmények jogalapja nem a Tv. rendelkezéseiben keresendő. A felperest egyébként is terhelő uniós jogi kötelezettségeken túlmenően ugyanis a Tv. nem tartalmaz olyan előírásokat, amelyek a felperes számára a gazdasági tevékenység végzését kevésbé vonzóvá tehetnék, és így a letelepedési jogát korlátoznák.

Pfv.V.21.856/2014/5.

I. Az uniós jog értelmezésével kapcsolatos ésszerű kétség hiányában előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése nem indokolt.

II. Az eljáró bíró (bírói tanács) csak azon jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenessége vonatkozásában tehet indítványt az Alkotmánybíróság felé, amelyet a konkrét ügy elbírálása során kifejezetten alkalmaznia kell.

III. A 2014. évi XXXVIII. törvény 4. § (1) bekezdése szerinti törvényi vélelem megdöntésének feltételei.

1. A 93/13/EGK irányelv 6. és 7. cikkeinek átültetése során – uniós igényérvényesítési szabályok teljes hiányában vagy amennyiben azok az igényérvényesítés részletszabályait nem határozzák meg – a tagállamok széles körű eljárási autonómiát élveznek mindaddig, amíg az EU Bíróság által kialakított egyenértékűség és tényleges érvényesülés elveinek megfelelnek (C-212/04. sz. Adeneler ügy, 95. pont; C-364/07. sz. Spyridon ügy, 126. és 149. pontok). A tagállami eljárási autonómia kiterjed arra is, hogy a tagállamok egyes szerződési feltételeket a törvény erejénél fogva tisztességtelennek vagy az ellenkező bizonyításáig tisztességtelennek minősítsenek.

Ennek megfelelő megoldás a magyar jogrendszerben a Törvény hatályba lépését megelőzően is létezett. A fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet 2. § d) pontja alapján, illetve a 2014. március 15-ét követően létrejött szerződések esetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (új Ptk.) 6:104. § (2) bekezdés d) pontja szerint megdönthető vélelem szól az olyan szerződéses rendelkezés tisztességtelensége mellett, amely alapos ok nélkül lehetővé tette a szerződés egyoldalú módosítását, vagy alapos ok melletti módosítás esetén kizárta a fogyasztó elállási vagy felmondási jogát. A Törvény hatályba lépését megelőző időszakhoz képest a jogi helyzet annyiban változott, hogy a jogalkotó a jogbiztonság és pergazdaságosság szempontjaira tekintettel koncentrált eljárási rendet hozott létre a Törvény hatálya alá tartozó szerződéses rendelkezések tisztességtelenségének vizsgálatára.

A vélelem megdöntésére irányuló eljárás tekintetében pedig az Alkotmánybíróság a 34/2014. (XI.14.) AB számon közzétett határozatában a Fogyasztói Irányelv célkitűzéseivel összhangban állónak minősítette azt, hogy a tömegesen felmerülő tisztességtelen szerződési feltételek esetén a tagállam jogalkotás útján is beavatkozzék, és az eljárási szabályokat oly módon alakítsa ki, hogy a fogyasztók helyett és érdekében lépjen fel, illetve érvényesítsen igényt (Indokolás, [131]).

Mindezekre tekintettel a Törvény alkalmazásának mellőzésére – 93/13/EGK irányelvre hivatkozással – az eljárási szabályok kialakítása miatt sem kerülhet sor.

2. Az Európai Unióról szóló Szerződés 6. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az Európai Unió elismeri a Chartában foglalt jogokat, szabadságokat és elveket, és a Charta „ugyanolyan jogi kötőerővel bír, mint a Szerződések.” A Charta 51. cikk (1) bekezdése értelmében a Charta rendelkezéseinek címzettjei az Unió intézményei, szervei és hivatalai, valamint a tagállamok annyiban, amennyiben az Unió jogát hajtják végre. Az EU Bíróság jogértelmezése szerint a Charta rendelkezése korábbi állandó ítélkezési gyakorlatát erősíti meg, ami szerint az uniós jogrendben biztosított alapvető jogokat az uniós jog által szabályozott valamennyi tényállásra alkalmazni kell. Ha valamely nemzeti szabályozás az uniós jog alkalmazási körébe tartozik, a Charta által biztosított alapvető jogokat tiszteletben kell tartani, nem állhat fenn olyan tényállás, amelyre anélkül vonatkozna az uniós jog, hogy az említett alapvető jogokat alkalmazni kellene (C-617/10. sz. Aklagaren ügy, 17-

21. pontok).

A Törvény célja, hogy a szabályozási körébe vont fogyasztói szerződések esetében speciális szabályokat állapítson meg egyes szerződési kikötések tisztességtelenségének értékelésére és az abból eredő jogkövetkezmények levonására. A Törvény e tekintetben valójában a 93/13/EGK irányelv hatálya alá tartozó szerződések és az irányelv alkalmazásában megállapítható tisztességtelenség speciális körében az irányelv 6. cikkének (1) bekezdését ülteti át, amely szerint „a tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve.” A Törvény az uniós jog által szabályozott tényállásra vonatkozik, ezért a Chartában említett alapvető jogokat e körben is alkalmazni kell. E kötelezettség attól függetlenül megállapítható, hogy a tagállamok a Fogyasztói Irányelv 6. cikk (1) bekezdése átültetése során széles körű eljárási autonómiát élveznek.

A Charta 21. cikk (1) bekezdése értelmében tilos minden megkülönböztetés, így különösen a nem, faj, szín, etnikai vagy társadalmi származás, genetikai tulajdonság, nyelv, vallás vagy meggyőződés, politikai vagy más vélemény, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés, fogyatékoság, kor vagy szexuális irányultság alapján történő megkülönböztetés. A Charta 21. cikk (2) bekezdése ezt a tilalmat a Szerződések alkalmazási körében és az azokban foglalt különös rendelkezések sérelme nélkül kiterjeszti az állampolgárság szerinti megkülönböztetésre is.

A Törvény hatályát azonban annak 1. §-a nem az érintett jogalanyok személyes tulajdonságai, hanem az érintett fogyasztói kölcsönszerződések meghatározása révén jelöli ki. A felperes maga sem hivatkozott a Charta 21. cikke által védett olyan tulajdonságra, ami alapján a Törvény rendelkezései diszkriminatívnak lennének minősíthetőek. Ilyen védett tulajdonságra utalás hiányában a Törvény rendelkezései a Charta 21. cikkével nem hozhatóak összefüggésbe.

A Törvény hatálya egyébként kiterjed a Magyarországra hitelt kihelyező EU-s vagy harmadik országbeli székhellyel rendelkező pénzügyi intézményekre is. E körben nem zárható ki, hogy a Magyarországra hitelt kihelyező külföldi pénzintézet üzletszabályzata más tagállam vonatkozó jogszabályai értelmében a magyarországitól eltérő megítélés alá esik. Azonban ez a következmény – ami a jelen eljárás eredménye szempontjából egyébként nem releváns – nem a Törvény diszkriminatív szabályozásának eredménye, és ennek a helyzetnek a feloldására sem a magyar jogalkotó, sem a magyar bíróságok nem rendelkeznek joghatósággal. Az a tény, hogy egyes tagállamokban a fogyasztóvédelem szintje eltérő, nem ellentétes a 93/13/EGK irányelv célkitűzéseivel, annak 8. és 8a. cikkei ezt kifejezetten lehetővé teszik.

Pfv.V.21.875/2014/5.

I. Az uniós jog értelmezésével kapcsolatos ésszerű kétség hiányában előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése nem indokolt.

II. Az eljáró bíró (bírói tanács) csak azon jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenessége vonatkozásában tehet indítványt az Alkotmánybíróság felé, amelyet a konkrét ügy elbírálása során kifejezetten alkalmaznia kell.

III. A 2014. évi XXXVIII. törvény 4. § (1) bekezdése szerinti törvényi vélelem megdöntésének feltételei.

1. Az Európai Unió Bíróságának a joggyakorlata értelmében a letelepedés szabadsága alárendelt egységek, többek között leányvállalatok létrehozása útján is gyakorolható, így minden olyan tagállami intézkedés, ami visszatarthatja az uniós székhelyű vállalkozásokat ilyen tevékenységtől, a letelepedés szabadsága szempontjából is vizsgálendő (C-384/08. sz. Attanasio Group ügy, 43-44. pontok; C-148/10. sz. DHL International ügy, 62. pont).

A felperes nem állította, hogy a Törvény rendelkezései közvetlen vagy közvetett diszkriminációt tartalmaznának a hatálya alá tartozó szerződéseket megkötő pénzintézetek székhelye vagy tulajdonosi szerkezete alapján, és ilyet a Kúria sem észlelt. Az Európai Unió Bíróságának a joggyakorlata értelmében azonban diszkriminatív elem meglététől függetlenül a letelepedés szabadsága

korlátozásának minősül minden olyan intézkedés, ami e jog gyakorlását tiltja, korlátozza vagy kevésbé vonzóvá teszi (C-442/02. sz. CaixaBank ügy, 11. pont és az ott hivatkozott ítéletek). Nem vitatott, hogy a felperes által hivatkozott anyagi következmények a Magyarország területén letelepedés útján végzett gazdasági tevékenységet kevésbé vonzóvá tehetik. E körben viszont meghatározó jelentősége van annak, hogy a lehetséges anyagi következmények okai mennyiben vezethetők vissza a Törvény rendelkezéseire.

A Törvény a szerződési feltételek tisztességtelenségével kapcsolatban nem tartalmaz visszaható hatályú rendelkezést, és nem állapít meg olyan követelményeket, amelyek 2004. május 1-jétől kezdődően a felperest ne terheltek volna. A 93/13/EGK irányelv (továbbiakban: Irányelv) 6. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a tagállamok előírják, hogy az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket. Annak a jogkövetkezménynek az érvényesülését, hogy a tisztességtelen szerződési feltételek alapján végrehajtott mindenfajta kamatemelés tíz évre visszamenőleg semmissé válik, Magyarországnak a Irányelv alapján kötelessége előírni és biztosítani. A Törvény tehát a tisztességtelenség fogalma mellett annak jogkövetkezményei tekintetében sem tartalmaz olyan rendelkezést, ami a 2004. május 1-jei állapothoz képest változást jelentene.

A felperes anyagi helyzetének esetleges terhesebbé válása nem a Törvény rendelkezéseire, hanem a Irányelv tényleges érvényesülésére vezethető vissza, és abból – a jogszabályi feltételek fennállása esetén - szükségszerűen következik. A fentiek alapján a felperes által hivatkozott gazdasági veszteséget kiváltó jogkövetkezmények jogalapja nem a Törvény rendelkezéseiben keresendő. A Törvény a felperest egyébként is terhelő uniós jogi kötelezettségeken túlmenően nem tartalmaz olyan előírásokat, amik a felperes számára a gazdasági tevékenység végzését kevésbé vonzóvá tehetnék, és így a letelepedési jogát korlátoznák.

A fentiek alapján ésszerű kétség nem merülhet fel azzal kapcsolatban, hogy a Törvény 4. §-a alkalmazásának mellőzése nem indokolt azon az alapon, hogy az EUMSZ 49. és 54. cikkeivel nem összeegyeztethető szabályozást tartalmaz.

2. Az Irányelv 6. és 7. cikkeinek átültetése során – uniós igényérvényesítési szabályok teljes hiányában vagy amennyiben azok az igényérvényesítés részletszabályait nem határozzák meg - a tagállamok széles körű eljárási autonómiát élveznek mindaddig, amíg az Európai Unió Bírósága által kialakított egyenértékűség és tényleges érvényesülés elveinek megfelelnek (C-212/04. sz. Adeneler ügy, 95. pont; C-364/07. sz. Spyridon ügy, 126. és 149. pontok). A tagállami eljárási autonómia kiterjed arra is, hogy a tagállamok egyes szerződési feltételeket a törvény erejénél fogva tisztességtelennek vagy az ellenkező bizonyításáig tisztességtelennek minősítsenek.

Ilyen megoldás a magyar jogrendszerben a Törvény hatályba lépését megelőzően is létezett. A fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet 2. § d) pontja alapján, illetve a 2014. március 15-ét követően létrejött szerződések esetében az új Ptk. 6:104. § (2) d) pontja szerint megdönthető vélelem szolgált olyan szerződéses rendelkezés tisztességtelensége mellett, amely alapos ok nélkül lehetővé tette a szerződés egyoldalú módosítását, vagy alapos ok melletti módosítás esetén kizárta a fogyasztó elállási vagy felmondási jogát. A Törvény hatályba lépését megelőző időszakhoz képest a jogi helyzet annyiban változott, hogy a jogalkotó a jogbiztonság és pergazdaságosság szempontjaira tekintettel koncentrált eljárási rendet hozott létre a Törvény hatálya alá tartozó szerződéses rendelkezések tisztességtelenségének vizsgálatára.

A Kúria a vélelem megdöntésére irányuló eljárás tekintetében utalt az Alkotmánybíróság 34/2014. (XI.14.) számon közzétett határozatára (a továbbiakban: AB határozat), ami a Fogyasztói Irányelv célkitűzéseiből levezethetőnek tartja azt az értelmezést, hogy a tömegesen felmerülő tisztességtelen szerződési feltételek esetén a tagállam jogalkotás útján is beavatkozhat és az eljárási szabályokat oly módon alakíthatja ki, hogy a fogyasztók helyett és érdekében lépjen fel, illetve érvényesítsen igényt (Indokolás, [131]).

Mindezek alapján tévesen hivatkozott a felperes arra, hogy a Törvény az Irányelvbe ütköző módon

állapítja meg jelen eljárás szabályait.

3. Az EUMSZ 127. cikk (4) bekezdése értelmében az Európai Központi Bankkal (a továbbiakban: EKB) konzultálni kell a nemzeti hatóságok részéről az EKB hatáskörébe tartozó valamennyi jogszabálytervezettel kapcsolatban a Tanács által a 129. cikk (4) bekezdésében megállapított eljárásnak megfelelően meghatározott kereteken belül és feltételek mellett. Lényegileg ezt a rendelkezést ismétli meg az EUMSZ 282. cikk (5) bekezdése.

A nemzeti hatóságoknak az EKB-val a jogszabálytervezetekről folytatott konzultációjáról az EUMSZ 129. cikk (4) bekezdésének felhatalmazása alapján a Tanács 98/415/EK határozata rendelkezik. A határozat 2. cikk (1) bekezdés 6. francia bekezdése értelmében a tagállamok hatóságai az EKB-val konzultálni kötelesek különösen az olyan jogszabálytervezettel kapcsolatban, ami pénzügyi intézetekre vonatkozó szabályokat tartalmaz, amennyiben azok „lényegesen befolyásolják a pénzügyi piacok stabilitását.”

Az EKB 2014. július 28-án kelt véleménye (CON/2014/59) megállapította az EKB konzultációs hatáskörét a Törvénnyel kapcsolatban. A magyar hatóságok is elismerték az EKB konzultációs jogosítványait azzal, hogy 2014. június 27-én a törvényjavaslat szövegét a Nemzetgazdasági Minisztérium az EKB-nek véleményalkotásra megküldte.

A Kúria e körben visszautalt az Európai Unió Bírósága fentebb hivatkozott, illetve további joggyakorlatára (174/84. sz. Bulk Oil ügy, 62. pont; C-159/00. sz. Sapod Audic ügy, 60-63. pontok), aminek értelmében azok az uniós rendelkezések, amelyek kizárólag a tagállamok és az EU intézményei közötti kapcsolatra vonatkoznak, nem keletkezhetnek olyan egyéni jogokat, amelyeket a tagállami bíróságoknak védelemben kellene részesítenie. Az EKB véleményében maga sem értékeli úgy, hogy a konzultációs kötelezettség megsértése a Törvény érvényességére vagy alkalmazására kihatással lenne. Az eljárási szabálysértés kizárólagos következménye az EKB szerint az, hogy az „semmilyen módon nem mentesíti a hatóságokat ezen véleményben foglaltak megfontolására vonatkozó kötelezettségük alól [...]” (CON/2014/59, 2.1 pont).

A fent kifejtettekre tekintettel a felperesnek az EKB-val történő konzultáció elmaradására vonatkozó hivatkozása alapján a Törvény alkalmazása nem mellőzhető.

4. Az Irányelv 8. cikke értelmében a tagállamok az ezen Irányelv által szabályozott területen elfogadhatnak vagy hatályban tarthatnak a Szerződéssel összhangban lévő szigorúbb rendelkezéseket annak érdekében, hogy a fogyasztóknak magasabb szintű védelmet biztosítsanak. A hivatkozott Irányelv 8a. cikke előírja a tagállamoknak, hogy amennyiben a 8. cikkel összhangban rendelkezéseket fogadnak el, arról, valamint annak minden későbbi változásáról tájékoztassák a Bizottságot, különösen, ha az említett rendelkezések a tisztességtelennek tekintendő szerződési feltételek felsorolását tartalmazzák. A Bizottság a tájékoztatást továbbítja a többi tagállamnak és az Európai Parlamentnek, és konzultációt folytat az érdekelt felekkel az említett tájékoztatás tekintetében.

A perben nem merült fel adat arra vonatkozóan, hogy a magyar hatóságok eleget tettek-e tájékoztatási kötelezettségüknek, és ha igen, ez mikor történt meg. Az Irányelv nem ír elő előzetes tájékoztatási kötelezettséget, és a tájékoztatási kötelezettséggel kapcsolatban határidőt sem állapít meg, mint ahogyan a tájékoztatási kötelezettség elmulasztásának jogkövetkezményeit sem szabályozza. Az Európai Unió Bírósága joggyakorlata (380/87. sz. Enichem Base ügy, 19-24. pontok; C-235/95. sz. AGS Assedic Pas-de-Calais ügy, 32. pont) szerint a hasonló tájékoztatási kötelezettségre vonatkozó uniós előírások, ahol kizárólag a Bizottság tájékoztatása a rendelkezés célja anélkül, hogy ebből rá bármilyen egyéb eljárási jogosítvány és a tagállamokra bármilyen egyéb anyagi vagy eljárási kötelezettség származna, csak a tagállamok és a Bizottság kapcsolatát érintik. Ezek magánfelek részére nem keletkezhetnek olyan alanyi jogokat, amelyek megsértése a tájékoztatási kötelezettség elmulasztásával megvalósulhatna.

A felperes által hivatkozott C-194/94. sz. CIA Security International ügyben az Európai Unió Bírósága által tett megállapítások jelen ügyben nem alkalmazhatóak, mert az ott vizsgált, a 83/189/EGK irányelv 8. és 9. cikkében foglalt notifikációs kötelezettség lényegi elemeiben eltér az Irányelv 8a. cikkében előírt notifikációs kötelezettségtől. A 83/189/EGK irányelv a tagállamok számára előzetes tájékoztatási kötelezettséget ír elő már a jogalkotási tervezetekkel kapcsolatban, aminek

eredményeként az érintett tagállamnak a tájékoztatást követően legalább három hónapra, és a Bizottság, illetve a többi tagállam reakcióitól függően akár további tizenkét hónapra fel kell függesztenie a tervezett rendelkezések bevezetését, és ahhoz a Bizottság, illetve a többi tagállam módosítási javaslatokat is tehet.

A 83/189/EGK irányelv tájékoztatási rendszere tehát az érintett tagállamra a tájékoztatáson túlmenően jelentős eljárási kötelezettségeket, a Bizottságra és a többi tagállamra pedig komoly eljárási jogosítványokat telepít, ami adott esetben a tervezett tagállami rendelkezések bevezetésének is akadálya lehet. Az Európai Unió Bírósága a CIA Security International ügyben maga különbözteti meg ettől a tájékoztatási rendszertől azokat a rendszereket, ahol az uniós előírások célja kizárólag a Bizottság tájékoztatásának biztosítása (49. és 50. pontok). Ez utóbbi esetben az Európai Unió Bírósága kifejezetten fenntartja álláspontját, miszerint ezek az előírások magánfelek részére nem keletkeztetnek olyan alanyi jogokat, amelyek megsértése a tájékoztatási kötelezettség elmulasztásával megvalósulhatna.

A fent kifejtettekre tekintettel a felperesnek a Bizottság tájékoztatása elmaradására vonatkozó hivatkozása alapján a Törvény alkalmazása nem mellőzhető.

5. A 2008/48/EK irányelv hivatkozott rendelkezései az irányelv hatálya alá tartozó hitelmegállapodások megkötését megelőző tájékoztatásra, illetve a hitelmegállapodásban feltüntetendő információ körére vonatkozóan tartalmazzanak szabályozást. E körben a 2008/48/EK irányelv 22. cikk (1) bekezdése alapján a tagállamok valóban nem hozhatnak vagy tarthatnak fenn ettől eltérő rendelkezéseket. A Törvény 4. § (1) bekezdése azonban nem érinti a pénzüintézetek irányelvben foglalt tájékoztatási kötelezettségét, és nem fogalmaz meg olyan kötelezettséget, ami a pénzüintézeteket a hivatkozott irányelv alapján ne terhelné.

A Törvény hatálya alá tartozó hitelmegállapodásokra vonatkoznak az Irányelv rendelkezései is, amelyeket a Törvény 4. § (1) bekezdése összefoglal. A szerződéskötést megelőző tájékoztatás, illetve a hitelszerződésben előírt információ feltüntetése nem jelenti azt, hogy az alkalmazott szerződési feltétel szükségszerűen tisztességesnek minősül. Az Európai Unió Bírósága is nyilvánvalóvá tette, hogy az adott szerződési feltételhez kapcsolódó tájékoztatás önmagában nem zárja ki a feltétel tisztességtelen jellegét (C-342/13. sz. Sebestyén ügy, 34. pont). A Törvény 4. § (1) bekezdése csak annyiban zárja ki, illetve nehezíti el az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő kikötések alkalmazását, amennyiben azok tisztességtelenek. Ebből következően a Törvény a felperest nem fosztja meg olyan szerződési feltételek alkalmazásának lehetőségétől, amelyre az uniós jog alapján jogosult lenne.

A fentiek alapján ésszerű kétség nem merülhet fel azzal kapcsolatban, hogy a Törvény 4. §-a alkalmazásának mellőzése nem indokolt azon az alapon, hogy a 2008/48/EK irányelv 5., 6. és 10. cikkeivel nem összeegyeztethető szabályozást tartalmaz.

6. A 2014/17/EU irányelv kihirdetésére a Hivatalos Lap 2014. február 28-i számában került sor (HL L 60., 2014.02.28., 34. o.), és 49. cikke úgy rendelkezik, hogy a Hivatalos Lapban történő kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba. A 2014/17/EU irányelv 42. cikk (1) bekezdése értelmében a tagállamok az irányelvnek történő megfeleléshez szükséges rendelkezéseket 2016. március 21-ig fogadják el és hirdetik ki, a 42. cikk (2) bekezdése értelmében pedig ezeket rendelkezéseket 2016. március 21-től alkalmazzák. A 2014/17/EU irányelv 43. cikke értelmében az irányelv nem alkalmazandó azokra a hitelmegállapodásokra, amelyek 2016. március 21. előtt „léteztek”, vagyis megkötésre kerültek.

A 2014/17/EU irányelv átültetésére meghatározott határidő még nem telt el. Az Európai Unió Bírósága joggyakorlata értelmében a tagállamoknak nem lehet felróni, hogy nem ültették át saját jogrendjükbe az adott irányelvet azt megelőzően, hogy az erre megszabott határidő lejárt volna (C-129/96. sz. Inter-Environnement Wallonie ügy, 43. pont). Az Európai Unió Bírósága ugyanakkor azt is nyilvánvalóvá tette, hogy a tagállamoknak az irányelv hatályba lépése és az átültetésre előírt határidő közötti időszakban is tartózkodniuk kell az olyan rendelkezések meghozatalától, amelyek az irányelvben meghatározott cél elérését komolyan vagy jelentősen veszélyeztetik, függetlenül attól, hogy a kérdéses tagállami rendelkezések az adott irányelv átültetését célozzák-e vagy sem (C-261/07. sz. VTB-VAB NV ügy, 34-39. pontok és az ott hivatkozott további joggyakorlat).

Ennek megfelelően a tagállami bíróságoknak nem azt kell vizsgálniuk, hogy az irányelv átültetésére nyitva álló időben az adott tagállam fenntart-e vagy elfogad-e olyan rendelkezéseket, amelyek az irányelv egyes előírásaival nem összeegyeztethetők, hanem azt, hogy ezek a tagállami rendelkezések komolyan vagy jelentősen veszélyeztetik-e az irányelv által elérni kívánt cél megvalósítását.

A 2014/17/EU irányelv 1. cikke úgy fogalmaz, hogy az irányelv közös keretet hoz létre a lakóingatlanhoz kapcsolódó, jelzáloggal vagy más módon biztosított fogyasztói hitelmegállapodásokra vonatkozó tagállami rendelkezések egyes aspektusaira, illetve bizonyos prudenciális és felügyeleti követelményekre vonatkozóan. A Törvény rendelkezései ezeknek a célkitűzéseknek a megvalósulását semmilyen formában nem érintik, mert nem zárják ki és nem teszik lehetetlenné megfelelő átültető intézkedések határidőben történő elfogadását és kihirdetését, illetve nem vonják el az irányelv hatálya alá tartozó hitelmegállapodások körében sem a fogyasztó, sem a hitelező irányelv által biztosított jogait, és nem teszik lehetetlenné azok érvényesítését.

A fentiek alapján ésszerű kétség nem merülhet fel azzal kapcsolatban, hogy a Törvény alkalmazásának mellőzése nem indokolt azon az alapon, hogy a 2014/17/EU irányelvvel nem összeegyeztethető szabályozást tartalmaz vagy az irányelv célkitűzéseinek megvalósulását jelentősen veszélyezteti.

Pfv.V.21.884/2014/5.

Az egyoldalú kamat, költség és díjmelést lehetővé tevő általános szerződési feltételek, ha nem felelnek meg az átláthatóság elvének, tisztességtelenek és ezért érvénytelenek. Ha az átláthatóság elvének való megfelelés hiánya megállapítható nincs szükség az általános szerződési feltételek további vizsgálatára; a kikötés akkor is érvénytelen, ha az általános szerződési feltételekkel szemben támasztható további követelményeknek megfelel.

Közigazgatási ügyszak

Kfv.V.35.022/2014/7.

A nemzeti eljárási jogot úgy kell alkalmazni, hogy lehetővé váljon a tényleges, effektív jogorvoslat. A vámhatóságnak biztosítania kell a közösségi vámjogszabályok, vámtarifaszámok helyes alkalmazását.

A Kúria a rendelkezésére álló adatok alapján megállapította, hogy a jelen ügyben felmerült jogkérdések tekintetében korábban már hozott döntést, mégpedig a Kfv.VI.35.203/2013/7. számú ítéletében, amely a perbelivel azonos, illetve hasonló ténybeli és jogi megítélésű.

A Kfv.VI.35.203/2013/7. számú ítélet rögzíti, hogy a felperes által hivatkozott EUB ítéletek a közösségi jog értelmezése tekintetében a keresettel támadott határozattal azonos időszakokra vonatkoznak és ugyanolyan jellegű termékeknek, illetve végrehajtási rendeleteknek, valamint KN-nek az értelmezésére irányulnak. Az EUB ítéletben kifejtett jogértelmezés a tarifális besorolás körében a felek között fennálló jogvitát eldöntötte, ezért nincs jelentősége a 620/2011. Végrehajtási rendeletnek, illetve a konkrét vámeljárások időpontjának. Az EUB ítéleteiből következően a perrel érintett időszakokkal kapcsolatos vámeljárásokban is az EUB ítéleteinek megfelelően kell értelmezni a KN-t. Megállapította a Kfv.VI.35.203/2013/7. számú ítélet azt is, hogy a felperes tarifális besorolása az ügyben helytálló volt, ezért a keresetét elutasító jogerős ítéletet, valamint a keresettel támadott alperesi határozatot hatályon kívül helyezte, és az alperest új eljárásra kötelezte azzal az iránymutatással, mely szerint a felperes tarifális besorolása helytálló volt, ezért a felperessel szemben jogkövetkezmény nem alkalmazható.

A Kúria nem kíván eltérni a Kfv.VI.35.203/2013/7. számú ítéletben kifejtett jogi állásponttól, amely az EUB felperes által hivatkozott ítéleteiben kifejtett jogértelmezésen alapul. Mindez pedig egyértelművé teszi, hogy a felperes kérelmében, keresetében, felülvizsgálati kérelmében előadottak olyan adatok, tények, körülmények, amelyek megalapozzák a Vámtörvény 7/C. § (1) bekezdésére tekintettel az ismételt eljárás lefolytatását, figyelemmel arra is, hogy a Közösségi Vámkódex 13. cikke előírja, hogy a vámhatóságoknak a Közösségi Vámjogszabályok helyes alkalmazását biztosítaniuk kell. Ebből következően, ha a vámeljárás során nem helyesen került alkalmazásra a tarifális besorolás, illetve ezt

az utólagos ellenőrzés sem tárta fel, akkor a jogszerű állapot helyreállítása érdekében ismételt ellenőrzést kell lefolytatni, mivel a nemzeti anyagi és eljárási jogszabályokat a vámhatóságnak úgy kell értelmeznie és alkalmaznia, hogy az biztosítsa az uniós jog érvényesülését. A tagállam, illetve tagállam szervei nem hivatkozhatnak az általuk nem vagy nem megfelelően alkalmazott uniós jogi előírásokra (C-80/86.). Ebből következően nem fogadható el az ismételt ellenőrzés megtagadásának okaként az az érvelés, amelyen az alperesi határozat alapul.

Kfv.V.35.044/2014/4.

Adólevonási jog tárgyában hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata.

A jogvita eldöntésére irányadó nemzeti és közösségi jogszabályokra figyelemmel, amelyekkel az alperes és az elsőfokú bíróság ítélete is helytállóan nevesít, továbbá a felperes által hivatkozott C-142/11. számú ítéletben kifejtett jogértelmezésre figyelemmel rámutatott a Kúria a következőkre:

Az adólevonások rendszerének az a célja, hogy a vállalkozót teljes egészében mentesítse valamennyi gazdasági tevékenysége keretében fizetendő vagy megfizetett héa (áfa) terhe alól. A nemzeti és a közösségi jogszabályok értelmében az adólevonási jog gyakorlására kizárólag akkor van lehetőség, ha a számlák szerinti áfa köteles ügylet a valóságban is ténylegesen megvalósult és az igénybe vett szolgáltatást az adóalany adóköteles tevékenységének folytatása szerinti tagállamban adóköteles tevékenységéhez használja fel. Az áfa levonás jogszerűségét a nemzeti és a közösségi irányelvben rögzített szabályozás értelmében nem a dokumentumok, bizonylatok kiállítása, és a bevallásokban formailag szabályos számlák adattartalmának szerepeltetése teremti meg, hanem a valós gazdasági esemény. Amennyiben a számla szerinti felek között ténylegesen nem kerül sor adóköteles nyújtott szolgáltatás teljesítésére, akkor azt az adózó adóköteles folytatott tevékenysége során fel sem használhatja. A felperes által hivatkozott EUB ítélet arra az esetre zárja ki az adólevonási jog megtagadását, tiltja meg az adólevonási jog megtagadását, amikor az adóalany a számára teljesített szolgáltatás után azért nem vonhatná le az előzetesen felszámított áfa összegét, mert e szolgáltatásokra vonatkozó számla kibocsátója, vagy annak valamely alvállalkozója szabálytalanságot követett el anélkül, hogy az adóhatóság objektív körülmények alapján bizonyítaná, hogy az érintett adóalany tudta vagy tudnia kellett volna, hogy a levonás jogának megalapozására felhozott ügylettel a számlakibocsátó vagy a szolgáltatói láncban korábban közreműködő gazdasági szereplő által elkövetett adócsalásban, adókijátszásban vesz részt. A perbeli ügyben azonban az alperes és az elsőfokú bíróság megállapításait nem erre alapította. A két ügy tényállása nem azonos, a perbeli esetben fel sem merülhet a rendelkezésre álló adatok, továbbá a határozatokban jogszerűen megállapított tényállásra figyelemmel, hogy a számlakibocsátó érdekkörében felmerülő ok folytán került volna meghozatalra az érdemi döntés.

Kfv.I.35.313/2014/4.

A számla kiállítójánál fennálló személyi és tárgyi feltételekben megmutatkozó hiányosságoknak a teljesítés körülményeiből ki kell tűnni.

Az Európai Unió Bíróságának C-18/13. számú ítéletét (Maks Pen-ügy) a Kúria nem mint a Pp. 166.§ (1) bekezdése szerinti bizonyítási eszköz által megjelenített bizonyítékot, hanem mint a perben közvetlenül hatályosuló uniós jog értelmezését vette figyelembe. A döntés 32. pontja szerint a 2006/112 irányelvet úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, hogy az adóalany a szolgáltató által kibocsátott számlákon szereplő héát levonja, ha a szolgáltatás teljesítése ellenére kitűnik, hogy azt ténylegesen nem e szolgáltató vagy alvállalkozója teljesítette, többek között, mivel az utóbbiak nem rendelkeztek a szükséges munkaerővel, tárgyi eszközökkel és vagyonnal, hogy a szolgáltatásnyújtásuk tényleges teljesítésének költségeit nem tüntették fel a könyvelésükben, vagy hogy a szolgáltató nevében bizonyos dokumentumokat aláíró személyek kiállítói minősége tévesnek bizonyult, azon kettős feltétel mellett, hogy az ilyen tények csalárd magatartást valósítanak meg és az adóhatóságok által közölt objektív tényezőkre tekintettel megállapításra kerül, hogy az adóalany tudta vagy tudnia kellett volna, hogy a levonási jog megalapozására felhozott ügylettel ilyen adócsalásban vesz részt,

aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

A döntésből a Kúria kiemeli, hogy a szolgáltató vagy alvállalkozója teljesítéshez szükséges személyi és tárgyi feltételeinek hiánya továbbra sem eredményezi automatikus a levonási jog megtagadhatóságát, mindennek ki kell tűnni a teljesítési körülményekből. Ez összhangban áll az Európai Unió Bíróságának korábbi döntéseiben megfogalmazott, a levonási jog gyakorlójának ismereteire vonatkozóan megfogalmazott elvárásokkal.

Kfv.I.35.337/2014/4.

A teljesítés hiányában kiállított számlák joghatása alóli mentesüléshez szükséges eljárásban a számla kiállítóját az Áfa.tv. 55.§ (2) bekezdés szerinti bizonyítási kötelezettség terheli.

A felülvizsgálati kérelem tartalmára tekintettel a Kúriának a rendelkezésre álló iratok alapján abban a kérdésben kellett döntenie, hogy a jogerős ítélet megalapozott következtetéseket vont-e le az adózó C.Kft. felé kibocsátott számláinak sztornírozásáról. (A Kúria a sztornírozás kifejezést gyűjtő fogalomként alkalmazza a számla érvénytelenítésére és adattartalmának módosítására, illetőleg a régi Áfa tv. 45/A.§ szerinti stornó számlára.)

Mind az adózó, mind az adóhatóság által érintett megelőző eljárás 2004-2005. éveket érintő ügylete és a perbeli 2011. december havi áfa bevallás szerinti gazdasági esemény eltérő felek között mutatható ki. A felek személyének eltérése miatt helytállóan tekintette alkalmazhatatlannak az Art. 130.§-át az elsőfokú bíróság.

A személyek eltérése mellett a számlázott ügyletek az Art. 130.§ alkalmazásában jogviszony-azonossága sem állapítható meg. Alperes nem vizsgálta és ennek folytán nem is vitatta, hogy az adózó és a C.Kft. között volt-e valós gazdasági esemény, így a C. Kft. részére kiszámlázott termékek eredete sem volt tárgya a bírósági felülvizsgálatnak: a termékek nem csak az S.Kft. nevével fémjelzett ügyletből, hanem máshonnan is származhattak. (A 2004-2005. évek megismételt eljárásában elévülés miatt nem került sor az S.Kft-t érintően érdemi megállapításra.)

Az S.Kft.-hez fűződő adójogi előzmények a C.Kft. felé kibocsátott számlahelyesbítésen alapuló perbeli adókötelezettség jogalapja tekintetében -la későbbiek szerint – irrelevánsak. A felülvizsgálati kérelem vonatkozó részeire tekintettel azonban a Kúria mégis utal az Európai Unió Bírósága C-107/13. számú ügyben hozott ítéletének 54. pontjára: az adóköteles ügylet hiánya miatt jogtalanul felszámított hűa kezelése kapcsán emlékeztetni kell arra, hogy a 2006/112 irányelvből kitűnik, hogy az ügyletben részt vevő két gazdasági szereplőt nem kell feltétlenül azonos módon kezelni. Egyrészt ugyanis a 2006/112 irányelv (HÉA) 203.cikke alapján a számla kibocsátója még az adóköteles ügylet hiányában is köteles megfizetni az e számlán feltüntetett hűat. Másrészt pedig az ezen irányelv 63. és 167.cikke alapján a számla címzettjének adólevonási joga kizárólag azon adóra korlátozódik, amely hűa köteles ügyleten alapul (a C-643/11.sz. LVK56 ügyben 2013. január 13-án hozott ítélet 46. és 47.pontja).

Adóköteles ügylet hiányában fennálló áfa fizetési kötelezettség nem csak a HÉA irányelv 203. cikkével konform Áfa tv. 55.§ (2) bekezdése szerint áll fenn, hanem a régi Áfa tv. alapján is ezzel azonos szabályozás érvényesült. Az előzményként hivatkozott 2004-2005. években az elsőfokú bíróság által is felhívott régi Áfa tv. 40.§ (6) bekezdése amely tartalmilag a 77/388/EGK (Hatos) irányelv 21. cikk (1) bekezdés c) pontjának felel meg - szintén az adó megfizetésére kötelezettnek tekintette azt is, aki (amely) adóösszeget és/vagy adómértéket, illetve a régi Áfa tv. 44.§ (2) bekezdésében meghatározott százaléktérteket tartalmazó bizonylatot bocsátott ki.

A bíróság által felülvizsgált alperesi határozat azonban nem a 2004-2005. évek, hanem a C.Kft.-felé kibocsátott, a 2001. december havi áfa bevallásba beállított sztornírozó számlákat vizsgálta. A számla kiállítás annyiban áll kapcsolatban a jelen perbeli határozattal, amennyiben megteremtette a sztornírozás ténybeli alapját: számla kiállítása nélkül ab ovo nem kerülhet sor sem a számla érvénytelenítésére (Áfa tv. 78.§ (1) bekezdés a) pont), vagy adattartalmának módosítására (Áfa tv. 78.§ (1) bekezdés b) pont), sem az Áfa tv. 55.§ (2) bekezdés szerinti számla érvénytelenítésre. Ennyiben az adózó alappal adta elő felülvizsgálati kérelmében, hogy a régi Áfa tv. 40.§ (6) bekezdése önmagában nem zárja ki a kimenő számlák sztornírozását.

A Kúria itt utal arra, hogy a teljesítés hiányában kiállított számlák joghatása alóli mentesüléshez szükséges eljárást az Áfa tv. 55.§ (2) bekezdésében az adóalap és a fizetendő adó utólagos csökkenésének elszámolására vonatkozó normáktól eltérően szabályozza. Ezért szerepel a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott Áfa tv. 153/B.§ (2) bekezdésében az a szabály, miszerint az adóalap és a fizetendő adó utólagos csökkenésének elszámolására vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók az 55.§ (2) bekezdése szerinti számla érvénytelenítésre. Tekintettel arra, hogy a teljesítés hiányában fiktív számlák esetén az Áfa tv. már a perbeli időszakban tartalmazta az érvénytelenítés speciális szabályait, nem teszi megalapozatlanná a jogerős ítéletet az, hogy az eltérést tételen is megfogalmazó Áfa tv. 153/B.§ (2) bekezdés csak 2014. január 1. napjától hatályos.

Az adózó a számlák sztorizása során [az adóhatósági határozatban foglaltakkal szemben] tételen nem jelölte meg, hogy a sztorizást a 77-78.§ szerint folytatta volna le, de az Áfa tv. 55.§ (2) bekezdését sem; ugyanakkor soha nem vitatta, hogy eljárását az adóhatóság az Áfa tv. 77-78.§-ai szerint minősíti, miközben egyrészt előadta, hogy annak feltételei nem álltak fenn, másrészt mindvégig az S.Kft-t érintő ügylet fiktivitásából származó következményekre hivatkozott.

A két jogintézmény között azonban alapvető különbség mutatható ki. Míg az Áfa tv. 55.§ (2) bekezdés a számlán a termék értékesítőjeként, szolgáltatás nyújtójaként szereplő személy egyoldalú eljárását szabályozza, addig a 77-78.§ szerinti előírások a szerződő felek együttműködésén alapulnak. Az Áfa tv. 55.§ (2) bekezdése alapján a számla kiállítójaként szereplő személyt bizonyítási kötelezettség terheli mind abban a kérdésben, hogy a számlakibocsátás ellenére teljesítés nem történt, mind abban, ha teljesítés történt ugyan, de azt más teljesítette. A bizonyításnak értelemszerűen a számla kiállítója és befogadója közötti kapcsolatra nézve kell megtörténnie. A teljesítés meg nem történetének bizonyításaként az adózó az S.Kft-től befogadott számlákhoz kapcsolódó adóhatósági és bírósági határozatokra hivatkozott.

A Kúria azonban a korábbiakban már kitért arra, hogy a C. Kft. részére értékesített termékek nem csak az S.Kft. nevével fémjelzett ügyletből, hanem máshonnan is származhattak, így az S.Kft-re való hivatkozás nem bizonyítja, hogy az adózó és a C.Kft. között a számla kibocsátás ellenére nem történt teljesítés. Ugyancsak a teljesítés mellett szól a C.Kft. gazdasági esemény megtörténetére vonatkozó nyilatkozata és az, hogy az adózó az ellenértéket nem utalta vissza. Ezen utóbbi körülmény az Áfa tv. 77-78.§-ainak alkalmazásához szükséges, szerződő felek közötti együttműködés követelményét is annulálja (Áfa tv. 77.§ (1) bekezdés).

Mivel sem az S.Kft-t érintő eljárásra, sem az adó alapjának utólagos csökkenésére alapított eljárásra vonatkozó felperesi előadások nem voltak megalapozottak, a bírság mérséklésre pedig nem volt kereseti kérelem, az elsőfokú bíróság helyállónan utasította el az adózó keresetét.

Kfv.V.35.434/2014/4.

A zárt végű lízingszerződés nem fizetés miatti felmondása nem tartozik az Áfa tv. 77. § (1)-(2) bekezdésének hatálya alá.

Az irányadó tényállás szerint az ügylet (zárt végű pénzügyi lízing) megkötésekor a felperes áfa bevallásában maga is szerepeltette fizetendő adóként az ügylet áfa vonzatát, mivel az ügyletet teljesítettnek tekintette. A zárt végű pénzügyi lízingszerződés ugyanis a polgári jog és az adójogi jogszabályok szerint is teljesül akkor, amikor a lízingtárgyat a lízingbevevő birtokába adják, az adófizetési kötelezettség pedig a teljesítés időpontjában keletkezik (1992. évi LXXIV. törvény 16.§ (1) és (2) bekezdései, Áfa tv. 55.§ (1) bekezdése). A perbeli esetben a zárt végű lízingszerződés a lízingbevevő nem fizetése miatt került felmondásra.

Az EUB a C-337/13. számú ügyben kifejtett jogértelmezés során rámutatott arra, hogy az Irányelv 90. Cikk (2) bekezdése lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy eltérjenek a 90. Cikk (1) bekezdése szerinti szabálytól, az ügylet árának teljes vagy részleges meg nem fizetése esetén. Az adóalanyok ennél fogva nem hivatkozhatnak az Irányelv 90. Cikkének (1) bekezdése alapján adóalapjuk csökkentéséhez való jogra a vételár meg nem fizetése esetében, ha az érintett tagállam az Irányelv 90. Cikk (2) bekezdésében előírt eltéréssel kíván élni. „Az olyan nemzeti rendelkezést, amely adóalapot

csökkentő esetek felsorolásakor nem említi az ügylet árának meg nem fizetését, úgy kell tekinteni, hogy a tagállam élt az Irányelv 90. Cikkének (2) bekezdése szerint számára biztosított eltérési lehetőséggel”.

A perrel érintett esetben a vételár teljes vagy részleges meg nem fizetésére a teljesítés meghiúsulása, illetve a szerződéstől való elállás nélkül került sor.

Az Áfa tv. felperes által hivatkozott rendelkezései nem ellentétesek az Irányelv 90. Cikkében foglaltakkal. A felperes által hivatkozott jogcím alapján keresetnek helyt adó döntés meghozatalára, figyelemmel az Irányelv 90. Cikk (1) és (2) bekezdésére, valamint az Áfa tv. 77. § (1)- (2) és (3) bekezdéseire, nincs jogszabályi lehetőség. A tagállam, azaz Magyarország élt az Irányelv 90. Cikk (2) bekezdése szerinti számára biztosított eltérési lehetőséggel. A felperes a nemzeti és a közösségi jogszabályokkal ellentétben tévesen hivatkozott arra, hogy a teljesítés meghiúsulásának fogalmába bele kellene érteni a nem fizetés miatti szerződés felmondást (Kfv.I.35.387/2014/9., Kfv. V. 35.436/2014/5.).

Kfv.V.35.435/2014/4.szám

Adóköteles a tárgyi eszköznek nem minősülő termék (ingatlan) adómentes tevékenységhez történő felhasználása.

A perbeli esetben a zárt végű lízingszerződés kapcsán a teljesítés nem hiúsult meg, szerződéstől való elállás sem következett be, a szerződés a lízingbevevő nem fizetése miatt került felmondásra.

Az EUB a C-337/13. számú ügyben kifejtett jogértelmezés során rámutatott arra, hogy a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 90. Cikk (2) bekezdése lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy eltérjenek a 90. Cikk (1) bekezdése szerinti szabálytól, az ügylet árának teljes vagy részleges meg nem fizetése esetén. Az adóalanyok ennél fogva nem hivatkozhatnak az Irányelv 90. Cikkének (1) bekezdése alapján adóalapjuk csökkentéséhez való jogra a vételár meg nem fizetése esetében, ha az érintett tagállam az Irányelv 90. Cikk (2) bekezdésében előírt eltéréssel kíván élni. „Az olyan nemzeti rendelkezést, amely adóalapot csökkentő esetek felsorolásakor nem említi az ügylet árának meg nem fizetését, úgy kell tekinteni, hogy a tagállam élt az Irányelv 90. Cikkének (2) bekezdése szerint számára biztosított eltérési lehetőséggel”.

A lízingből visszavett, majd ismételten lízingbe adott ingatlanok tekintetében az Áfa tv. 77.§ (2) bekezdés b) pontja nem alkalmazható. Magyarország ugyanis élt az Irányelv 90. Cikk (2) bekezdése szerinti számára biztosított eltérési lehetőséggel, és a teljesítés meghiúsulásának fogalmába nem lehet beleérteni a nem fizetés miatti szerződés felmondást, ezért a 2011. évben kiállított korrekciós bizonylatokat az Áfa tv. 77.§-ára alapítottan nem lehet elszámolni (Kfv.I.35.387/2014/9., Kfv. V. 35.436/2014/5.).

Kfv.II.37.711/2014/6.

A tartózkodási engedély magyarországi előterjesztésének engedélyezése során az egyedi körülmények vizsgálatára kerül sor. Okszerű, ha a hatóság az általános körülmények mellett sajátos és többlet körülmények igazolását várja el.

A Kúria a Kfv.III.37.492/2013/5. számú ítéletben foglaltakkal egyezően mutat rá arra, hogy a jogszerű tartózkodási célon túlmenő indokokat kell felsorakoztatni ahhoz, hogy a Vhr. 47.§ (4) bekezdés a) pont szerinti méltányosság a kérelmező felperes esetében gyakorolható legyen. Az, hogy a felperes házastársára tekintettel családegyesítést kér, még önmagában nem tekinthető a méltányossághoz elegendő indoknak, valamely többlet körülmény igazolására van szükség.

A többlet körülmény megjelölése a felperes feladata, az alperest pedig e tények értékelése körében széles értékelési szabadság illeti meg, melynek egyetlen korlátja, hogy a hatóság köteles döntését kellően – okszerűen és logikusan - megindokolni.

Az alperes nem támaszthat e mérlegelés során olyan követelményeket, amelyek aránytalanul elnehezítik, vagy lehetetlenné teszik a méltányossági kérelem pozitív elbírálását. A Kúria ésszerű méltányossági indoknak látja például, ha a kérelmezőnek van tartásra szoruló, jogszerű tartózkodásra jogosult kiskorú gyermeke, akinek neveléséről, ellátásáról gondoskodnia kell, vagy van olyan hozzátartozója, aki gondozására, tartására szorul, így távolléte súlyos következményekkel járna.

E körülmény kellő valószínűsítése, az egyéb méltányosság gyakorlását erősítő körülményekkel – mint a távoli származási ország, a visszatérés bonyolult volta, a diplomáciai-konzuli kapcsolatok jelentéktelen volta stb. – olyan körülmények, melyek méltányosságra alapot adhatnak.

Az a tény, hogy felperes hosszú ideje tartózkodik Magyarországon, családja, barátai itt élnek, Magyarország és származási országa között nagy a földrajzi távolság, és jelentős idővesztéssel és költséggel járna a kinti kérelmezés, nem olyan körülmények, amelyek a méltányosság gyakorlását önmagukban indokolják, tekintve, hogy ezek általános körülmények és a főszabály alkalmazására vonatkozó előírást üresítené ki ezek automatikus elfogadása.

A Kúria egyetért az elsőfokú bírósággal abban, hogy a felperes olyan többlet indokra, amely a kivételes méltányolást alátámasztja nem hivatkozott. Az ugyanis, hogy a felperes családjegyesítési szándékkal kér tartózkodási engedélyt a tartózkodási engedély kiadásakor vizsgálendő követelmény, de nem alapozza meg a kérelem hazai beadásának lehetőségét. Ugyancsak nem méltányolható, hogy a felperes a kiutazása esetén jelentős időt töltene a családja nélkül, mert ez egy átmeneti nehézség és nem a családi életre komoly és végleges kihatással járó következmény. A felperes folyamatos magyarországi jelenlétének szükségességét nem indokolja családi körülmény. Ezért a hatóság és az elsőfokú bíróság is okszerűen jutott arra a következtetésre, hogy a méltányossági kérelem nem teljesíthető, a felperesnek a főszabály szerint kell tartózkodási engedély iránti kérelmét előterjesztenie.

A hatóság azzal, hogy a törvényi előírás szerint várja el a tartózkodási engedély iránti kérelem előterjesztését nem sérti a családi élet tiszteletben tartására vonatkozó egyezményi és alaptörvényi követelményt. A családi élet tiszteletben tartása nem ró a felperes által elvárt kötelezettséget az államra, tekintve, hogy ez nem egy korlátozhatatlan jog. A felperes a törvényi szabályozással megvalósult korlátozás célszerűségét nem vonta kétségbe. Maga a hatósági vizsgálat pedig nem jutott még el olyan szakaszba, ahol a hatóság kétséget kizáróan igazoltnak láthatta volna a valós családi kapcsolat fennállását, így ilyen kötelezettség nem is terhelhette.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának magyar vonatkozású ítéletei

1. Szkórits Zsigmond Magyarország elleni ügye (58.171/09. számú ügy)³⁶

A kérelmező 4.59 AK értékben közös tulajdonosa volt egy földterületnek. A földet egy meghatározatlan időponttól egy szocialista termelészövetkezet birtokolta és használta. A földrendező és földkiadó bizottságokról szóló 1993. évi II. törvény elfogadását követően a Pest Megyei Földhivatal elfogadott egy ilyen tervezetet az ilyen földterületek felosztásáról. A határozatot később a Bács-Kiskun Megyei és a Pest Megyei Kárrendezési Iroda helybenhagyta.

A Pest Megyei Földhivatal 1999. november 15-én 3305 hrsz. alatt egy 979 m² nagyságú, budakalászi szántót kárpótlási célra kijelölt. Ezt az intézkedést a Megyei Kárpótlási és Kárrendezési Hivatal jóváhagyta. A Megyei Földművelésügyi Hivatal 1999. november 15-én a kérelmező tulajdonába adta ugyanezt a földterületet. A tulajdonjogát 2000. augusztus 28-án jegyezték be az ingatlan-nyilvántartásba.

A kérelmező azonban sohasem tudott birtokba lépni, mivel a területet nyilvánvalóan foglalt volt és a szomszédos ingatlanok tulajdonosai használták.

A kérelmező birtokvédelmi eljárást indított a körjegyző előtt, kijelentve, hogy a használatban jogellenesen zavarják. Miután kérelmét elutasították, a határozat bírósági felülvizsgálatát kérte, birtokvédelmi keresetet indítva a szomszédok ellen a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság előtt.

A per folyamatban léte alatt, az alperesek az ingatlan-nyilvántartási térkép kiigazítását kérték. A kiigazítási eljárás során a kerületi földhivatal észlelte, hogy a 3305. hrsz.-ú ingatlan a valóságban nem létezik. A fellebbezés folytán eljáró megyei földhivatal helybenhagyta a határozatot, és 2006. június 21-én a 3305/1 hrsz.-on egy új földterületet utalt ki a kérelmezőnek. Ez a földterület azonban kisebb volt az eredetileg kiosztottnál és nyilvánvalóan alkalmatlan a művelésre. Ezen eljárástól lényegében függetlenül 2005. december 16-án Budakalászon a hatóságok egy új, digitális összeállított ingatlan-nyilvántartási térképet készítettek, azzal a nyilvánvaló céllal, hogy megszüntessék a meglévő pontatlanságokat.

A kérelmező által indított pert a kiigazítási eljárás jogerős befejezéséig felfüggesztették. A Megyei Földhivatal jogerős határozatának meghozatalát követően, 2006. december 15-én a Kerületi Bíróság elutasította a keresetet, megállapítva, hogy az alperesek nem használják jogtalanul a kérelmező ingatlanát, hiszen a 3305 hrsz.-ú ingatlan valójában nem is létezik. A kérelmező fellebbezést nyújtott be az ítélet ellen.

A másodfokú eljárást felfüggesztették tekintettel arra, hogy a kérelmező a kiigazító határozat bírósági felülvizsgálatát kérte. A közigazgatási bíróság előtt folyamatban lévő eljárás során egy földmérő szakértő is megerősítette, hogy a kérelmezőnek eredetileg egy olyan földterületet utaltak ki, amelyet térképészeti és szerkesztési hibákkal vettek nyilvántartásba, és hogy ezeket megfelelően javították ki a kiigazítási eljárás során. A Pest Megyei Bíróság ezért a kérelmező keresetét 2008. március 13-án elutasította. A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet 2009. április 28-án hatályában fenntartotta. Mivel a kiigazítási eljárásban a kérelmezőt megillető földterület elhelyezkedése végül is vitathatatlanná vált és kiderült, hogy azt az alperesek egyike sem tartja birtokában, a kérelmező 2006. december 15-én visszavonta az elsőfokú polgári ítélet elleni fellebbezését.

A fenti eljárások következtében a kérelmező végül tíz évvel azután került a kérdéses földterület birtokába, miután megszerezte azt, vagyis valamikor 2009-ben. A kérelmező közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránti keresetet indított a Körzeti és a Megyei Földhivatal ellen. A Buda Környéki Törvényszék 2012. március 13-án elutasította a keresetét; úgy találta, hogy a kérelmező kárát saját magatartása okozta, mivel számos hiábavaló eljárást indított különböző hatóságok előtt.

³⁶ Az ítélet 2014. december 16-án vált véglegessé.

A kérelmező az ítélet ellen fellebbezést nyújtott be, azonban halála miatt 2012. március 16-án az eljárás a jogutód perbelépéséig félbeszakadt. Úgy tűnik, az eljárás még mindig folyamatban van, vagyis a félbeszakadás állapotában maradt. A Bíróság előtti eljárást a kérelmező lánya folytatta.

A kérelmező – az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkére hivatkozással – azt sérelmezte, hogy tulajdona védelméhez való jogát megsértették azzal, hogy nem tudta a neki 1999-ben kiutalt földterületet birtokba venni.

A Bíróság kiemelte, hogy a felek nem értettek egyet abban, vajon a kérelmezőnek van-e az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke szerinti védelemre érdemes „tulajdoni illetősége”. Ezért a Bíróságnak először a kérelmező jogi helyzetét kellett tisztáznia.

Az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke védi a „javakat”, amelyek lehetnek akár „létező javak” vagy bizonyos más, vagyontárgynak minősülő jogok és érdekek, ideértve azokat a követeléseket is, amelyek tekintetében a kérelmező érvelhet azzal, hogy legalább „törvényes várománya” van egy vagyoni jog tényleges élvezetének megszerzésére. Továbbá, a „javak” fogalmának az 1. cikk első részében autonóm jelentése van, amely nem korlátozódik a dolgok tulajdonjogára és független a hazai jog formális osztályozásától. Az a tény, hogy egy Állam hazai joga egy bizonyos érdeket nem ismer el „jogként”, vagy akár „vagyoni jogként”, nem szükségképpen akadályozza meg, hogy a kérdéses érdeket, bizonyos körülmények között, az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke értelmében „jóságnak” tekintsenek.

Jelen ügyben azt kellett vizsgálni, hogy birtokba adás hiányában, a Megyei Földművelésügyi Hivatal határozata az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkének védelme alá eső, valós érdeket ruházott-e a kérelmezőre.

A Bíróság először is kiemelte, hogy a kérelmezőt 1999. november 30-án a 3305 hrsz.-ú ingatlan tulajdonosaként jegyezték be az ingatlan-nyilvántartásba. Úgy tűnik, hogy az adott időszakban az ingatlan-nyilvántartási térképek nem vezették pontosan és hibákat tartalmaztak, ideértve ugyanazon földterületek többszöri nyilvántartását. A Bíróság kiemelte azt is, hogy a hazai jog szerint az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés önmagában eredményezte a tulajdonjog átszállását, hanem ahhoz a birtokba adásra is szükség volt, legalábbis az olyan földkiadás esetén, amelynek a kérelmező feltételezhetően a kedvezményezettje volt. Ennek ellenére a kérelmező folyamatosan tulajdonosként volt bejegyezve, miként azt az ingatlan-nyilvántartás 2006. június 21-ei, a Legfelsőbb Bíróság által 2009. április 28-án hatályban tartott kiigazítása is megerősítette. A földhivatal határozata révén a kérelmező tulajdonjogának bejegyzése csak annyiban változott, hogy a hozzá tartozó földterületről megállapították, hogy másutt fekszik. A Bíróság ezért megállapította, hogy ennek következtében a kérelmező joggal tekintette magát a Megyei Földművelésügyi Hivatal által számára kiadott föld tulajdonosának annak ellenére, hogy sohasem lépett birtokba.

A Bíróság továbbá lényegesnek ítélte, hogy számos alkalommal úgy tűnt, hogy a kérelmezőt a hatóságok is ténylegesen úgy tekintették, mint akinek tulajdoni hányada van az ingatlanban, sőt még tulajdonosnak is. Így például a kérelmező birtokvédelmi pert indított, és az azt követő perben a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság úgy ítélte, hogy ő a tulajdonosa a 3305. hrsz.-ú ingatlannak, de elutasította a birtokvédelmi keresetét azon az alapon, hogy soha sem volt az ingatlan birtokában, minthogy az nem létezik. Továbbá, a kérelmező szomszédai által indított ingatlan-nyilvántartási térkép kiigazítása iránti közigazgatási eljárásban az első- és másodfokú közigazgatási hatóság nem vitatta, hogy a kérelmező jogcíme fennáll az ingatlan vonatkozásában, de úgy találták, hogy az ingatlan-nyilvántartás hibái miatt a földterület a valóságban nem létezik, mivel a szomszédos földrészek foglalják magukban. A hatóságok a problémát azzal oldották meg, hogy a kérelmezőnek új helyrajzi számon egy másik földrészetet jelöltek ki. Az ezt követő bírósági felülvizsgálat iránti eljárásban a Pest Megyei Bíróság megállapította, hogy az eljárás nem érinti a felek tulajdonjogát, pusztán az ingatlan-nyilvántartás hibáit igazítja ki. A Legfelsőbb Bíróság határozata szerint a közigazgatási határozat kijavította az ingatlan-nyilvántartás hibáit az által, hogy a kérelmező tulajdonjogát egy másik helyre helyezte át.

A Bíróság álláspontja szerint ezek az elemek együttesen megalapozzák, hogy a kérelmezőnek az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke által védett tulajdoni illetősége volt, még ha nem is lépett ténylegesen a vitatott földterület birtokába, miként azt e kárpótlási ügytípusra vonatkozó különös szabályok

megkövetelték. Valójában birtokba lépési kísérleteinek kudarca a Bíróság előtti panaszának középpontja. Ilyen körülmények között a Bíróság úgy ítélte, hogy a kérelmezőnek törvényes várománya volt arra, hogy a földterület birtokába lép, és ezért volt egy olyan érdeke, amely az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke értelmében „jóság”-nak minősül. Ennélfogva e rendelkezés jelen ügyben alkalmazható.

A Bíróság emlékeztetett, hogy az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke három különálló szabályt tartalmaz: az első szabály, amelyet az első bekezdés első mondata fektet le, általános jellegű, és kinyilvánítja a javak békés élvezetének alapelvét; a második szabály, amelyet az első bekezdés második mondata tartalmaz, a javaktól való megfosztást fedi le, és bizonyos feltételeknek veti alá azt; a harmadik szabály, amelyet a második bekezdés mond ki, elismeri, hogy a Szerződő Államok jogosultak egyebek mellett arra, hogy a javak használatát a közérdekkel összhangban szabályozzák.

Az Első Kiegészítő könyv 1. cikkének alapvető célja, hogy megvédje a személyeket a javaik békés élvezetébe való indokolatlan állami beavatkozástól. Az Egyezmény 1. cikke szerint azonban „a Szerződő Felek biztosítják a joghatóságuk alatt álló minden személy számára a jelen Egyezményben meghatározott jogokat és szabadságokat”. Ennek az általános kötelezettségnek a teljesítése az Egyezményben szavatolt jogok hatékony gyakorlásának biztosításával együtt járó tevérsre irányuló kötelezettségekkel járhat. Az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkével összefüggésben ezek a tevérsre irányuló kötelezettségek megkövetelhetik, hogy az Állam megtegye a tulajdonjog védelméhez szükséges intézkedéseket, különösen amikor közvetlen összefüggés van egy kérelmező által a hatóságoktól jogosan elvárható intézkedés és javai tényleges élvezete között. Az Államot az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke szerint terhelő tevérsre és tartózkodásra irányuló kötelezettségei közötti határvonal pontosan nem határozható meg.

Jelen ügyben a kérelmező jogosultságát a vitatott földterülethez a Megyei Földművelésügyi Hivatal 1999. november 15-ei határozata keletkeztette, ő azonban nem tudott birtokba lépni mindaddig, míg a hatóságok nem tettek lépéseket a a helyzet orvoslása érdekében egy új földrészlet 2006. június 21-ei kijelölése révén. Ez alatt az idő alatt a kérelmező nem tudta használni a tulajdonát, és nem tudott rendelkezni vele. Ezek a körülmények az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke első bekezdésének a javak békés birtoklásának alapelvét általános jelleggel lefektető első mondata alá eső beavatkozásként vizsgálhatók. Mindazonáltal a kérelmező helyzete úgy is felfogható, mint amely az ingatlannyilvántartás kellőképpen pontos vezetésének hatóságok általi elmulasztásából fakadt. Az eset körülményei ezért jól vizsgálhatók az Első kiegészítő jegyzőkönyv által védett jog gyakorlásának akadályaként vagy e jog érvényesítése biztosításának elmulasztásaként.

Az ügyet akár az állam tevérsre irányuló kötelezettsége szempontjából akár egy hatóság igazolásra szoruló beavatkozásként vizsgáljuk, az alkalmazandó szempontok lényegüket tekintve nem különböznek. Mindkettővel összefüggésben tekintettel kell lenni az egyén és a közösség egészének versengő érdekei között megteremtendő egyensúlyra. Abban is van igazság, hogy az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkében említett céloknak lehet szerepük annak értékelésében, hogy vajon az érintett közérdekű szükségletek és a kérelmező tulajdonhoz való alapvető joga közötti egyensúlyt megteremtették-e. Mindkét esettel összefüggésben az Államnak van bizonyos mérlegelési jogköre az Egyezménynek való megfelelés biztosítása érdekében teendő lépések meghatározásában.

A Bíróság ezért döntött arról, tekintet nélkül arra, hogy a magatartás beavatkozásként vagy egy cselekmény elmulasztásának vagy a kettő keverékének minősíthető-e, hogy a kérelmező által elszenvedett sérelem igazolható-e a vonatkozó alapelvek fényében. Az arányosság értékelése a szóban forgó különböző érdekek átfogó vizsgálatát igényli, szem előtt tartva azt, hogy az Egyezmény célja hogy „gyakorlati és hatékony” jogokat biztosítson. Továbbá, minden ügyben, amely az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkének sérelmével kapcsolatos, a Bíróságnak meg kell bizonyosodnia arról, hogy vajon az állam tevérsenysége vagy mulasztása aránytalan terhet ró-e a félre. Az értékelés kiterjed a beavatkozás jellegére, a kérelmező és az állami hatóságok magatartására is kiterjed.

A Bíróság kiemelte a Kormányzat azon érvét, miszerint bizonyos mértékig a kérelmező felelős a helyzetért a gondosság elmulasztása miatt annyiban, hogy olyan eljárásokat indított, amelyek nem vezethettek sikerre, ugyanakkor elmulasztott a tulajdonjog megállapítása iránt polgári pert indítani. A Bíróság nem látta okát annak, hogy megkérdőjelezze a kérelmező jóhiszeműségét abban, hogy

jogszerű tulajdonosnak ítélte magát, noha a földet a szomszédok birtokolták. Nem utal továbbá arra semmi, hogy tudnia kellett volna arról: az ingatlan-nyilvántartás pontatlan, és az általa előterjesztett kérelmek kudarcra vannak ítélve. Ilyen körülmények között a Bíróság elfogadta, hogy a kérelmező nem tanúsított gondatlanságot, amikor nem indította meg a leginkább megfelelő jogorvoslatot biztosító pert, amelynek szükségessége csak utólag látható.

A Bíróság észlelte, hogy a Megyei Földművelésügyi Hivatal eredeti határozata után hét év telt el anélkül, hogy a kérelmező bármely tulajdonosi jogát gyakorolni tudta volna, és csak a határozat után tíz évvel tudott végül birtokba lépni. Helyzetét súlyosbította az a tény, hogy még a megyei földhivatal 2006. június 21-ei határozatát követően sem szerzett ugyanolyan értékű földet, mint amilyent eredetileg kiosztottak neki.

A Bíróság úgy ítélte: az Állam azon kötelezettsége, hogy az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkében szavatolt tulajdonhoz való jog hatékony élvezetét biztosítsa a kérelmező számára, megkövetelte, hogy a nemzeti hatóságok gyakorlati lépéseket tegyenek annak biztosítása érdekében, hogy a tulajdonjog visszaadásával kapcsolatos határozatok végrehajthatók legyenek, és azt be akadályozzák az ingatlan-nyilvántartás hibái. Az első ilyen lépések a jelen ügyben az új, pontos budakalászi ingatlannyilvántartási térkép elkészítése volt 2005. december 16-án, illetve – a kérelmező vonatkozásban – az új földterület kijelölése. A nemzeti hatóságok azonban, ezt megelőzően elmulasztva az ingatlannyilvántartás pontos vezetését és a Megyei Földművelési Hivatal határozatának végrehajtását, hosszú időn keresztül bizonytalanságban tartották a kérelmezőt tulajdonosi jogai érvényesítése tekintetében, megtagadva tőle ingatlan használatát és az azzal való rendelkezés lehetőségét. Így annak következtében, amely elírás vagy hiba volt az ingatlan-nyilvántartásban, a kérelmező tulajdonjogának súlyos korlátozását szenvedte el. Az állami szervek által elkövetett hibák kockázatát az Államnak kell viselnie, és nem orvosolhatók az érintett magánszemély terhére. Még ha a kérelmező földrészlethez fűződő jogaival kapcsolatos intézkedések érinthették is a szomszédok tulajdonjogát, ez nem mentheti a hatóságok tétlenségét a probléma megoldásának megtalálásában. Az elírás az ingatlan-nyilvántartásban nem eredményezhette volna a kérelmező tulajdonosi jogainak ilyen hosszú tényleges tagadását.

A fentiekre tekintettel a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a kérelmezőnek aránytalan és eltúlzott terhet kellett viselnie, ezzel összhangban az Egyezmény Első kiegészítő jegyzőkönyvének 1. cikkét megsértették.

A Bíróság a kérelmező javára méltányosságból 10.000,- Euro vagyoni és nemvagyoni kártérítést ítél meg.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának kiemelten fontos ítéletei

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

A Kúria emberi jogi vonatkozású határozatai

Büntető ügyszak

Bkk.I.143/2014/2.

1. Nem a büntetés-végrehajtási bíró, hanem a büntetés-végrehajtási jogszabályok által a rendelkezési jogkör gyakorlójának nevezett bírósági hatáskörébe tartozik annak eldöntése, hogy az előzetes letartóztatásban, és így büntetés-végrehajtási intézetben tényleges szabadságelvonás hatálya alatt álló, ám még jogerősen el nem ítélet terhelt a büntetőeljárás eredményességére figyelemmel tehet-e nyilatkozatot sajtótermékben vagy elektronikus hírközlő hálózat útján.

2. A kollégiumi vélemény az adott kollégium tagjaira kötelező, és azt fejezi ki, hogy a kollégium a továbbiakban az adott jogkérdésben a jövőben a kollégiumi véleményben kifejtettek szerint fog ítélni. Az alsóbb szinten ítélező bíróságok ennek tudatában követik, vagy nem, a Kúria kollégiumi

véleményét. Ha azonban a Kúria kollégiumi véleményétől eltérő jogi álláspontot foglalnak el, ennek következményeivel számolniuk kell.

Az Ítéletábrá azon álláspontja, amely szerint a vádirat benyújtása után az eljárást folytató bíróság pervezető végzésben határoz az előzetes fogvatartásban lévő terhelt sajtónyilatkozatának megengedése vagy megtiltása kérdésében, és ezt követően kerülhet sor a Bv. tvr. 118/A. §-ában foglalt, a büntetés-végrehajtási bíró által lefolytatandó eljárásra, téves.

Az előzetes letartóztatás végrehajtására vonatkozó szabályokat a hatályos jog a büntetés-végrehajtási joganyag részeként kodifikálta; a fogvatartás végrehajtására vonatkozóan a Bv.tvr. szabályai irányadóak, függetlenül attól, hogy a fogvatartás jogcíme a már jogerősen kiszabott szabadságvesztés, avagy a még folyamatban lévő büntetőeljárásban az előzetes letartóztatás végrehajtása. Miután az előzetes letartóztatás végrehajtásának legfontosabb szabályait a Bv.tvr. szabályozza, a 2008. évi XCII. törvény a Bv.tvr.-nek az előzetes letartóztatás végrehajtására vonatkozó X. Fejezetébe iktatta be a nyilatkozattétellel kapcsolatos rendelkezéseket is.

A folyamatban lévő büntetőeljárásban előzetes letartóztatását töltő terhelt nyilatkozattételének engedélyezése kapcsán azonban a Bv.tvr. a szabadságvesztés végrehajtása alatt nyilatkozni kívánó elítéltre nézve követendő eljáráshoz képest differenciáltabb szabályozást tartalmaz.

Eltérő a szabadságvesztését töltő terhelthez képest az előzetes letartóztatásban lévő vádlott helyzete: az elítélttel szemben a büntetőeljárás jogerősen befejeződött, a vádlottal szemben még folyamatban van a büntetőeljárás. Ezért a vádlott nyilatkozattételének engedélyezéséhez nem elegendő a büntetés-végrehajtás országos parancsnokának, mint a végrehajtásért felelős állami szerv egyszemélyi felelős vezetőjének engedélyező határozata. A büntetőeljárás alatt a vádirat benyújtásáig az ügyész, azt követően pedig az eljárást folytató bíróság az, amely a büntetés-végrehajtási jog szerint a rendelkezési jogkör gyakorlója, azaz a nyilatkozattételhez a hozzájárulást a vádirat benyújtásáig az ügyész, azt követően az a bíróság adhatja vagy tagadhatja meg, amelyik előtt a büntetőeljárás éppen folyamatban van. Erről rendelkezik a Bv.tvr. 118/A. § (5) bekezdése, egyébként a rendelkezési jogkör gyakorlójának jogait a szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 237-257. §-ai tartalmazzák. A rendelkezési jogkör gyakorlója dönt minden olyan kérdésben, amely a folyamatban lévő büntetőeljárás sikerét, kimenetelét érintheti, és nem szűken vett végrehajtási kérdés.

Ezek a jogszabályok szabályozzák a rendelkezési jogkör gyakorlását, és nem a büntetőeljárás törvény, annak ellenére, hogy az ilyen, az előzetes letartóztatás tartama alatti engedélyezésre csak a büntetőeljárás alatt kerülhet sor, és a vádemelés előtt az ügyész, vádemelés után pedig kizárólag az a bíróság lehet a rendelkezési jogkör gyakorlója, amelyik előtt a büntetőeljárás folyamatban van.

Az Alkotmánybíróság 13/2001. (V. 14.) AB határozatának IV.2. pontjában kifejtette: az előzetes letartóztatás okának és céljának alapján elfogadható, hogy az ügyész, illetve a bíróság megakadályozza az előzetesen letartóztatott és a média közötti kapcsolatfelvételt, amennyiben a büntetőeljárás eredményességének, vagy a fogvatartó intézmény rendjének és biztonságának veszélyeztetése megállapítható.□

Ezzel összhangban áll az előzetes letartóztatásban lévő terhelt nyilatkozattételi jogának szabályozása, amely kétlépcsős: első lépcsőben a fogvatartást végrehajtó állami szerv vezetője nyilatkozik arról, hogy a nyilatkozattétel veszélyeztetné-e az adott büntetés-végrehajtási intézet rendjét és biztonságát, majd nyilatkozatát a kérelemmel együtt a vádirat benyújtásáig az ügyésznek, azt követően a bíróságnak küldi meg [Bv.tvr. 118/A. § (4) bek.]. A kérelemről □ennek megfelelően □a vádirat benyújtásáig az ügyész, azt követően a bíróság végzéssel határoz [Bv.tvr. 118/A. § (5) bek.].

Azaz a Bv.tvr. a 118/A. §-ban egy olyan kettős természetű jogintézményt szabályoz, amely a büntetés-végrehajtási jog és a büntetőeljárás jog határán helyezkedik el. A két jogág közötti összekötő kapocs – miután folyamatban lévő büntetőeljárásról van szó – a rendelkezési jogkör gyakorlója, azaz az ügyész a vádemelésig, azután pedig az a bíróság, amely előtt az eljárás folyamatban van.

Nem a büntetés-végrehajtási bíró, hanem a büntetés-végrehajtási jogszabályok által a rendelkezési jogkör gyakorlójának nevezett bíróság hatáskörébe tartozik annak eldöntése, hogy az előzetes letartóztatásban lévő, büntetés-végrehajtási intézetben fogvatartott, ám még jogerősen el nem ítélt

terhelt a büntetőeljárás eredményességére, mint az Alkotmánybíróság által is elismert nyilatkozattétel-korlátozási jogcímre tekintettel tehet-e nyilatkozatot sajtótermékben vagy elektronikus hírközlő hálózat útján.

Ennek oka egyrészt az, hogy a rendelkezési jogkör gyakorlója, és nem a büntetés-végrehajtási bíró az, aki a folyamatban lévő büntetőeljárás érdekeire figyelemmel ezt a kérdést érdemben el tudja dönteni; másrészt a büntetés-végrehajtási bíró csak a büntetést kiszabó jogerős bírósági határozat alapján, a büntetés-végrehajtási jogviszony keretei között jár el, és kizárólag a Bv.tvr.-ben számára biztosított jogokat, hatásköröket gyakorolhatja. Ezt támasztja alá a Bv.tvr. 6. § (1) bekezdése, amely a következőképp rendelkezik: **A bíróság e fejezetben szabályozott feladatait a törvényszéken működő büntetés-végrehajtási bíró látja el.** Azaz a tvr. nem az általa szabályozott valamennyi bíróságra háruló feladatot utalta a bv. bíró hatáskörébe.

A Bv.tvr. 118/A. §-ának (5) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy az előzetes letartóztatásban lévő terhelt nyilatkozattételi kérelme tárgyában **az eljárás szakaszaihoz képest a vádirat benyújtásáig az ügyész, azt követően a bíróság határoz, azaz nem a bv. bíró.** A Bv.tvr. 118/A. §-ának (9) bekezdéséből **amely szerint az előzetes letartóztatott nyilatkozattétele kapcsán az ügyész és a bíróság eljárására egyebekben a büntetőeljárás törvény rendelkezései az irányadók - is ez következik.** A Bv.tvr. 118/A. § (5) és (7) bekezdésének egybevetéséből pedig az következik, hogy mind az ügyész, mind a vádirat benyújtása után a bíróság határozata ellen fellebbezésnek van helye.

Kétségtelen, hogy a bíróság (mégpedig a Bv.tvr. e rendelkezésének rendszertani értelmezéséből következően a perbíróság) e határozata elleni fellebbezést a 118/A. § (7) bekezdése szerint a törvényszék másodfokú tanácsa bírálja el. Miután azonban az idézett (9) bekezdés szerint a bíróság eljárására egyebekben a Be. szabályai irányadóak, ez a rendelkezés **az ítéletábra álláspontjától eltérően nem azt jelenti, hogy az eljárási törvényben nem szabályozott kérdésekben a Bv.tvr.-t kell alkalmazni, hanem azt, hogy a Bv.tvr.-ben a jogalkotó nem kívánt eltérni a Be. rendszerében meglévő, a jogorvoslati eljárásokra irányadó hatásköri rendelkezésektől, és erre nézve a büntetőeljárás törvényt rendelte alkalmazni.**

Ezért akkor, ha első fokon a járásbíró jár el, az dönt az eljárása alatt az engedélyezés tárgyában, a határozata elleni fellebbezést pedig a törvényszék bírálja el; amikor pedig az ügyet első fokon nem a járásbíró, hanem a törvényszék tárgyalja, az első fokú eljárásban az engedélyezés tárgyában az ügyben eljáró törvényszék dönt, és ilyenkor a Be. 13. § (2) bekezdésének b) pontjára figyelemmel a végzés elleni fellebbezést nem a törvényszék, hanem az ítéletábra másodfokú tanácsa bírálja el. Amennyiben az eljárás másodfokon van folyamatban, és a törvényszék jár el, a törvényszék határoz az engedélyezés tárgyában, a fellebbezést pedig a Be. 383. § (1) bekezdésének a) pontja alapján az ítéletábra bírálja el; ha pedig az ügyet másodfokon az ítéletábra tárgyalja, és **mint a rendelkezési jogkör gyakorlója dönt a nyilatkozattétel engedélyezése tárgyában, a határozata elleni fellebbezést a Be. 383. § (1) bekezdésének b) pontja alapján a Kúria bírálja el.**

Ekként tehát téves az ítéletábra azon okfejtése, amely szerint a Bv.tvr. e rendelkezései felülírnák a Be. fellebbezési fórumaira vonatkozó szabályozást. Az ítéletábra értelmezésétől eltérően a Bv.tvr. 118/A. § (9) bekezdése éppen a Be. jogorvoslati fórumrendszerére utal vissza, nem pedig felülírja azt.

Lényegében ezzel az okfejtéssel áll összhangban a BKv 85. számú büntető kollégiumi vélemény is. Ezt erősíti egyébként az is, hogy az elítéltek nyilatkozattételének engedélyezéséről a Bv.tvr. eltérően rendelkezik: a 9/A. § (1) bekezdése szerint az elítélt 36/C. § (1) bekezdése szerinti nyilatkozattételét megtagadó határozat elleni fellebbezést a büntetés-végrehajtási bíró az iratnak a hozzá érkezésétől számított öt napon belül az iratok alapján bírálja el, és a végzése ellen fellebbezésnek nincs helye. Azaz nem bíróként, hanem büntetés-végrehajtási bíróként nevezi meg a döntéshozót. A Bv.tvr. 118/A. § (5) bekezdése szerinti határozatot azonban nem a bv. bíró hatáskörébe utalja; az előzetes letartóztatásban lévő fogvatartott esetében, akivel szemben a büntetőeljárás még folyik, nem a bv. bírónak, hanem a büntetőügyben eljáró bíróságnak van jogköre a sajtónyilatkozat engedélyezése tárgyában a döntést meghozni.

Téves az a sommás megállapítás is, miszerint a Bv.tvr. szóhasználata a bíróságot a büntetés-végrehajtási bíróval azonosítja. Ezt támasztja alá a Bv.tvr. már hivatkozott 6. § (1) bekezdésén – amely kifejezetten akként rendelkezik, miszerint a bv. bíró hatásköre alapvetően a tvr. II. Fejezete szerinti

eljárásokra terjed ki túl, hogy a Bv.tvr. 24. §-ában, 34. § (2) és (3) bekezdésében, 36. § (1) bekezdésének p) pontjában, (2) bekezdésében, (4a) bekezdésének b) pontjában, (8) bekezdésében, 68. § (2) bekezdésében, 69. § (1) bekezdésében, 71.§-ában, 72. § (2) bekezdésében, 76. § (1) és (2) bekezdésében, 81. §-ában, 82. §-ában, 82/A. §-ában, 83. §-ában, 84/A-84/B. §-ában, 96. § e) pontjában, 106. §-ában, 112. § (1) bekezdésében, 116. § (1) és (4) bekezdésében, 118. § (1) bekezdésének d) pontjában és (3) bekezdésében, 121/A. § (3) bekezdésében vagy 126. § (2e) bekezdésében említett bíróság nem azonos a büntetés-végrehajtási bíróval.

Kétségtelen, hogy a Bv.tvr. 23/C. §-ában, 28/A. §-ában, 36/E. § (4) bekezdésében, 100. §-ában említett bíróságon valójában a büntetés-végrehajtási bírót kell érteni. Ezért a 2014. december 31-ig még hatályos, számos módosításon átesett, így koherenciáját veszített Bv.tvr. kapcsán az egyes szabályok – elsősorban rendszertani, jogdogmatikai – értelmezése alapján kell eldönteni, miszerint a Bv.tvr. mely bíróságnak, és milyen kérdésekben biztosít hatáskört.

Tévedésen alapszik az ítélőtábla azon jogi álláspontja is, amely szerint a perbíróság a nyilatkozattétel engedélyezése tárgyában pervezető, ekként önállóan nem fellebbezhető végzésben határoz, és e pervezető végzés meghozatalát követően a büntetés-végrehajtási bíró hozza meg a nyilatkozattétel engedélyezése tárgyában az alakszerű, így már fellebbezhető végzést.

Ilyen következtetés a Bv.tvr. egyetlen rendelkezéséből sem vonható le, és mivel a nyilatkozattétel engedélyezését a Bv.tvr. szabályozza, semmilyen tételes jogi alapja nincs az ítélőtábla e kérdésben elfoglalt álláspontjának. Az ítélőtábla is idézi a Be. 260. § (1) bekezdését, mely szerint a pervezető végzés az ügy menetét, az eljárási cselekmény előkészítését vagy annak végrehajtását szolgálja. A vádlott sajtónak történő nyilatkozattételét engedélyező vagy azt megtagadó határozata tartalmilag nyilvánvalóan nem ilyen, így pervezető végzésnek semmiképp sem tekinthető.

Az ítélőtábla idézi az Alkotmánybíróság 13/2001. (V. 14.) határozatának megállapításait, amelyből azonban éppen az olvasható ki, miszerint a fogvatartott véleménynyilvánítási joga és a sajtóval történő kapcsolattartása nemcsak a büntetés-végrehajtás reintegrációs céljait elősegítő eszköz, de egyben az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságok Európai Egyezményében biztosított alapjog is, amely csak szűk körben korlátozható.

Ebből viszont az következik, hogy az ítélőtábla azon jogi álláspontja, miszerint a nyilatkozattétel tárgyában a perbíróság pervezető végzéssel határoz, és ezt követően, a büntetés-végrehajtási bíró e végzéshez kötve, határoz a nyilatkozattétel megengedhetőségéről, ténylegesen mind a büntetés-végrehajtási bíró kompetenciáját, mind pedig a jogorvoslati jogosultságot kiüresíti, mivel a perbíróság végzése után sem a bv. bíró, sem a bv. bíró határozatát felülbíráló másodfokú tanács nincs abban a helyzetben, hogy a pervezető végzést melyet indokolni sem kell – érdemben felülbírálja.

Amennyiben ez az álláspont helytálló lenne, akkor a döntés hasonló helyzetet eredményezne, mint amilyen a Be. – tervezett, azonban hatályba nem lépett – 327. § (2) bekezdése miatt alakult volna ki, amely szerint azzal a terhelttel szemben, akit első fokon nem jogerősen legalább három évi szabadságvesztésre ítélték, az ügyész indítványa alapján az előzetes letartóztatás elrendelése vagy fenntartása kötelező lett volna; ennek kapcsán fejtette ki az Alkotmánybíróság 19/1999. (VI. 25.) AB határozatában, hogy az ilyen rendelkezés elvonná a bíróság hatáskörét, és egyúttal kiüresítené a jogorvoslati jogot is, emellett sértené a jogbiztonság követelményét, mivel a döntés alapjául szolgáló mérlegelési szempontokat egyáltalán nem határoz meg.

Az Ítélőtábla által vázolt engedélyezési modell ugyanezen hiányosságokban szenved: egyrészt a perbíróság pervezető végzésének mérlegelési szempontjait nem határozza meg, ugyanakkor a pervezető végzés ténylegesen kényszerpályára helyezné a büntetés-végrehajtási bírót, mivel a mérlegelési szempontokat nem bírálhatná felül, és emiatt a bv. bíró határozata elleni jogorvoslati jog formálissá válna; a felülbírálatot elvégző bíróság sem ismerné a döntés tényleges okait, ezért azt érdemben felülbírálni sem tudná.

Az iratokból megállapíthatóan a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának a Bv.tvr. 118/A. § (4) bekezdése alapján adott nyilatkozata 2013. szeptember 19-én érkezett az Ítélőtáblára. Az Ítélőtábla a negatív hatásköri összeütközést megalapozó végzését 2013. október 30-án hozta meg, és bár az ügyészi fellebbezés 2013. november 6-án megérkezett, az iratokat a fellebbezés elbírálására csak

2014. január 6-án terjesztette fel a Legfőbb Ügyészség keresztül a Kúriára. A Be. 64/A. § (1) bekezdésének a) pontja szerint az eljárást soron kívül kell lefolytatni, ha a terhelt előzetes letartóztatásban van. A Bv.tvr. 118/A. § (9) bekezdése alapján a fogvatartotti nyilatkozattétel engedélyezése tárgyában a Bv.tvr.-ben nem szabályozott kérdésekben a Be. szabályai irányadóak.

A hatásköri összeütközés folytán a 2013 szeptemberében előterjesztett kérelem még nincs elbírálva, amely az alapjog súlyos sérelmét jelenti. Ezért a Kúria előírta, hogy a Be. 64/A. § (1) bekezdésének a) pontja alapján az eljárás lefolytatására kijelölt Fővárosi Ítéltábla a nyilatkozattétel engedélyezése kérdésében soron kívül határozzon.

Bfv.I.1.721/2014/2.szám

Törvényben kizárt – szabálysértési kifogást elbíráló bírósági határozat ellen előterjesztett – felülvizsgálati indítvány elutasítása.

A felülvizsgálat olyan rendkívüli jogorvoslat, amelyet kizárólag a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) tárgyi hatálya alá tartozó büntetőügyekben, továbbá azokban a polgári ügyekben lehet igénybe venni, amelyekben a bíróság a Pp. alapján jár el. Ez utóbbi törvény hatálya alá tartoznak azok a közigazgatási határozatok is, amelyek bírósági felülvizsgálatát a törvény lehetővé teszi (Pp. XX. fejezete). A felülvizsgálat kizárólag e két eljárási törvényben felsorolt okokra hivatkozással vehető igénybe; a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

A jogalkotó által szabálysértésnek minősített jogsértések miatt indult bírósági vagy szabálysértési hatósági ügyek nem minősülnek polgári jogvitának, minthogy nem magánjogi, hanem az állam és a polgára közötti sajátos közjogi-közigazgatási jogviszonyt keletkeztetnek.

A szabálysértési eljárás ugyanakkor nem tartozik a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) hatálya alá sem [Ket. 13. § (1) bekezdés]. Ebből következően a szabálysértési ügyben hozott hatósági határozat bírósági felülvizsgálatára nem a Pp. XX. fejezete vonatkozik [Pp. 324. § (2) bek.], így a szabálysértési határozat ellen nem terjeszthető elő a Pp. 270. és 340-340/A. §-ai alapján közigazgatási felülvizsgálati kérelem sem.

A szabálysértések elbírálása – a Be. 337. §-ában szabályozott eseteken kívül – nem tartozik a büntetőeljárás rendjére sem, ezért a szabálysértési ügyben hozott bírósági határozat – akár bírósági hatáskörbe tartozó, elzárással sújtható szabálysértést elbíráló, akár a szabálysértési hatóság által meghozott határozat elleni kifogást elbíráló bírósági határozat a Be. alapján sem támadható meg felülvizsgálati indítvánnyal (EBH 2002.621).

A szabálysértési ügyben hozott közigazgatási jellegű hatósági határozatok bírósági felülvizsgálatának tételes jogi szabályozása kapcsán a Kúria a következőkre mutat rá:

Az Alkotmány módosításáról szóló 1989. évi XXXI. törvény 30. §-a módosította az 1949. évi XX. törvényt, és az 50. § (2) bekezdésében biztosította a közigazgatási határozatok törvényességének bírósági felülvizsgálatát. A Magyar Köztársaság ezt követően csatlakozott az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezményhez és annak nyolc kiegészítő jegyzőkönyvéhez.

Az Egyezményt kihirdető 1993. évi XXXI. törvény 4. §-ában azonban a Magyar Köztársaság az Egyezmény 6. Cikk 1. bekezdésében biztosított bírósághoz fordulás jogával kapcsolatban a következő fenntartást tette: „A közigazgatási hatóságok előtt szabálysértés miatt folyó eljárásokban Magyarország ez idő szerint nem tudja biztosítani a bírósághoz fordulás jogát, minthogy a hatályos magyar jogszabályok nem tesznek ilyen jogot lehetővé a közigazgatási hatóságok szabálysértési ügyekben hozott jogerős határozatával szemben.”

Ezt követően az Alkotmánybíróság a 63/1997. (XII. 12.) AB határozatában megállapította, hogy az Országgyűlés elmulasztotta a szabálysértési jognak az Alkotmány 50. § (2) bekezdése, illetőleg az Alkotmány 57. § (1) bekezdése követelményeinek megfelelő újraszabályozására vonatkozó jogalkotói feladatát. Ezért az Alkotmánybíróság felhívja az Országgyűlést, hogy a szükséges törvényalkotást legkésőbb 1998. december 31-ig végezze el.

E jogi előzmények után került sor a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény megalkotására, amely a szabálysértési hatóságok által hozott határozatok bírósági felülvizsgálatának a jelenlegi rendszerét bevezette. Ennek lényege az, hogy a szabálysértési hatóság sérelmesnek tartott határozatával szemben az eljárás alá vont személy kifejezett kérelme alapján a szabálysértési hatóság székhelye szerint illetékes helyi bíróság (jelenleg: járásbíróság) egyfokú, halasztó hatályú, kifogásnak nevezett felülvizsgálati eljárást folytat le, melynek keretében a szabálysértési határozatot mind ténybelileg, mind jogilag felülvizsgálja, azt hatályban tarthatja vagy megváltoztathatja. Ezt, az 1999. évi LXIX. törvény által bevezetett rendszert vette át – kisebb módosításokkal - a jelenleg hatályos Szabs. tv. is.

Az 1999. évi XLIX. törvény szerinti szabálysértési kódex, amely immár a nemzetközi kötelezettségvállalásainknak és az akkor hatályos Alkotmánynak megfelelően lehetővé tette a szabálysértési ügyben hozott közigazgatási határozatok elleni bírósági felülvizsgálat lehetőségét, 2000. március 1-jén lépett hatályba. Ennek megfelelően az Egyezmény 6. cikk 1. bekezdéséhez fűzött fenntartást a továbbiakban nem volt indokolt fenntartani, ezért a kihirdető törvény 4. §-át az 1999. évi CXX. törvény 44. § (1) bekezdésének c) pontja 2000. március 1-jével hatályon kívül helyezte.

A szabálysértési ügyekben hozott közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálata a fentiek szerint Magyarországon biztosított, azonban nem a Pp. vagy a Be. rendjén, hanem a Szabs. tv.-ben meghatározott önálló felülvizsgálati rendben. A Szabs. tv. 116. § (3) bekezdése szerint a bíróság kifogást elbíráló végzése ellen fellebbezésnek nincs helye, a Szabs. tv. pedig a kifogást elbíráló bírósági határozat ellen kizárólag a ténybeli alapú rendkívüli jogorvoslatot, a perújítást ismeri.

Bpkf.III.1.816/2014/2.

A nem jogerős ítéletben többrendbeli rablás büntette és életveszélyt okozó testi sértés büntette miatt 12 évi fegyházbüntetésre ítélt vádlott előzetes letartóztatásának fenntartása indokolt.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága eseti döntésében kifejtettek értelmében az előzetes letartóztatásról szóló döntés során a bíróságnak az olyan tény is meg kell vizsgálni, amely a közérdek fennállta mellett vagy ellen szól, illetőleg az ártatlanság vélelméhez való jogot erősíti vagy azzal szemben áll. Amennyiben a közérdek valódi követelményének speciális jelei fennállnak [mint jelen esetben a nem jogerősen kiszabott kiemelkedő tartamú szabadságvesztés esetleges végrehajthatóságának biztosítása, valamint a vádlott társadalomra való veszélyességének magas foka [ez nagyobb súllyal esik latba, mint az egyezmény 5. cikkében lefektetett, az egyéni szabadság tiszteletben tartását előíró szabály. [Labita v. Italy (G.C.) no26772/1995.]

A vádlott esetében tehát az vizsgálandó, hogy az előzetes letartóztatás indokoltsága tényszerű alapon áll-e, amely ésszerűen alátámasztott-e, az abból vont következtetés okszerű-e, s ekként a kényszerintézkedés alkalmazása célszerű-e (EBH 2009.2025.).

Az előzetes letartóztatás ténybeli alapjai mindössze annyi pontosítást igényelnek, hogy a vádlott nem büntetett előéletű, mert mindkét korábbi elítélése a jelen ügyben elbírált cselekmények elkövetési ideje után emelkedett jogerőre.

Ugyanakkor a nem jogerősen kiszabott szabadságvesztés 12 évi tartama a vádlott személyére nyilvánvalóan hatással van. Az előzetes letartóztatásnak a nem jogerős elsőfokú ítélet meghozatalát követő, a Be. 327. §-ának (2) bekezdésére, azaz a kiszabott szabadságvesztés tartamára figyelemmel történő elrendelése vagy fenntartása az eljárási érdekeken túl a végrehajthatóságot is biztosító rendeltetéssel bír [Be. 596. § (1) bekezdés 1. mondat és (3) bekezdés]. A szökés, elrejtőzés veszélyét a 12 éves tartam pedig a jelen ügyben feltétlenül megalapozza [Be. 327. § (2) bekezdés].

Figyelemmel arra, hogy a vádlott ugyan nem büntetett előéletű, de [egyebek mellett ugyanilyen jellegű cselekmények miatt is folyamatban lévő] más büntetőeljárások hatálya alatt állt, továbbá a jelen büntetőeljárás tárgyát képező cselekményeket a nem jogerős ítélet szerint társas elkövetésben, több sértett sérelmére, sorozat-jelleggel követte el, az ítélet tábla helyesen állapította meg, hogy a nem jogerős ítélet szerinti cselekményekre, azok indítékára és elkövetési módjára, valamint fokozott társadalomra veszélyességére figyelemmel alapos okkal lehet tartani annak a lehetőségétől, miszerint a

II. rendű vádlott esetleges szabadlábra helyezése esetén szabadságvesztéssel büntetendő újabb bűncselekményt követne el [Be. 129. § (2) bekezdés d) pontja].

Mindezekre tekintettel a Kúria megállapította a szükségesség és arányosság elvét is szem előtt tartva –, hogy az előzetes letartóztatás alapjául szolgáló okok továbbra is fennállnak és úgy találta, hogy egy esetleges enyhébb kényszerintézkedés elrendelésével nem érhetőek el az előzetes letartóztatás elrendelésével elérni kívánt célok.

Gazdasági ügyszak

Gfv.VII.30.380/2014/4.; Gfv.VII.30.387/2014/6.

Általános szerződési feltétel jogszabályon alapuló tisztességtelensége vélelmének megdöntése csak akkor eredményes, ha az arra hivatkozó fél a jogszabályban meghatározott feltételeket bizonyítani tudja.

1. A Charta 17. cikke a tulajdonhoz való jog védelméről rendelkezik. E jog megfelel az Emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményben (a továbbiakban: Egyezmény) biztosított hasonló jognak, ezért a Charta 52. cikk (3) bekezdése értelmében tartalmát és terjedelmét azonosnak kell tekinteni az említett Egyezményben szereplővel. Ezt az értelmezést támasztják alá a Charta 17. cikkéhez fűzött magyarázatok (HL C 303, 2007.12.14., 17. o.), amelyeket az Európai Unióról szóló Szerződés (a továbbiakban: EUSZ) 6. cikk (1) bekezdése és a Charta 52. cikk (7) bekezdése alapján a tagállami bíróságoknak is figyelembe kell venniük. A magyarázatok kifejezetten utalnak arra, hogy a Charta 17. cikke az Egyezmény 1. kiegészítő jegyzőkönyvének (a továbbiakban: 1. kiegészítő jegyzőkönyv) 1. cikkén alapul, és a szövegezési eltérésektől függetlenül azonos tartalommal és terjedelemben szabályozza a kérdéses alapjogot.

Az Egyezmény 1. kiegészítő jegyzőkönyvének a tulajdon védelméről szóló 1. cikkének első fordulata a következőképpen rendelkezik: „Minden természetes vagy jogi személynek joga van javai tisztelgetben tartásához. Senkit sem lehet tulajdonától megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből és a törvényben meghatározott feltételek, valamint a nemzetközi jog általános elvei szerint történik.”

Mivel az Egyezmény az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) joggyakorlata alapján autonóm módon határozza meg a javak és a tulajdon fogalmát, a Kúriának – függetlenül attól, hogy ez az igény a magyar jog alapján hogyan minősül – vizsgálnia kell, miszerint a felperes felülvizsgálati kérelmében említett „várománya” az Egyezmény alapján tulajdoni védelmet élvez-e, illetve történt-e az Egyezmény értelmében tulajdontól való „megfosztás”.

Az EJEB gyakorlata a vagyon fogalmát kiterjesztően értelmezi és számos gazdasági érdeket minősít a tulajdonnal azonos védelem alá esőnek. Az 1. kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke azonban csak olyan jogok védelmét biztosítja, amelyekkel a fél a nemzeti jog alapján rendelkezik vagy valaha rendelkezett, vagyis amelyek esetében fogalmilag felmerülhet a „megfosztás” kérdése. Olyan jogok megszerzése és gyakorlása, ami a felet a nemzeti jog alapján sohasem illette meg, az Egyezmény alapján nem követelhető [Marckx v. Belgium, A31 (1979); X v. Német Szövetségi Köztársaság, App. No. 8410/78 (1979); S. v. Egyesült Királyság, App. No. 11716/85 (1986)].

Jelen esetben a felperes olyan gazdasági érdeke sérelmét tekinti tulajdonelvonásnak, amely kizárólag tisztességtelen egyoldalú kamat-, költség-, vagy díjemelést lehetővé tevő szerződéses kikötésen alapul. Az uniós és magyar jog alapján ezek a kikötések semmiesek, vagyis a fogyasztó számára nem jelenthetnek kötelezettséget, a pénzügyet számára pedig értelemszerűen nem keletkeztethetnek jogosultságot.

A Kúria e körben utal saját korábban kifejtett álláspontjára, illetve az AB határozatára, amely szerint a Törvény sem a tisztességtelenség tartalma, sem annak jogkövetkezményei tekintetében nem tartalmaz visszaható hatályú jogalkotást (AB határozat, Indokolás [71]-[114]). Vagyis a Törvény alapján vizsgálendő szerződéses kikötések semmissége nem a Törvény, hanem az uniós és magyar jog 2004. május 1-je óta létező tartalma alapján állt be. A felperes tehát érvényesen sohasem rendelkezett olyan vagyoni igénnyel, ami kizárólag tisztességtelen egyoldalú kamat-, költség-, vagy díjemelést lehetővé

tevő szerződéses kikötésen alapul. Ebből következően ebben a körben fogalmilag nem merülhet fel a „megfosztás” kérdése.

A fentiek alapján a Törvény tehát nem tartalmaz olyan rendelkezést, ami a felperes által hivatkozott okból ellentétes lenne a Charta 17. cikkében foglalt rendelkezésekkel.

2. A Charta 47. cikke a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogról rendelkezik. A Charta 47. cikkéhez fűzött magyarázatok szerint a cikk az Egyezmény 13. cikkén, illetve 6. cikk (1) bekezdésén alapul, amit az EU Bíróság joggyakorlata is megerősít (C-93/12. sz. ET Agroconsulting ügy, 59. pont és az ott hivatkozott joggyakorlat). A Charta által biztosított jogvédelem több szempontból kiterjedtebb, mint az Egyezmény által nyújtott védelem, a jelen ügyben alkalmazandó hatékony jogorvoslat és tisztességes eljárás szempontjából viszont az alapelv tartalma és terjedelme a két szabályozásban megegyezik.

Az AB határozat az Egyezmény rendelkezéseivel összefüggésben is részletesen vizsgálta a felperesi előadással azonos tárgyú indítványokat. Megállapította, hogy a Törvényben meghatározott keresetindítási határidő nem ütközik az Egyezmény 6. cikk (1) bekezdésébe (AB határozat, Indokolás [162]). Az AB határozat – a Kúria fent kifejtett jogértelmezésével egybehangzóan – ugyancsak megállapította, hogy a Törvény alapján bár a bizonyítás lényege banki okiratokon alapul, „tanú és szakértő meghallgatásának az igénye nem eleve kizárt” (AB határozat, Indokolás [170]). A Törvény azt sem zárja ki, hogy a felek az eljárásban álláspontjukat előadják.

A Törvény tehát nem tartalmaz olyan rendelkezést, ami a felperes által hivatkozott okból ellentétes lenne a Charta 47. cikkében foglalt rendelkezésekkel.

Munkaügyi ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Polgári ügyszak

Pfv.V.21.785/2014/5.

I. Az uniós jog értelmezésével kapcsolatos ésszerű kétség hiányában előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése nem indokolt.

II. Az eljáró bíró (bírói tanács) csak azon jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenessége vonatkozásában tehet indítványt az Alkotmánybíróság felé, amelyet a konkrét ügy elbírálása során kifejezetten alkalmaznia kell.

III. A 2014. évi XXXVIII. törvény 4. § (1) bekezdése szerinti törvényi vélelem megdöntésének feltételei.

1. Az Alapjogi Charta 17. cikke a tulajdonhoz való jog védelméről rendelkezik. E jog megfelel az EJEE 1. Kiegészítő Jegyzőkönyvében biztosított hasonló jognak, ezért a Charta 52. cikk (3) bekezdése értelmében tartalmát és terjedelmét azonosnak kell tekinteni az említett Egyezményben szereplővel. Ezt az értelmezést támasztják alá a Charta 17. cikkéhez fűzött Magyarázatok (HL C 303, 2007.12.14., 17. o.), amelyeket az Európai Unióról szóló Szerződés 6. cikk (1) bekezdése és a Charta 52. cikk (7) bekezdése alapján a tagállami bíróságoknak is figyelembe kell venniük. A Magyarázatok kifejezetten utalnak arra, hogy a Charta 17. cikke az EJEE 1. Kiegészítő Jegyzőkönyvének 1. cikkén alapul, és a szövegezési eltérésektől függetlenül azonos tartalommal és terjedelemben szabályozza a kérdéses alapjogot.

Az EJEE 1. Kiegészítő Jegyzőkönyvének a tulajdon védelméről szóló 1. cikkének első fordulata a következőképpen rendelkezik: Minden természetes vagy jogi személynek joga van javai tiszteltesben tartásához. Senkit sem lehet tulajdonától megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből és a törvényben meghatározott feltételek, valamint a nemzetközi jog általános elvei szerint történik.

Mivel az EJEE az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) joggyakorlata alapján autonóm módon határozza meg a javak és a tulajdon fogalmát, a Kúriának – függetlenül attól, hogy ez az igény a

magyar jog alapján hogyan minősül – vizsgálnia kellett, hogy a felperes felülvizsgálati kérelmében említett várománya az EJEE alapján tulajdoni védelmet élvez-e, illetve történt-e az EJEE értelmében tulajdontól való megfosztás.

Az EJEB gyakorlata a vagyon fogalmát kiterjesztően értelmezi és számos gazdasági érdeket minősít a tulajdonnal azonos védelem alá esőnek. Az I. Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. cikkének védelme azonban csak olyan jogok védelmét biztosítja, amelyekkel a fél a nemzeti jog alapján rendelkezik vagy valaha rendelkezett, vagyis amelyek esetében fogalmilag felmerülhet a „megfosztás” kérdése. Olyan jogok megszerzése és gyakorlása, ami a felet a nemzeti jog alapján sohasem illette meg, az EJEE alapján nem követelhető (Marckx v. Belgium, A31 (1979); X v. Német Szövetségi Köztársaság, App. No. 8410/78 (1979); S. v. Egyesült Királyság, App. No. 11716/85 (1986)).

Jelen esetben a felperes olyan gazdasági érdeke sérelmét tekinti tulajdonelvonásnak, amely kizárólag tisztességtelen egyoldalú kamat-, költség-, vagy díjmelést lehetővé tevő szerződéses kikötésen alapul. Az uniós és magyar jog alapján ezek a kikötések semmiesek, vagyis a fogyasztó számára nem jelenthetnek kötelezettséget, a pénzügyet számára pedig értelemszerűen nem keletkeztethetnek jogosultságot.

Az Alkotmánybíróság AB határozatában a Kúria jogértelmezésével egybehangzóan megállapította, hogy a Törvény sem a tisztességtelenség tartalma, sem annak jogkövetkezményei tekintetében nem tartalmaz visszaható hatályú jogalkotást (Indokolás, [71]-[114]). Vagyis a Törvény alapján vizsgálendő szerződéses kikötések semmissége nem a Törvény, hanem az uniós és magyar jog 2004. május 1-je óta létező tartalma alapján állt be. A felperes tehát érvényesen sohasem rendelkezett olyan vagyoni igénnyel, ami kizárólag tisztességtelen egyoldalú kamat-, költség-, vagy díjmelést lehetővé tevő szerződéses kikötésen alapul. Ebből következően ebben a körben fogalmilag nem merülhet fel a „megfosztás” kérdése.

A fentiek alapján a Törvény tehát nem tartalmaz olyan rendelkezést, ami a felperes által hivatkozott okból ellentétes lenne a Charta 17. cikkében foglalt rendelkezésekkel. Az uniós jog értelmezésével kapcsolatos ésszerű kétség hiányában előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését ezért nem látta indokoltnak a Kúria.

2. Az Alapjogi Charta 47. cikke a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogról rendelkezik. A Charta 47. cikkéhez fűzött Magyarázatok szerint a cikk az EJEE 13. cikkén, illetve 6. cikk (1) bekezdésén alapul. A Charta által biztosított jogvédelem több szempontból kiterjedtebb, mint az EJEE által nyújtott védelem, a jelen ügyben alkalmazandó „hatékony jogorvoslat” és „tisztességes eljárás” alapelvei szempontjából viszont az alapelv tartalma és terjedelme a két szabályozásban megegyezik.

Az Alkotmánybíróság hivatkozott AB határozatában az EJEE rendelkezéseivel összefüggésben is részletesen vizsgált a felperesi kifogásokkal azonos tárgyú indítványokat. Megállapította, hogy a Törvényben meghatározott eljárási határidők nem ütköznek az Egyezmény 6. cikk (1) bekezdésébe (Indokolás, [145]-[174]). Az AB határozat megállapította, hogy a Törvény rendelkezései alapján a feleknek érdemi és valós lehetőségük volt megfelelő hatékonysággal előadni az ügyeket (Indokolás, [172]), illetve a bíróságoknak lehetőségük volt az eléjük vitt tény- és jogkérdések érdemi vizsgálatára (Indokolás, [173]). E körben megállapította azt is, hogy a Törvény rendelkezései nem sértik a fegyverek egyenlőségének követelményét (Indokolás, [175-180]). Az Alkotmánybíróság AB határozatban a Kúria jogértelmezésével egybehangzóan ugyancsak megállapította, hogy a Törvény alapján bár a bizonyítás lényege banki okiratokon alapul, tanú és szakértő meghallgatásának az igénye nem eleve kizárt (Indokolás, [170]). Az AB határozat a Törvény kézbesítéssel kapcsolatos rendelkezéseit sem találta alaptörvény-ellenesnek (Indokolás, [182]-[191]).

A fentiek alapján a Törvény tehát nem tartalmaz olyan rendelkezést, ami a felperes által hivatkozott okból ellentétes lenne a Charta 47. cikkében foglalt rendelkezésekkel. Az uniós jog értelmezésével kapcsolatos ésszerű kétség hiányában előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését ezért nem látta indokoltnak a Kúria.

Pfv.I.21.802/2014/4.; Pfv.I.21.912/2014/4.

Abban az esetben, ha a fogyasztói kölcsönszerzős részét képező – egyoldalú kamat-, költség- és díjmelést lehetővé tevő – szerződési kikötés nem felel meg a Kúria 2/2014. PJE határozatával értelmezett követelmények, elvek bármelyikének a kikötés tisztességtelen és tisztességtelensége folytán semmis.

A Charta 17. cikke a tulajdonhoz való jog védelméről rendelkezik. E cikk az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakba: EJEE) kiegészítő jegyzőkönyvének 1. cikkén alapul: Minden természetes vagy jogi személynek joga van javai tiszteletben tartásához. Senkit sem lehet tulajdonától megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből és a törvényben meghatározott feltételek, valamint a nemzetközi jog általános elvei szerint történik. A tulajdonhoz való jog védelme megfelel az EJEE-ben biztosított hasonló jognak, ezért a Charta 52. cikk (3) bekezdése értelmében tartalmát és terjedelmét azonosnak kell tekinteni az EJEE-ben szereplővel. Ezt az értelmezést támasztják alá a Charta 17. cikkéhez fűzött magyarázatok (HL C 303, 2007. 12. 14., 17.o.), amelyeket az EUMSZ 6. cikk (1) bekezdés és a Charta 52. cikk (7) bekezdése alapján a tagállami bíróságoknak is figyelembe kell venniük. A magyarázatok kifejezetten utalnak arra, hogy a Charta 17. cikke az EJEE kiegészítő jegyzőkönyvének 1. cikkén alapul és a szövegezési eltérésektől függetlenül azonos tartalommal és terjedelemben szabályozza a kérdéses alapjogot.

Mivel az EJEE és az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) joggyakorlata alapján autonóm módon határozza meg a javak és a tulajdon fogalmát, a Kúriának – függetlenül attól ez az igény a magyar jog alapján hogyan minősül – vizsgálnia kellett, hogy a felperes által megfogalmazottak az EJEE alapján tulajdoni védelmet élveznek-e, illetve megállapítható-e a tulajdontól való megfosztás.

Az EJEB gyakorlata a vagyon fogalmát kiterjesztően értelmezi és számos gazdasági érdeket minősít a tulajdonnal azonos védelem alá esőnek. Az EJEE kiegészítő jegyzőkönyvének 1. cikke azonban csak olyan jogok védelmét biztosítja, amelyekkel a fél a nemzeti jog alapján rendelkezik vagy valaha rendelkezett, vagyis, amelyek esetében fogalmilag felmerülhet a „megfosztás” kérdése. Olyan jogok megszerzése és gyakorlása, melyek a felet a nemzeti jog szerint sohasem illették meg, az EJEE alapján nem követelhető [Marckx v. Belgium, A 31 (1979.); X v. Német Szövetségi Köztársaság App. No. 8410/78. (1979.); S. v. Egyesült Királyság, App. No. 11716/85. (1986.)G. Az adott esetben a felperes olyan gazdasági érdeke sérelmét tekinti tulajdonelvonásnak, amely kizárólag tisztességtelen, egyoldalú kamat-, költség-, vagy díjmelést lehetővé tevő szerződéses kikötésen alapul. Az uniós és a magyar jog alapján ezek a kikötések semmiek, vagyis a fogyasztó számára nem jelenthetnek kötelezettséget, a felperes részére pedig nem keletkeztethetnek jogosultságot.

A Kúria e körben is utalt az AB határozatra, amely szerint a 2014. évi XXXVIII. törvény sem a tisztességtelenség tartalma, sem annak jogkövetkezményei tekintetében nem tartalmaz visszaható hatályú jogalkotást [7]}-[114]. Azaz a 2014. évi XXXVIII. törvény alapján vizsgálendő szerződéses kikötések semmissége nem a 2014. évi XXXVIII. törvény, hanem az uniós és a magyar jog 2004. május 1. óta létező tartalma alapján állt be. A felperes érvényesen sohasem rendelkezett olyan vagyoni igénnyel, ami kizárólag tisztességtelen, egyoldalú kamat-, költség- vagy díjmelést lehetővé tevő szerződéses kikötésen alapul. Ebből következően ebben a körben fogalmilag nem merülhet fel a „megfosztás” kérdése, azaz a 2014. évi XXXVIII. törvény nem tartalmaz olyan rendelkezést, ami a felperes által hivatkozott okból ellentétes lenne a Charta 17. cikkében foglaltakkal.

A Charta 47. cikke a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogról rendelkezik. A Charta 47. cikkéhez fűzött magyarázatok szerint a cikk az EJEE 13. cikkén, illetve 6. cikk (1) bekezdésén alapul, amit az Európai Bíróság joggyakorlata is megerősít (C-93/12. sz. ET Agrokonsolting ügy, 59. pont és az ott hivatkozott joggyakorlat). A Charta által biztosított jogvédelem több szempontból kiterjedtebb, mint az EJEE által nyújtott védelem, a jelen ügyben alkalmazandó hatékony jogorvoslat és tisztességes eljárás szempontjából viszont az alapelv tartalma és terjedelme a két szabályozásban megegyezik. Az Alkotmánybíróság AB határozatában megállapította, hogy a Tv.-ben meghatározott keresetindítási határidő nem ütközik az EJEE 6. cikk (1) bekezdésébe [162]. Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy a 2014. évi XXXVIII. törvény alapján bár a bizonyítás lényege banki okiratokon alapul „tanú és szakértő meghallgatásának az igénye nem eleve kizárt”

[170]. A 2014. évi XXXVIII. törvény azt sem zárja ki, hogy a felek a peres eljárásban álláspontjukat előadják.

A kifejtettekből következően a 2014. évi XXXVIII. törvényem tartalmaz olyan rendelkezést, ami a felperes által hivatkozott okból ellentétes lenne a Charta 47. cikkében foglaltakkal. Mivel kétség nem merült fel az uniós jog értelmezésével összefüggésben, a Kúria előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését nem látta indokoltnak.

Pfv.VI.21.844/2014/4.; Pfv.VI.21.849/2014/5.

A felperes egyetlen időszakban alkalmazott általános szerződési feltétel tekintetében sem tudta a tisztességtelenség törvényi védelmét megdönteni.

1. A Charta 17. cikke a tulajdonhoz való jog védelméről rendelkezik. E jog megfelel az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményben (a továbbiakban: Egyezmény) biztosított hasonló jogoknak, ezért a Charta 52. cikk (3) bekezdése értelmében tartalmát és terjedelmét azonosnak kell tekinteni az említett Egyezményben szereplővel. Ezt az értelmezést támasztják alá a Charta 17. cikkéhez fűzött magyarázatok (HL C 303, 2007.12.14., 17. o.), amelyeket az Európai Unióról szóló Szerződés (a továbbiakban: EUSZ) 6. cikk (1) bekezdése és a Charta 52. cikk (7) bekezdése alapján a tagállami bíróságoknak is figyelembe kell venniük. A magyarázatok kifejezetten utalnak arra, hogy a Charta 17. cikke az Egyezmény 1. kiegészítő jegyzőkönyvének (a továbbiakban: 1. kiegészítő jegyzőkönyv) 1. cikkén alapul, és a szövegezési eltérésektől függetlenül azonos tartalommal és terjedelemben szabályozza a kérdéses alapjogot.

Az Egyezmény 1. kiegészítő jegyzőkönyvének a tulajdon védelméről szóló 1. cikkének első fordulata a következőképpen rendelkezik: „Minden természetes vagy jogi személynek joga van javai tisztelgésben tartásához. Senkit sem lehet tulajdonától megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből és a törvényben meghatározott feltételek, valamint a nemzetközi jog általános elvei szerint történik.”

Mivel az Egyezmény az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) joggyakorlata alapján autonóm módon határozza meg a javak és a tulajdon fogalmát, a Kúriának – függetlenül attól, hogy ez az igény a magyar jog alapján hogyan minősül – vizsgálnia kell, miszerint a felperes felülvizsgálati kérelmében említett „várománya” az Egyezmény alapján tulajdoni védelmet élvez-e, illetve történt-e az Egyezmény értelmében tulajdontól való „megfosztás”.

Az EJEB gyakorlata a vagyon fogalmát kiterjesztően értelmezi és számos gazdasági érdeket minősít a tulajdonnal azonos védelem alá esőnek. Az 1. kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke azonban csak olyan jogok védelmét biztosítja, amelyekkel a fél a nemzeti jog alapján rendelkezik vagy valaha rendelkezett, vagyis amelyek esetében fogalmilag felmerülhet a „megfosztás” kérdése. Olyan jogok megszerzése és gyakorlása, ami a felet a nemzeti jog alapján sohasem illette meg, az Egyezmény alapján nem követelhető [Marckx v. Belgium, A31 (1979); X v. Német Szövetségi Köztársaság, App. No. 8410/78 (1979); S. v. Egyesült Királyság, App. No. 11716/85 (1986)].

Jelen esetben a felperes olyan gazdasági érdeke sérelmét tekinti tulajdonelvonásnak, amely kizárólag tisztességtelen egyoldalú kamat-, költség-, vagy díjemelést lehetővé tevő szerződéses kikötésen alapul. Az uniós és magyar jog alapján ezek a kikötések semmiesek, vagyis a fogyasztó számára nem jelenthetnek kötelezettséget, a pénzügyet számára pedig értelemszerűen nem keletkeztethetnek jogosultságot.

A Kúria e körben utal korábban már kifejtett álláspontjára, illetve az AB határozatra, amely szerint a Tv. sem a tisztességtelenség tartalma, sem annak jogkövetkezményei tekintetében nem tartalmaz visszaható hatályú jogalkotást (AB határozat, Indokolás [71]-[114]), vagyis a Tv. alapján vizsgálendő szerződéses kikötések semmissége nem a Tv., hanem az uniós és magyar jog 2004. május 1-je óta létező tartalma alapján állt be. A felperes tehát érvényesen sohasem rendelkezett olyan vagyoni igénnyel, ami kizárólag tisztességtelen egyoldalú kamat-, költség-, vagy díjemelést lehetővé tevő szerződéses kikötésen alapul. Ebből következően ebben a körben fogalmilag nem merülhet fel a „megfosztás” kérdése.

2. A Charta 47. cikke a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogról rendelkezik. A

Charta 47. cikkéhez fűzött magyarázatok szerint a cikk az Egyezmény 13. cikkén, illetve 6. cikk (1) bekezdésén alapul, amit az EU Bíróság joggyakorlata is megerősít (C-93/12. sz. ET Agrokonsulting ügy, 59. pont és az ott hivatkozott joggyakorlat). A Charta által biztosított jogvédelem több szempontból kiterjedtebb, mint az Egyezmény által nyújtott védelem, a jelen ügyben alkalmazandó hatékony jogorvoslat és tisztességes eljárás szempontjából viszont az alapelv tartalma és terjedelme a két szabályozásban megegyezik.

Az AB határozat az Egyezmény rendelkezéseivel összefüggésben is részletesen vizsgálta a felperesi előadással azonos tárgyú indítványokat. Megállapította, hogy a Tv-ben meghatározott keresetindítási határidő nem ütközik az Egyezmény 6. cikk (1) bekezdésébe (AB határozat, Indokolás [162]). Az AB határozat – a Kúria jogértelmezésével egybehangzóan – ugyancsak megállapította, hogy a Tv. alapján bár a bizonyítás lényege banki okiratokon alapul, „tanú és szakértő meghallgatásának az igénye nem eleve kizárt” (AB határozat, Indokolás [170]). A Tv. azt sem zárja ki, hogy a felek az eljárásban álláspontjukat előadják.

Közigazgatási ügyszak

Kfv.II.37.711/2014/6.

A tartózkodási engedély magyarországi előterjesztésének engedélyezése során az egyedi körülmények vizsgálatára kerül sor. Okszerű, ha a hatóság az általános körülmények mellett sajátos és többlet körülmények igazolását várja el.

A hatóság azzal, hogy a törvényi előírás szerint várja el a tartózkodási engedély iránti kérelem előterjesztését nem sérti a családi élet tiszteletben tartására vonatkozó egyezményi és alaptörvényi követelményt. A családi élet tiszteletben tartása nem ró a felperes által elvárt kötelezettséget az államra, tekintve, hogy ez nem egy korlátozhatatlan jog. A felperes a törvényi szabályozással megvalósult korlátozás célszerűségét nem vonta kétségbe. Maga a hatósági vizsgálat pedig nem jutott még el olyan szakaszba, ahol a hatóság kétséget kizáróan igazoltnak láthatta volna a valós családi kapcsolat fennállását, így ilyen kötelezettség nem is terhelhette.

Kiadja: A Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Iroda

Felelős szerkesztő: Dr. Pomeisl András József

Szerkesztőbizottság: Dr. Kovács András, Dr. Molnár Gábor, Dr. Osztovits András, Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin

Munkatárs: Dr. Kiss Nikolett Zsuzsanna, Dr. Tancsik Annamária

Figyelem! A jelen hírlevélben közölt anyagok nem tekinthetők a Kúria hivatalos állásfoglalásának, hivatalos fordításnak illetve hivatalos közlésnek, csupán a tájékoztatást és figyelemfelkeltést célozzák, ezért azokra jogokat alapítani nem lehet.